

ŽENSTVO

APRIL 1936 • LETNIK VII. • ŠTEVILKA 4

PRILOŽENI STA MEHKOVEZANI KNJIGI: POVEST GREHA — MALI VITEZ (KONEC)

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Letašnja pomlad in poletje bomo nosile

praktične in lepe obleke
po zgornjem kroju.

Životek in krilo sta iz križastega lahkega volnenega blaga, ošpetelj s kratkimi rokavi je iz belega platna, okrašen z luknjičastim vezenjem. Nad spodnjim robom krila sta našita dva ozka črna žametna trakova. Predpasnik je iz črnega tafta ali satena in se zavezuje s široko petljo.

Životek in krilo sta iz enobarvnega blaga, ošpetelj je iz belega platna ali batista, okrašen na vratu in na rokavih z luknjičastim vezenjem. Svilen rožasta ruta je obrobljena z resami.

Otroška oblekica iz enobarvnega ali rožastega blaga. Predpasnik je iz belega platna.

Vse, kar potrebujete za „dečvo“, in raznovrstno blago za pomlad in poletje zase, za moža in za deco dobite v veliki izbiri

pri tvrdki

**A. & E. Skabernè
Ljubljana**

SENZACIONALNA IZPREMEMBA V MODI PUDRA

Iz Pariza prihaja skrivnost
novega „mat“ pudra

Elegantne Francozinje so kreirale novo
modo, ko so našle puder, ki daje polti videz
breskvinega cveta ter prepreči za ves dan
tudi najmanjše sledove svetlikanja.

Skrivnost je v tem da se po novem na-
činu izdelave najfinejši puder trikrat pre-
seje skozi svilen sito in zmeša z dvojno
peno smetane. Ta novi način izdelave pu-
dra, ki je plod dolgoletnih raziskov franco-
skih kemikov je patentiran od tvrdke To-
kalon. Puder Tokalon omogoča odstranitev
svetlikanja nosu in mastne kože. Da Vam
prekrasno polt, ki ostane popolnoma »mat«
polnih 8 ur. Če uporabljate »mat« puder
Tokalon, se Vam koža ne bo »svetlikala« niti
na vetru in dežju in tudi ne pri potenju.
Ta puder daje licu videz svežih dražestnih
rožnatih listov ter zviša v veliki meri Vašo
privlačnost. Nabavite si puder Tokalon,
ker on, pri vseh velikih stroških pri izde-
lavi, ni dražji.

Otrok vprašuje.

»Očka, ali te smem nekaj vprašati?«
»Kaj pa?«
»Očka, ali se ti takrat, kadar zaspi noga, zapro tudi
kurja očesa?«

Presenečenje.

»Mož mi je obljubil lepo presenečenje, če se bom na-
učila kuhati. Zato sem napravila kuharski tečaj.«
»In kaj je bilo potem?«
»Kuharico je odpustil.«

Vsem, ki se
hočejo dobro
odpočiti, na
znanje, da je
na žimnicah iz
Masterlove
žime najslajše
spanje.

Predilnica za žimo

Vilko Masterl Stražišče
pri Kranju

Zahtevajte brezplačne vzorce in ponudbe.

Starši niso vedeli, zakaj je tako šibek

Dajali so mu jesti, a ni se mogel zrediti.

— Skoraj nič te ni!
V tej dobi bi vendar moral biti močnejši
Ali veš, da me skrbi!

— Ta otrok ni dovolj hranjen, vzlic temu da je. Daj mu Ovomaltine.
Da, to bi mu utegnilo koristiti.

— Davi sem ga tehtala. Pridobil je blizu 1 kilo v treh tednih.

— To se mi ne čudno zdi. Vidno se je popravil, odkar mu dajemo Ovomaltine.

OVOMALTINE

je znanstvena kombinacija najzlahtnejših redilnih sestavin, ki se nahajajo v mleku, svežih jajcih in sladu z dodatkom kakaa zaradi boljše arome. Zato bi morala biti Ovomaltine na mizi za zajtrk in kosilo v vsaki rodbini, kjer so otroci. Ovomaltine ima prijeten okus in se lahko prebavlja.

Zavoječek: mali Din 12—, srednji Din 27—, veliki Din 48—.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Žena me več ne mara.

Gospodu, ki je v marčevi številki Vaše revije v rubriki »Žena me več ne mara« opisal svojo življenjsko pot, bi rekel sledeče:

Zaradi precej egoističnih motivov ni dobrohotno sprejel prvega in potem sledečih otrok, tako da je žena smatrala, da jih mora zaščititi pred očetom in jim nadomestiti očeta in mater. Prvi nesporazum, ki ni bil takoj in iskreno rešen, je potem v teku let dovršil popolno odtušenje.

Rad bi zvedel, ali je bila ta diagnoza pravilna, ter bi me veselilo, če bi se pisec oglašil.

Prof. H. B.

Se en odgovor na odgovor: Mož me več ne mara.

Ker ste priobčili v Vašem listu žalostno zgodbo nesrečnega moža in očeta, prosim, da bi prinesli kot nekako res potrebno popravo še naslednje mnenje žene, ki sicer sama še ni bila poročena, po svojih letih pa je upravičena soditi, ker stoji kot nepristranska opazovalka na zgolj človeškem stališču.

Res je, da mora biti oče štirih otrok skrajno obupan, če se zateče k javni razpravi svoje zakonske nesreče in ožigosa svojo ženo, ki jo je, kakor prizna sam, iz resnične ljubezni poročil, kot nekakega trinoga, ki mu je vso zemeljsko srečo porušil. Žalostno pa je za tega moža, če pravi, da je samo materinski čut žene kriv njegove nesreče, ker je ta žena pač kakor vsaka dobra mati — ljubila že prvega otroka nad vse in ni imela za očeta potem več toliko nežnosti kakor prej kot dekle in nevesta za ženina.

Najprej bodi ugotovljeno, da si menda moški delajo glede nas žensk pred zakonom preveč iluzij, prav tako, kakor si predstavlja vsako dekle izvoljenca samo takega, kakršnega si sama želi. In kar imata dekle in ženin napak pred zakonom, se zdi to obema prav malenkostno, oba zaupata v veliko medsebojno ljubezen, izkratka, nihče ne pomisli, da smo ljudje, in ne božanska bitja brez napak.

In vse še gre, dokler ne pridejo otroci, kakor je ta mož rekel. Tu se pa ravno začne moževa krivda, in ne krivda žene.

Ko postane žena tudi mati, ni več brezskrbno dekle, navezano zgolj na izvoljenca, postala je več — postala je mati bitju skupne krvi — in mož se mora tega dobro zavedati. Takrat bo dober mož in oče, namesto da bi bil ljubosumen na ta zakonski blagoslov, posvetil prav toliko ljubezni in pozornosti otroku, kakor materi, in mislim, da je ni žene, ki bi ne bila res srečna, ko spozna, da je sedaj skupno z otrokom, prav tako kakor je bila prej sama, predmet vse moževe ljubezni in obzirnosti. Žena je kot mlada mati za moža odprta knjiga, dovzetna zanj bolj ko kdaj poprej, saj jo priklene dete še bolj nanj in vsa ljubezen obeh zakoncev naj bi se strinjala v malem bitju, kateremu se odpira svet. Mož-sebičnež zavozni daleč v stran, ker ne razume materinskega čuta žene, če hoče ženo le zase in postane ljubosumen na lastno kri. Nesreča se poveča pri vsakem nadaljnjem otroku, razumemo torej, če pride do ločitve.

Ali naj mati zaradi odraslega, samostojnega moža zane-marja neobgljene otroke, ki se brez nje še kretati ne morejo? In vse skrbi, ki jih delajo otroci, dokler ne dorasejo, kdo jih nosi v večji meri — oče, ki se, kakor v tem primeru, more, recimo, tudi odpočiti na stolu v pisarni — ali pa mati, katero priganja delo od jutra do pozne noči, za družino, za gospodinjstvo (in tudi če hoče to gospod soprogo zanikati) za komodnost moža, za ugled hiše! Res je, da je mož, ki služi denar za svojo družino, ni pa za hišo sama ta skrb. Treba je sredstva, posebno če so skromna, razdeliti, da čimveč zaležejo. Koliko preglavic za ženo in mater še pred prvimi, ko je treba vsega, mož pa kategorično označi samo določno vsoto, ki naj izda za vse, ker sebi noče odtrgati zaradi družine niti pare. Mož — vsaj v naših krajih je to obče znano — noče nositi bremena zakonskih dolžnosti, za to ima ženo, in ta naj dela čudeže.

In še zahteva mož od žene prav te ljubeznivosti in pripravljenosti kakor prej, ko sta bila sama, in se čudi, če je razdražljiva. Temu se pač ni čuditi — neštete žene potrjujejo dejstvo, da negovati otroke in streči možu niso malenkosti, posebno ker mož kar noče vedeti, da neprespalne noči ne pomlajujejo žene, zlasti ne v letih, ko se množi družina in ni zibka nikdar prazna. Zaradi družine mož vobče ne pusti svojega spanja, pač pa zaradi kavarne ali gostilne, in prav človeško bi bilo njegovo ravnanje, ko bi — namesto da se zadere na svojo ženo, če ga že ne čaka vse pripravljeno, kakor je to vajen iz prvih zakonskih let — domačim z dobro besedo malo pomagal iz zadrege. Koliko mož je, ki vso svojo surovost stresejo kar vpricho otrok na ženo in ki jim ni do tega, če tako ubijejo v njih srcih vso ljubezen do očeta, ker vidijo, da se očca na mamico jezi, in zvrčajo seveda potem tudi velik del krivde nase, »ker smo pač tu«.

Lasje, ki se vedno zopet občudujejo

Kadar govore moški o lepih ženah, tedaj mislijo vedno v prvi vrsti na čar lepih las. Ako pa občudujejo žene, mislijo najprej: kako dobro so negovani ti lepi lasje!

Ako negujete Vaše lase z Elida Shampoomom ostanejo vedno bujni, mehki in sijajni, dajo se lahko in lepo česati, a kodri držijo dalj časa.

KAMILLOFLOR

Špecijski Shampoo za plavalaske, prost od alkalijskega, ohrani naravni, zlati lesk plavih las ter ga zopet vrne, če se je izgubil. Daje lasem čudovit sijaj.

ELIDA SHAMPOO

BRUNETAFLORE

Špecijski Shampoo za temne lase, prost od alkalijskega, daje lasem čudovit lesk in povečan sijaj ter dovede temnorjavo barvo las do posebne veljave.

Premnogokrat se opaža v zakonu pri Slovencih, da je mož obziren z ženo kvečemu pred sklenjenim zakonom ali pa dokler še ni otrok, ni mu pa do tega, da bi svojo ženo spoštoval in cenil, kakor zasluži, tudi kasneje — so seveda hvala Bogu tudi izjeme, toda prav malo jih poznam — in tu tiči vzrok, zakaj postane marsikatera naših žen brezbrizna. Z delom z otroki in gospodinjstvom preobložena, ne dobi od moža izlepa dobre besede, za vsako še tako potrebno reč ji je treba molodovati in skoraj ne sme omeniti, da otroci kaj potrebujejo. In kolikor bolj skromna je žena, toliko več mora pretrpeti zaradi sebičnosti svojega moža.

Če mož rani svojo ženo v njenih najsvetejših čuvstvih, pač ne sme zahtevati, da mu bo še ponujala svoje tovarištvo in ljubezen. Pravi zakonski mož bo kavalirski s svojo ženo v vseh njenih težavah in žena se bo vedno odzvala z vso ljubeznijo, ki jo zmora, postala mu bo kot mati njegovih otrok več kakor prej, vzajemno se bosta spoštovala, drug z drugim delila veselje in skrb, in zakon bo res vreden svojega imena! Ampak — kavalirski naši možje niso in ne znajo biti, vsaj z lastno ženo ne! Drastično je, kar je doživela neka žena, ko je brez posebnega pomisleka čitala svojemu možu »odprto pismo«, ki ste ga prinesli v zadnji številki in ki ga izkušam danes nekoliko popraviti.

Najprej je mož poslušal brez posebnega zanimanja, bolj pa ko se je ona poglabila v članek, bolj zadovoljno je začel kimati in pritrdjevati: »Kakor pri nas, prav tako kakor med nama...« in ob koncu je ves ganjen smatral sam sebe za tistega mučenika: »Vidiš, taka si ti, to si ti — take ste vse!« — In ta mož ima nad vse skrbno, delavno in vzorno ženo. Finale je bil, da se je ta mož smatral po tem dogodku tako prizadetega, da ves večer ni več izpregovoril s svojo ženo in še drugo jutro ne. Koliko samopremagovanja je taki ženi treba, pa ji ni do tega, da bi vlačila svoj zakon pred javnost, kakor toliko naših žena, ki so pač vajene trpeti, ker mislijo, da mora tako biti.

Če bi se mož in žena zavedala, da je smoter njunega zakona novi rod, da nista zgolj drug za drugega sklenila zveze, bi se pač oba z odprtimi očmi zavedala svojih dolžnosti, mož kakor žena — torej ne samo žena. Ni

pa pri nas v modi, da bi se smatral zakon za sveto stvar z enakimi pravicami in dolžnostmi. Kajti pri nas »žena ni nič, ona je samo žena, ona ni nič...« Takšno je ljudsko mnenje o ženi, ki naj bi bila moževa »boljša polovica« in ki v resnici prečestokrat podpira tri vogale hiše.

Ali naše žene niso dovolj skrbne in pridne, ali jim manjka tiste privlačnosti, ki jo moški toliko cenijo, ker so pač prepoštene in prematerinske, da bi se vdajale rafiniranosti v občevanju z moškim spolom, bog zna. Najbolje se izhajajo in se razumejo naši možje z — natakarcami. Morda je le kaj resnice na tem, da tudi Slovenec išče veselo ženo in ne vpraša toliko po poštenosti, samo da ga žena zabava, če še tako neduhovito.

M. S.

Težka odločitev.

Stara sem 32 let in sem si z delom prihranila skoraj 20.000 dinarjev. Priložnost imam, da se poročim. Pa imam pomisleke, ker sem zvedela o svojem zaročencu, da je zelo lahkomišljen in da je ženskar. Tudi je pet let mlajši od mene. Prisega, da se bo poboljšal, vendar mu tega ne morem verjeti. Kaj mi svetujete?

I. R.

Odgovor. Če tako vprašujete, ste brez dvoma ženska, ki trezno pretehta vsak korak. Zato boste sami najbolje vedeli, kaj Vam je storiti. Če ugotovite, da so Vaše poizvedbe resnične, potem nikar ne sklepajte zveze samo na »prisego«, ki vsako žensko kaj kmalu razočarajo.

Plačevanje s hranilnimi knjižicami.

Pri tukajšnjem trgovcu sem se morala zadolžiti, ker mi pokojnina še danes ni izplačana. Sedaj mi trgovec grozi s tožbo. Imam pa nekaj prihrankov in bi rada ta dolg plačala s hranilno knjižico, ki je pa trgovec noče vzeti. Kakšne bodo posledice tožbe?

B. S.

Odgovor. Tožbo boste izgubili, ker ni nihče dolžan sprejemati v plačilo hranilnih knjižic. Dopovejte mu, da boste svoj dolg poravnali takoj, ko dobite pokojnino. Sicer pa imate pravico do akontacije.

Nisem zadovoljna.

Vsega imam v izobilju. Mož je dober z menoj, imam pa otroke, ki mi dajo veliko dela in skrbi. Otroci pa mi ne dajo tistega zadovoljstva, ki ga imajo druge ženske. V

Odgovori na „anketo“

Draga gospa urednica!

Vprašate me, čemu sem se morala odreči, ko so nam znižali plače. Prav za prav naša plača že več let ni bila taka, da bi mogla živeti svojemu stanu primerno in skrbeti za nadaljnjo izobrazbo. Pred leti sem se peljala po dvakrat na mesec v Ljubljano v opero ali v dramo in sem lahko obiskala vsako leto po nekaj koncertov. Ko so nam prvič tako občutno zmanjšali plačo, je vse to minilo. Ostajala sem vseh deset mesecev v svojih hribih, edino razvedrilo in duševna hrana so mi bile samo še knjige, leposlovne in znanstvene. Po zadnjem znižanju je postalo seveda še slabše. Knjigam in revijam se nikakor ne morem odpovedati, saj imam naročeno samo tisto, kar mi je nujno potrebno, pri obleki se tudi ne morem še bolj omejiti, edino, pri čemer si lahko pritrkam, je hrana. Začela sem sama kuhati. Res je to naporno, ker imam opoldne samo eno uro odmora, tudi zvečer sem tako zbita, da kaj posebnega ne spravim skupaj. Zadovoljim se navadno s samo kavo, jajci, mlečnim rižem ali pa z zdrobom. Pa saj mi nihče ne gleda v lonec, mi vsaj ni treba delati dolgog. Morda ne bom mogla dolgo vztrajati ob tej hrani, a treba bo potrpeti, dokler ne prežene mo najhujše krize.

N. P., učiteljica.

Draga gospa urednica!

S prvim januarjem so mi letos znižali plačo. Ko sem se od osuplosti malo osvestila, sem letela najprej k svoji gospodinjini in ji odpovedala sobo, za katero sem plačevala doslej po 200 dinarjev na mesec. Zdaj imam sobo, ki me stane samo Din 150.—. Razen tega sem pustila vse sladkarije. Poprej sem si večkrat privoščila bonbončke ali v slaščičarni kosček torte. Zakaj ob hrani v menzah ostane človeku zmerom še tek za sladke reči. Prvih štirinajst dni je bilo hudo, zdaj se pa že skoraj ne

spomnim več na sladkarije. V kino grem samo po enkrat na teden, medtem ko sem poprej hodila po dvakrat. S tem, da sem se vsemu temu odrekla, sem laže prebolela odtrgano vsoto. Pripomniti pa moram, da dobivam drva od naše tvrdke zastoni. Tako me vsaj kurivo nič ne stane. To je še zmerom svetla točka na črnem nebu!

Sprejmite vdane pozdrave od

M. V., uradnice.

Cenjena gospa urednica!

Dohodki mojega moža so vsak dan manjši. Sama ne vem, kje naj še kaj prihranim. V vsem sem se že tako omejila, povsod varčujem, in vendar trdi mož, da še zmerom preveč porabim. Meso kupujem samo po trikrat na teden, ostale dni kuham samo po eno jed in vse ostanke skrbno porabim. Obleke za otroke sama šivam, tudi nogavice sem jim jeseni sama spletla. Na vrtu pride lam skoraj vso zelenjavo, a kaj pomagata, ko moramo toliko davka plačevati za hišico. Bolje bi bilo, če bi jo prodali in plačevali najemnino. Potem bi nas stanovanje manj stalo. Zmerom upam, da se bodo razmere popravile, da se otrokom ne bo treba tako težko boriti za obstanek kakor nama.

Lepo Vas pozdravlja

I. Š., žena obrtnika.

Spoštovana gospa urednica!

Da sem lahko izhajala brez tistega zneska, ki so mi ga pritrkali pri plači, sem storila takole:

1. abonirala sem se v cenejši menzi na hrano;
2. odpovedala sem abonma v gledališču;
3. preselila sem se v cenejšo sobo — v predmestje;
4. obleke si zadnje mesece sama popravljam;
5. v kino grem vsak mesec samo po enkrat, medtem ko sem šla poprej vsak teden.

Z odličnim spoštovanjem

C. Z., uradnica v Ljubljani.

Nadaljevanje na strani 165 in 166.

Sem slovenska deklica Zdravo Imam srce ...

... in tudi drugače sem krepke narave. Že od mladih nog jemo ovsen kruh. Odkar se pa dobijo »Eta« ovseni kosmiči, imamo po trikrat na dan izvrstno hrano, pripravljeno iz »Eta« ovsenih kosmičev. »Eta« ovseni kosmiči krepijo mišice in utrjujejo kosti. »Eta« ovseni kosmiči so izborna hrana za otroke in odrasle. »Eta« ovseni kosmiči dajo izvrstno juho. »Eta« ovseni kosmiči, kuhani na mleku, so izborni zajtrk. »Eta« ovseni kosmiči so odlična poslastica pri obedu.

Poizkusite enkrat z »ETA« ovsenimi kosmiči. V vsaki boljši trgovini ali drogeriji dobite »ETA« ovsene kosmiče in navodilo za uporabo.

Izdeluje jih gorenjska tovarna hranil

„ETA“-KAMNIK

zakonu ne najdem ravnovesja in sem zato za vso svojo okolico razdražljiva. Mož me pošilja k zdravniku, vendar pa vem, da mi zdravnik ne bo mogel pomagati.

Nezadovoljna žena.

Odgovor. Če ni pri Vas živčna razrvanost, potem je vzrok Vaši nezadovoljnosti samo to, da se Vam predbro godi. Vaše nerazpoloženje bi se lahko imenovalo sitnost in dolgočasnost. Poglejte enkrat okoli sebe, da boste videli, kako se drugim godi. Več milijonov ljudi strada, in marsikdo je srečen in zadovoljen, če dobi po enkrat na dan hrano. Živite teden dni tako, kakor žive brezposelniki, pa Vas bo nezadovoljnost takoj minila.

Za splav in proti splavu.

Toliko se piše o odpravi plodu, samo Vaš list se o tem še ni prav nič izjavil. Zakaj molčite?

H. P.

Odgovor. To vprašanje je preresno, da bi ga mogli s površnimi članki in z objavo različnih mnenj stvarno obdelati. Ko se bodo drugi listi o tej stvari izpisali, bomo skušali to kočljivo vprašanje objasniti v knjigi.

Stroški pri pogodbah.

Kupila sem majhno hišico in jo takoj plačala. Ko pa smo delali pogodbo, so zahtevali od mene, da plačam vse stroške. Kdo običajno plača pogodbene stroške?

S. B.

Odgovor. Zaradi stroškov bi se morali prej dogovoriti, preden ste denar izročili. Običajno plača stroške kupne pogodbe kupec.

Neuvidevna mati.

Ugleden gospod (ki bi bil lahko moj oče) mi je ponudil potovanje po morju. Nikdar več ne bo tako ugodne priložnosti, da bi videla toliko sveta, in to zastoni. Mama

mi pa tega potovanja ne dovoli. Prosim, napišite v »Ženi in domu« članek, da so lahko dandanes mlada dekleta samostojnejša in da naj se otrokom pusti že v mladosti več svobode.

Zvesta čitateljica.

Odgovor. Imate prav. Dekleta naj imajo več prostosti. Le na ta način se obrusijo v kremenite značaje. To pa velja seveda samo za tista dekleta, ki vedo, kaj hočejo, in ki vedo, kaj delajo, ter imajo zadosten čut odgovornosti. Tega pa pri Vas ni. Dekle, ki je tako lahkomišelnost, da hoče na stroške »uglednega in starejšega moškega« na luksuzno potovanje, zasluži, da jo mama dene čez koleno. Hvala Bogu, da imate tako uvidevno mater, ki že ve, kaj se za takimi povabili skriva.

Zdravniških nasvetov ne obravnavamo v listu. Tiste, ki hočete takega nasveta, sporočite naslov.

Gospa K. M. Vaše zadeve ne moremo razpravljati v listu. Sporočite naslov, pa dobite odgovor.

Poročile so se naročnice:

gospodična Roza Bogatajeva z gospodom Lovrom Carmanom iz Skofje Loke, gospodična Fani Celarjeva z gospodom Antonom Kokaljem iz Kranjske gore, gospodična Marija Dominkuševe z gospodom Vladimirom Lorberjem iz Gornje Radgone, gospodična Amalija Guba z gospodom Ludvikom Šadlom iz Gančanov, gospodična Romanija Kosmina z gospodom Mirkom Berččem iz Labor in gospodična Ivanka Mrakova z gospodom Jožefom Novakom iz Slovenskega Javornika.

Iskreno čestitamo!

Kako dolgo jih bo še ohranil?

Beli in lepi so ti zobje! Vendar je lahko mogoče, da se je na notranji strani že tvoril nevarni zobni kamen, ki je zelo pogosto vzrok težkih zobnih obolenj. Zdravi zobje so dragocenost! Varujte jih! Čistite svoje zobe redno, zjutraj in zvečer, s Sargovim Kalodontom. Kajti Sargov Kalodont je edina zobna krema v naši državi, katera vsebuje sulforincinoleat, že neštetokrat preizkušeno sredstvo proti zobnemu kamnu. Samo z rednim čiščenjem zob s Sargovim Kalodontom se odpravi zobni kamen in se prepreči njegova ponovna tvoritev.

★ **Pozor!** Poskusite enkrat novo ustno vodo Kalodont. Koncentrirana sestavina, zelo varčna v uporabi, razkužuje in ugodno osvežuje.

SARGOV

KALODONT

D O M A Č I I Z D E L E K

**PROTI
ZOBNEMU
KAMNU**

DAME

oglejte si
izložbe
manufak-
turnih
trgovin!

Kjer vidite
tole desno
sliko, tam
imajo tudi

odlične svilene tkanine dobro znanih znamk

„NIKE“ IN
„EVERREADY“

žena in dom

REVIJA ZA SLOVENSKO ŽENO • ŠTEV. 4 • APRIL 1936 • LETO VII.

Drage naročnice in bralke!

Časi postajajo čedalje težji, borba za kruh in za obstanek čedalje resnejša, upanje na boljše dni čedalje manjše . . . In vendar vidimo okoli sebe še dosti ljudi, ki hodijo z vedrimi obrazi skozi življenje. Če hodite zvečer po zabaviščih, boste našli vse polno veselih in nasmejanih obrazov, če greste čez dan po ulicah, boste srečali vse polno razposajenih mladih ljudi, ki gledajo s smejočimi se očmi v svet. Morda vas tedaj obide grenka misel: „Le kako se morejo smejati, ko so časi tako resni? Oh, kako srečni so, ki nimajo nobenih skrbi!“

A kdo vam pravi, da nimajo skrbi? Morda jih tarejo še večje, še težje skrbi kakor vas! Morda so samo tako pametni, da si ne dajo zagreniti vsega življenja od skrbi in težav. Da, da, verjemite nam, tako je! Dandanes ima vsak svoje skrbi, prav vsak izmed nas nosi svoje breme in vsak izmed nas se časih ves obupan vpraša, ali bo zmogel ali ne bo. Toda nekateri so pametni in si vzamejo časih dopust od svojih skrbi. Trdno sklenejo, da ne bodo mislili nanje, vsaj za nekaj ur se bodo rešili morečih misli in se predali veselju in zavesti, da je življenje vkljub vsemu lepo in vredno, da ga živiš! „Dovolj sem tuhtal in skrbel, zdaj se bom zabaval in pozabil na vse!“ Tako si reko in gredo ven v cvetočo pomlad, na izlet, ali pa zvečer v veselo družbo. Razposajeni so, vesel smeh je nalezljiv, in čeprav se izprva le težko vživijo v vedro razpoloženje, se jim to naposled vendarle posreči. In ko pridejo domov, jim je lažje. Še nekaj dni občutijo blagodejni vpliv veselja in smeha in z novimi močmi in s podvojenim pogumom se lotijo svojega bremena in vsakdanjih skrbi.

Storite tudi vi tako! Ne predajajte se malodušju, ne grenite s svojim obupom življenja svojim bližnjim, ne spravljajte moža v slabo voljo, ko mu je že samemu dovolj težko! S svojo žalostjo ne težite srca materi, ki jo je njena lastna borba z življenjem že dovolj utrudila! V z e m i t e s i d o p u s t o d s v o j i h s k r b i ! Predajte se pomladi in velikonočnemu razpoloženju, sklenite, da se vsaj za nekaj dni otresete vseh morečih misli, in videli boste, kako dobro se boste potem počutili! Sobo, ki živi v njej družina ves božji dan, je treba vsak dan korenito prezračiti. Zakaj ne bi enkrat prezračili duše, ki jo neprestano, dan za dnem morijo skrbi!

Solnce sije tudi za vas, kakor za sleherno živo stvar! Travniki so tudi za vas ozeleneli! Pojdite ven v božjo naravo, in ko se vrnete domov, se vam bo zdelo življenje lažje!

V tem znamenju vam želimo prav vesele velikonočne praznike in vas vse pristrčno pozdravljamo.

U r e d n i š t v o .

B. BRODSKY:

Velikonočni zvonovi

račilo se je. Nad pokrajino se je razprostrl lahen mrak, kakor če kdo potegne tenke zastore čez okna. Gozdovi so stali tiho in veličastno kakor velike vrste vojakov, ki čakajo na povelje, da

odrinejo dalje. Ptice so prenehale žvrgoleti in le osamela priba je zletela z loke, pokrite z nežno travo, zatarnala, se zagugala v zraku in splavala za grmovje, kjer si je bila menda poiskala kraj za svoj novi dom.

V to slovesno tišino se je razlegnil jasen in mogočen zvok velikonočnih zvonov. Presekal je mrak prirode, se zamajal pod nebesnim oblokom in potem se mu je pridružil nov udar, morda še veličastnejši in jasnejši, in takoj nato sta se pripojila še dva manjša zvana k veliki in slovesni himni vstajenja. Narava se je prebujala in gozdovi so nekako globoko zašumeli v radostnem zavzetju. Da, smrt je premagana, novo življenje in nada rasteta, zakaj v tem trenutku oznanjajo zvonovi, da je Kristus vstal od mrtvih.

Nebesni oblok je žarel, in vzlic temu, da se je bolj in bolj mračilo, se je neka nadzemeljska svetloba razlivala nad vzbujeno zemljo. To je bilo čudo, ki je vse, kar je živega, pozdravljalo v navdušenju nad premagano smrtjo.

Ivan Kadrnač je stal na nizkem gričku nad mestom in gledal globoko ganjen po pokrajini. Zjutraj se je pripeljal, ker se ni mogel upirati neki notranji sili, ki ga je vlekla iz tujine v rojstni kraj, odkar je pred štirimi leti bežal v tujino, potrč in žalosten ter trdno prepričan, da se nikoli več ne vrne sem. Takrat je odha'al duševno uničen in poln obupnih misli. Tudi to je bilo pred velikonočnimi prazniki, ko se je sodnijsko ločil od svoje žene Miloslave, ki jo je bil pred dvema letoma vzel iz velike in iskrene ljubezni.

Miloslava je bila učiteljica, polna življenja, lepá, vesela, in vabila ga je njena razcvetela ženskost in njeno hrepenenje po ljubljenem možu. Slučajno se je z njo srečal na zabavi ter jo prosil za ples, in ko se je med plesom privila k njemu in je čutil njeno toplo telo, je goreče zahrepenel, da bi mu postala žena.

Sam je bil sodnik pri okrajnem sodišču, bil je precej resen in je malo hodil v družbo. V srcu je sicer hrepenel po ženi, toda znal je vse to koprnenje v sebi udušiti. Nekako nejasno se je bal nečesa hudega. Bal se je razočaranja, videl je, kako malo je srečnih zakonov in kako preklinjajo tisti, ki vriskaje in nestrpno iščejo radost v zakonu, pozneje svoj korak. Ni mogel razumeti, kako more biti nekdo, ki občuti ljubezen, sebičen in pozabljati dolžnosti, ki jih je prevzel pred oltarjem.

Ljubinkanja ni bil zmožen — in brž ko se je v njegovem srcu oglasila ljubezen, si ni pomišljal in je šel za svojim ciljem. Čez dva meseca je bil že oženjen in je menil, da je skrajno srečen za vse življenje. Nič ni vedel, da so bili ljudje presenečeni, ker je bila gospodična Miloslava nestalna ptica, ki ni dolgo prepevala pesmi ljubezni. Poigrala se je s svojimi slučajnimi častilci, dovolila poljub, toda brž ko je začela groziti nevarnost, da bi izgubila svojo prostost, se je ohladila in se je znala izmuzniti iz spon, ki bi ji jih vzela nase s poroko. Zavedala se je, da je samostojna, da ima lepo družabno stališče, in prostost ji je bila preveč draga, da bi se ji odrekla.

To pot pa jo je izvabila služba in ugled Kadrnača. Bil je doktor prava, spoštovan, čeden, je zelo dostojno živel in čakala ga je kariera. Bolje ji bo pri niem, kakor ubijati se po šolah in se bati svojih predstojnikov. Veselo je šla pred oltar in prve mesece zakona je opajala Kadrnača s svojo strastno naravo.

Toda ni imela smisla za domačnost. Domišljala si je, da mora biti možu dovolj, če mu je blizu in če se mu more kazati v svojih tenkih, lepih oblekah. Za gospodinstvo je skrbela prav za prav služkinja. Ko pa je le-ta videla gospenjo malomarnost, je postajala lena in neredna. Če je kdaj Ivan prigovarjal ženi, naj bolj pazi na služkinjo, je bila takoj užaljena in razdražena.

»Nisem se omožila, da bi bila služkinja, saj me itak zapiraš doma, me ne pečeš nikamor, ne skrbiš, da bi se malo razveselila. Menda si ljubosumen, bojiš se, da bi me drug ne izvabil?«

Sovražno ga je pogledala, in Kadrnača je zamrazilo v srcu.

»Brž ko boš spoznala, da si se v meni zmotila, mi to povej, ne bom te silil, temveč ti bom dal prostost.«

To je rekel zelo resno, in bilo je videti, da je v svoji notranjosti hudo ranjen. Takega odgovora ni pričakovala in njena domišljavost se je prebudila. Zaničljivo se je nasmehnila in tisti dan ni govorila z možem. Drugi dan je odšla z doma, preden se je mož vrnil iz pisarne. Služkinja mu je dala večerjo in mu sporočila, da se gospa vrne pozneje. Kam je šla, ni nikomur povedala. Ivan je bil užaljen, in ko se je ob devetih vrnila domov, je ni vprašal, kje je bila.

Zdaj je nastalo posebno žalostno življenje. Zakonca nista govorila drug z drugim in nista nikamor hodila skupaj. Nekajkrat je Ivan vprašal ženo, ali pojde z njim na izprehod.

»Obljubila sem že svoji prijateljici, da pridem k njej,« se je glasil suhi odgovor. Imel je na ustih vprašanje, zakaj je tako jezna in kaj se ji je prav za prav zgodilo, toda vselej se je premagal. Ni še prišel pravi čas, je pomislil, sama se mora spametovati.

Šel je sam na izprehod za mesto v majhno dolino, kjer je bil na eni strani brezov gaj, na drugi polje in travniki. Lepo je bilo tam, ptice so ljubko žvrgolele in ljudje so le malo zahajali tja. Tu v tišini je premišljal o svojem življenju in pripravljaval grob svojim upom.

Tu je včasih srečal bivšo tovarišico svoje žene Marijo Valovo. Tudi ta je bila učiteljica iz vaše učiteljske rodbine. Zdela se je malobesedna in hladna, po zabavah ni hodila, delala je doma in poučevala izven šole nekatere otroke, ki so bili v šoli v raznih predmetih slabi. Preprosto se je oblačila in kakor Ivan je tudi ona vzljubila samoto in naravo.

Ko jo je Kadrnač zagledal, da mu gre nasproti, bi se bil najrajši obrnil in krenil kam v stran, toda premislil se je. Morda bi jo užalil, in to bi ne bilo lepo. Saj ne bo imel z njo nobenih zaupnih pogovorov. Vljudno je pozdravil, se nekoliko obotavljal, potem pa se je ustavil.

»Greste tudi na izprehod?« je rekel prijazno.

»Tudi,« je pokimala in ga pozorno gledala. »Ne znam se hliniti, namenoma sem šla danes sem, ker sem vedela, da hodite to pot. Rada bi vam nekaj zaupnega povedala. Ne užalite se, zmerom se mi zdi, da bi bilo grdo, če bi vam ne povedala nečesa važnega. Vem, kako ste poštene in kako lepo ravirate z Miloslavo. Morate biti strožji, ona ne ceni svoje sreče, vara vas, ne skriva tega, in vse mesto že govori o tem. Shaja se z advokatom Kovačem, in včera jo so jo videli ljudje, kako sta se poljubovala.«

Govorila je naglo, kakor bi se bala, da ji upade pogum, da bi ne mogla vsega povedati. Potem je prebledela in prsti so se ji tresli. Ker Kadrnač ni takoj odgovoril, se je pojavil strah v njenem izrazu.

»Poboljšala se bo, samo strogo ji dopovejte, zakaj Kovač ni tako plemenit kakor vi in hudo bi se nekoč kesala za svojo lahkotnost,« je proseče dodala.

»Iskrena hvala vam za prijazno opozorilo,« je izpregovoril sodnik, »opazil sem, da se mi Miloslava odtujuje, vendar nisem mislil, da se bo tako daleč spozabila. Žene, ki jo drug obletuje, bi ne mogel ljubiti. Dam ji prostost, naj si vzame Kovača. Vi jokate? To je vendar naravno, da ne morem storiti nič drugega, sto drugih rešuje tako svojo zmoto, in moja žena bo morda z advokatom srečnejša.«

»Gotovo me imate za grdo, ker sem tožila, toda verjemite mi, da delam to z najboljšim namenom,« je govorila ganjena.

»Poznam vas, gospodična, ni se vam treba opravičevati. Hvaležen sem vam, da ste me o pravem času opozorili, preden bi začeli ljudje po mestu trositi sramotne

govorice, ki bi meni in njej škodovale na dobrem imenu. Nikoli vam ne pozabim te usluge, takoj zaprosim za ločitev, mirno rešim najin spor in izginem od tod. Morda bom drugje pozabil in se bom spet pomiril. Njena narav ni taka, kakor vaša, moja žena nima smisla za lepo življenje, kakor spet jaz nimam rad hrupnih zabav. Zelo ste pridni, vedno se vas bom spominjal s spoštovanjem in hvaležnostjo.

Drugi dan je dolgo govoril z advokatom Kovačem, potem pa si je pri predstojniku izprosil dopust, se odpeljal v Prago in prosil za takojšnjo premestitev. V mesto se je vrnil zvečer, pripravil svoje stvari in se z godaj jutraj odpeljal na svoje novo mesto na Moravsko, ne da bi bil kdo v mestu slutil, kaj se je zgodilo.

Dve leti se ni pokazal v mestu, in samo gospodična Valova je zdaj pa zdaj prejela razglednico s pozdravom iz kakega podeželskega mesta na Moravskem, kjer je v miru in samoti zdravil Ivan Kadrnač svoje bolne živce.

Šele letos se je pripeljal v mesto, kjer je nekoč služboval. Neoglašen je prišel v soboto popoldne, vprašal, obkorej bo vstajenje, in potem šel po stranskih ulicah, dokler ni dospel na svoj stari, priljubljeni kraj, kjer je tolikokrat sanjal in cele ure premišljeval ter tiho bil duševni boj. Mnogo je mislil na svojo bivšo ženo, obžaloval jo je, ker je slučajno med potjo na vlaku slišal dve gospe, ki sta govorili o Miloslavi.

Dobila je plačilo za svojo nezvestobo, advokat Kovač ni bil kakor Kadrnač. Poročil se je sicer z Miloslavo, ker se je bal Kadrnača, ki mu je jasno in ostro rekel, da je dolžan vzeti ženo, ki jo je pripravil ob čast, toda gospa Miloslava je občutila vso težo zakonske ljubezni. Večkrat je ostro zakričal, grozil in, če je bilo treba, dvignil celo roko na zlovoljno ženo. Branila se je, a njen mož je bil močnejši in doslednejši. Ukrotil jo je, prisilil, da je morala opravljati vsa domača dela, da je odpustila služkinjo in imela samo postrežnico za najtežja dela. Bila je tako postrašena, da se brez moza ni upala iti na nobeno zabavo, in če sta tja prišla, je gotovo sedela nekje v kotu in njene oči so bile neprestano uprte v moža, ali ni morda razarjen.

Ni ji tega privoščil, a vendar je imel občutek zadovoljstva, da je zdaj sama spoznala, kdo ji je bil boljši soprog. In zdaj, ko mu je bilo srce mirno, je zahrepenel po starem kraju, kjer je preživel leta radostne duševne blaginje. Čakal je, da bodo zazvonili zvonovi, tako rad je poslušal veličastno donenje zvonov ob vstajenju. Narava je vstajala od mrtvih, kakor bi ves svet pozivala, naj se veseli novega življenja.

Tudi v Kadrnačevi duši se je oglasilo hrepenenje po novem, veselejšem življenju. Bil je sam, brez dobre duše, in vendar je čutil, da bi lahko bolje in veseleje živel, če bi imel koga, ki bi ga razumel in ki bi mu bil dober tovariš. Tiho je stal in zrl v mrak in je skoraj pozabil, da se bliža tema. Tišina, nastroj velikega večera in mogočno zvonjenje ga je opajalo.

Nenadno se je stresel. Nekdo se je pojavil iz mraka in se približeval. Zdelo se mu je, da je duh, ki gre za njim, da bi ga začaral v pravljico, po kateri je hrepenel. Pričazen se je počasi bližala, spoznal je, da je to ženska, in opogumil se je ter stopil k njej.

Ah, da, to je Marija Valova, ki ga je prišla takrat svariti in ki se je tolikokrat spomnil s svojimi razglednicami, ko je mislil nanjo in jo primerjal s svojo nezvesto ženo.

»Gospodična Marica,« je zaklical, iztegnil obe roki k njej ter ji stisnil prste. »Pojav ste mi novega življenja. Se me še spominjate?«

»Seveda, gospod doktor, nikoli vas nisem pozabila,« je sladko odgovorila, »prav zato, ker sem se vas spominjala, sem šla sem, kjer se mi zmerom zdi, da blodita dve duši.«

Ni se zavedal, kaj dela, potegnil jo je k sebi, jo objel okrog vratu, ji pogledal v dobre oči, se sklonil in jo poljubil.

»Narava vstaja od mrtvih in se veseli,« je dejal ves ganjen, »pojdiva tudi midva v skupno življenje. Pojdete z menoj?«

»Z vami pojdem, kamor hočete,« je rekla v tišem veselju in se stisnila k njemu.

OGRLICA

V tramvaju sem se peljal domov. Voz je bil prepoln. Na ploščadi, kjer sem stal, je bila tudi mlada, lepa gospodična. Dolgo se je izmikala, da bi me ne pogledala, ko je pa čutila, da nenehoma strdim vanjo, me je pazljivo premerila od glave do nog.

Na prvem postajališču sem moral izstopiti, in ker je stala pri izhodu, sem ji z ljubeznivim nasmehom dejal: »Dovolite!« — in iztegnil roko med njo in ostale potnike, da bi si napravil prostor in bi mogel stopiti z voza.

V trenutku, ko sem postavil nogo na tlak, sem začul za seboj prestrašen ženski vzkrlik:

»Joj, moja ogrlica!«

Ker me stvar ni zadevala, sem šel mirno dalje. A zdajci me nekdo ustavi:

»Posim za vašo legitimacijo!«

Ves osupel sem obstal. V možu, ki me je bil zadržal, sem spoznal enega izmed potnikov na tramvajskem vozu.

»Čemu potrebujete mojo legitimacijo?« sem vprašal z negotovim glasom.

»Zato, ker je neki gospodični v tramvaju zmanjkalo ogrlice, izstopili ste pa samo vi.«

»Izkažite se najprej vi, potem se bom tudi jaz,« sem jezno odvrnil.

Pokazal mi je svojo legitimacijo s fotografijo. Bil je državni detektiv. Nič ni pomagalo, moral sem tudi jaz pokazati svojo legitimacijo. Detektiv

jo je pazljivo pregledal in dejal: Prosim, pregledajte svoje žepe, morda najdete ogrlico. Če vam to ni po godu, jih lahko tudi jaz pregledam...

»Izvolite,« sem rekel, »kar pregledajte jih, to je vaša dolžnost.«

Najprej mi je preiskal hlačne žepe, potem žepe na suknjiču, nazadnje pa še žepe v plašču. Kdo popiše moje začudenje, ko je iz teh privlekel ogrlico! Srce mi je tako močno razbijalo, da sem mislil, da me bo zadela kap. Razumeti nisem mogel, kako je bila prišla ogrlica v moj žep. Kolikor bi bil vobče še zmožen premišljevat o tem, bi me bila motila množica radovednežev, ki se je zgrinjala okoli naju. Detektiv, ki je bil prepričan, da sem tat, me je pozval, naj ga spremljam na policijo.

Šel sem, ne da bi se le količkaj upiral. Nikoli ne bom pozabil tiste

ure. Zdelo se mi je, da me radovedneži, ki so naju spremljali do policije, bičajo s svojimi pogledi. Na policiji sem spet srečal gospodično s tramvaja. Ogrlica je bila njena! Od sramu bi se bil najrajši v zemljo vdrl.

Detektiv je razložil vso stvar poslušajočemu uradniku in položil ogrlico na mizo.

Medtem sem zbral svoje misli. Stopil sem k uradniku in izpregovoril:

«Gospod, sam sem ves presenečen zaradi tega naključja, kar je najboljši dokaz, da nisem kriv. Če me takoj ubijete, ne vem, kako je prišla ogrlica v moj žep.»

«Prav,» je rekel, »o tem se jutri pomenimo.»

Hotel je sestaviti zapisnik, ko so se odprla vrata in so pripeljali v sobo nekega dečka.

«Aha,» je rekel detektiv, »ta je pa njegov pomagač.»

«Prišli smo ga, ko je na tramvaju hotel ukrasti nekomu denarnico iz žepa,» je pripovedoval stražnik, ki ga je bil privedel.

«A kje se je zgodil prvi slučaj?» je vprašal uradnik.

«Na istem tramvaju,» je odvrnil detektiv.

«Torej sta lopova v zvezi, člana večje zločinske tolpe,» je rekel stražnik.

Uradnik se je obrnil k meni in vprašal:

«Ali poznate tega mladeniča?» Pokazal je na mladega zločinca.

«Vidim ga prvič v svojem življenju,» sem odgovoril.

Uradnik se je obrnil k mladeniču in ga vprašal, ali pozna mene. Fant se je porogljivo nasmehnil in dejal:

«Seveda ga poznam.»

Da me niso zadržali, bi bil planil na lopova in ga zadavil.

«Odkod ga poznaš?» ga je vprašal uradnik.

«Iz tramvaja,» je odgovoril fant. «Bil sem tam, in ko sem opazil, da je v tramvaju tudi detektiv, sem spustil ogrlico, ki sem jo bil pravkar izmaknil, temu gospodu v žep, ker je ravno odhajal. Ko je gospodična zavpila, so takoj osumili njega, name pa ni nihče pomislil.»

Takoj je bilo vse jasno, jaz sem se oddahnil, in oči so se mi od veselja orosile. Lepa gospodična se je sladko nasmehnila in mi čestitala, uradnik je rekel, da lahko odidem.

Zločinec je najbrže hotel nadomestiti izgubljeno ogrlico z drugo tatvino, pri kateri so ga prijeli; samo temu naključju sem dolžnik, da me niso pridržali na policiji.

Odšel sem skupaj z gospodično in od tistih dob se nisva več ločila. Postala je moja žena.

VINKO BITENC:

RAZCEFRANI MILIJONI

Bogataš Peter Robida je umiral. Nikoli ni mislil na smrt, celo pozabil je nanjo. Ni pa nanj pozabila smrt, ki ta srečo ne dela različne med zemljani, pa najsi bodo revni ali bogati, potrebni svetu ali nepotrebni.

Kar nenadno, sredi lepega dne, je zbolel, legel in ni več vstal.

Peter Robida v življenju ni imel človeka, ki bi ga bil imel rad. Žena mu je bila že zdavnaj umrla, edina hči je morala od hiše takoj, ko se je z nezakonskim otrokom vrnila iz bolnišnice. Šla je in nikoli več ni oče slišal o njej. Pozneje so pravili ljudje, da je pisala neki svoji prijateljici, kako se ji godi, in da je pismo prišlo tam iz daljine Argentine.

Peter Robida si ni mnogo storil iz tega. Malo ga je pač zabolelo srce, pa tudi vest ga je zapekla, toda brž se je potolažil.

«Kakor si je postlala, tako leži,» je rekel vsakomur, posebno pa tistim, ki so mu hudo zamerili njegovo lakomnost.

Ta njegova slabost je zasenčila vse druge. Demon lakomnosti ga je popolnoma spravil pod svojo oblast, mu šepetal zapeljive besede o bogastvu in ga vodil v pregrehe zoper bližnjega ter ga ni izpustil niti za trenutek. Peter Robida je sanjal samo o denarju. Podnevi so mu vstajali pred očmi kupi zlata, pončiči v sanjah je poslušal žvenket srebrnikov in cekinov. Samo grabil je, grabil, grabil..., kjerkoli in kadarkoli je mogel; če ni šlo drugače, z odiranjem in golufijo. Denar mu je bil bog, nosil ga je v duši, in vsaka stopinja je veljala le njemu. Še nase je pozabil, nisi privoščil ne jedi ne obleke; nekateri so ga celo videli v mestu, kako je — beračil.

Svetovna kriza je postala za Petra Robido nov vir, neizčrpno polje za oranje preko lastnine svojih žrtev. Kakor še nikoli, je postal tedaj denar vse na svetu. Za denar si lahko prodal srečo drugih, za denar si mogel kupiti čast, poštenje, ugled. Peter Robida se je kopal v denarju. Posojal ga je na visoke obresti, a kdor mu denarja ni mogel o pravem času vrniti, ga je neusmiljeno tiral pred sodnijo.

Vsi so vedeli, da je vdovo Martinko spravil dolg pri Robidi v prezgodnji grob, kajža je ostala Robidova, otroci so se razkropili po svetu; da je lepa Plečnikova domaćija prišla na boben, ker Plečnik ni zmogel visokih obrestí; da je Kotar moral odrajtati Petru Robidi veliko vsoto na menico, ki je nikoli podpisal ni; da je Robida sam

zažgal neko svojo bajto (gostač ga je videl, pa se ni upal pričati) in tako potegnil bogato zavarovalnino. In tako dalje — še marsikaj.

Zdaj pa je Peter Robida umiral. Obrnjen je bil v steno, težko je sopal in ni z nikomer izpregovoril.

V hiši so se pričeli zbirati sorodniki, bližnji in daljni, celo taki, ki Petra Robide še dobro poznali niso. Prihajali so z navidezno zaskrbljenimi obrazi, s hlinenim sočutjem v očeh in s prikrievanim veseljem, da bodo nemara vendarle nekaj dedovali, kadar lakomni Robida zapre oči.

Prišla je tridesetletna nečakinja Silva s svojim zaročencem. Ze celih deset let čakata na boljše čase, da bi se vzela. Ona je šivilja, on tovarniški delavec, a brez posla. Zdaj se jima je ponudila sreča, zakaj verjetno je, da se bo stric v oporoki spomnil svoje nečakinje. Z rdečico v obrazu stoji Silva ob postelji, kraj nje se huli njen ženin Francin.

Takoj zraven sloni stara Meta, sestrična Petra Robide. S postrani nagnjeno glavo sklepa roki v molitvi in premika brezžobe čeljusti. Toda izpod ozko priprtih trepalnic ji švigajo jezni pogledi po navzočih, še iskrebobžnosti ni videti v njenih sivkastih, rdeče obrobljenih očeh. Oh, svojat, si misli Meta, prej pa Petra niste poznali, zdaj ste prišli, da bi požrli tavžente. Pri tem Meta seveda ne misli nase. Kako bi se ji prileglo nekaj tisočakov! Bajto bi dala popraviti, dolg bi poplačala. Pa saj je bratranec pri testamentu gotovo tudi njo upošteval.

Podobne misli gojita Markež in njegova žena, stoječa med drugimi ob postelji. Markeška je z Robido v sorodstvu, v tretjem kolenu menda.

«Spodobi se, da greva,» je dejala možu, »pa naj žlahta brusi jezike, kolikor hoče. Nekaj nama bo Peter gotovo volil.»

In sta šla. Markeška je celo nekaj solza iz oči iztisnila, medtem ko ji je srce od veselja igralo, da bo lakomnik Robida končno vendar življenje sklenil; zakaj trdno je upala na dedščino.

Med armado sorodnikov je tudi neki Ivan Robida, študent-bogoslovec, ki mu je bila pred kratkim umrla mati. Brez vseh sredstev za nadaljevanje študij je ostal. Ko je bil zvedel o bogatinovem skorajšnjem koncu, je začel premišljevat, če ni nemara tudi on njegov sorodnik, saj se vendar prav tako piše. V mislih je preštel vse veje sorodstva in prišel do zaključka, da je daljni potomec Petra Robide. In se je odpravil k njegovi smrtni postelji.

Komu drugemu, če ne njemu, bi se najbolj spodobila dediščina? Potem bi lahko študije nadaljeval in bi iz hvalnežnosti za vsak podedovani dinar maše bral, ki jih grešna duša lakomneža gotovo potrebuje.

In še mnogo drugih je prišlo.

Polovica vasi Žehtare, kjer so se v vsaki drugi hiši pisali Robida; potem stari prevžitkar Limen, ki je trdil, da je bil Robidov praded njegovega očeta stric; pa še Mrakova Rozala, tista, ki se ji je včasih kar precej bledlo in je po vseh okoliških farah razvpila, da ji je Peter Robida nekoč hotel silo storiti.

»Kar crkne naj!« je kričala in se gnetla proti postelji, da so jo moški komaj ukrotili. »Ampak zastoj ne bo tisto, Robida, bajto mi boš pripisal, nič več ti ne bom plačevala, ne bom vse žive dni gostačka, zaničevana gostačka, o ne bom...«

Vsa ta žlahta je torej prežala, kdaj bo Peter Robida poslednjič zadilhal. Vsem je lebdelo pred očmi samo eno: denar. Kakšen bo Robidov testament? Kateri izmed sorodnikov bodo tako srečni, da bodo dedovali?

A Peter Robida je umiral — in ni mogel umreti. »Z Bogom naj se spravi!« je zaklicala Mrakova Rozala.

Sorodniki so se spogledali, drug drugemu so brali za dregu ob obraza.

»Saj res, po duhovnika pošljite,« se je slednjič Markeška napol obrnila po sobi.

Peretov hlapec Jaka, ki je stal ob vzglavju, pa je dejal:

»Jaz grem ponj; z Robido nisva nič v žlahti.«

Ko je prišel duhovnik, so se sorodniki umaknili v vežo.

Debela ura je minila, preden je gospod kaplan pripravil zakrknjenca do tega, da se je spovedal.

Komaj je duhovnik odšel, že je vsa drhal planila v sobo.

Zdaj Peter Robida ni bil več obrnjen v zid, kakor prej, ampak je z izbuljenimi, skoraj blaznimi očmi strmел proti durim.

S plahimi kretnjami so se sorodniki bližali postelji. Pogledi Petra Robide so plesali od enega do drugega. Čudna tišina je zavladala v sobi.

Tedaj pa se je zgodilo nekaj neverjetnega. Peter Robida se je v postelji napol dvignil, se blazno zasmejal in zarjul:

»Moja žlahta? Uh, koliko vas je, hahaha! Povem vam pa, da naj bodo vsi tisti, ki se bodo skušali okoristiti z mojimi milijoni, že naprej prekleti. Nate, volkovi, pod streho so zakladi... nate...«

Izpred zgglavja je privlekel zariavel ključ in ga vrgel med prestrašene sorodnike. Zleknil se je nazaj na blazino, se divje okrenil, da se je postelja stresla, zaobrnil oči proti stropu in krčevito spačil obrazne mišice. Nekajkrat je globoko zadilhal, zaškrtal z zobmi — in že ga ni bilo več.

Okoli postelje stoječi so se zgrozili, poklekli in pričeli moliti.

Peretov hlapec Jaka pa je čudno zarobantil, se odkašljal in debelo pljunil po tleh.

»Sam bog nasvaruj se, če ločil od njegovega telesa,« je dejal, se pokrižal in pričel moliti z drugimi.

Molili pa niso s srci, če komaj z ustnicami, zakaj vsem je prešinjala možgane misel: Kdo je pobral ključ?

Kdo je pobral ključ?

Minilo je nekaj napetih sekund.

Prvi se je dvignil Markež, z njim njegova žena. Počasi sta se zgnatla skozi duri.

V očeh ostalih je zagorela zavist: on, Markež, ima ključ, čisto gotovo ga ima; pa zakaj ravno on? Ali nismo vsi Robidovi sorodniki? Ali nimamo vsi enake pravice do dediščine?

Drug za drugim so vstajali, se plazili skozi vrata in se rinili v vežo.

V kratkih minutah se je soba z mrličem popolnoma izpraznila. Vsi ti častivredni sorodniki so se zdaj pre-rivali v veži, v obraz slehernega se je začrtalo nekaj živalskega — pohlep po zapuščini rajnega.

Markež je stal s ključem v roki na stopnicah, ki so vodile v podstrešje in takole govoril:

»Poslušajte, dragi sorodniki! Po naključju sem jaz pobral ključ, ki ga je rajni vrgel med nas. Vsi smo slišali njegovo poslednjo voljo, naj se namreč okoristimo z njegovimi milijoni. Tista kletev seveda ne drži, ker vsi vemo, da jo je rajni Peter izrekel iz navade. Vsi smo potrebni denarja v teh hudih časih, zato predlagam, da si ga po bratovsko razdelimo med seboj...«

Pri teh besedah se je Markež okrenil in pričel stopati po stopnicah navzgor. Za njim so završali drugi, se gnetli na stopnicah, suvali in pelali drug drugega, vsak je hotel biti prvi.

Prazno podstrešje je zazijalo pred pohlepneži. V kotu blizu okna je samevala velika okovana skrinja.

Markež jo je zagledal.

»Oha, tam notri utegne biti denar,« se je zarežal in se približal skrinji, ostali so pritisnili za njim.

Markež je hlastno vtaknil ključ v ključavnico in ga zavrtel. Težko je šlo, zarjavela vzmet v ključavnici je zateglo zaškripala, pokrov skrinje je žalostno zavilil, ko ga je Markež dvignil.

V tistem trenutku, ko ga je odprl, so iz skrinje skočile dve, tri velikanske podgane, se zakadile pod noge navzočnih in se skušale skriti za tramove na podstrešju. Ženske so zakričale, zajavkale, cvilele, vse je drlo nazaj na stopnice.

Ko se je panika nekoliko poglobila, je Markež in še nekaj drugih moških stopilo k skrinji. Neznosen smrad jim je udaril v nosove, ko so se sklonili nad skrinjo. Na dnu skrinje so si bile podgane napravile gnezda iz — bankovcev. Vsekrižem so ležali nagnusni odpadki, v kotu pa na drobne koščke razcefrani tisočaki in čeki in na njih roj — mladih podgan.

Pogreba Petra Robide se je udeležila komaj polovica tistih, ki so stali ob njegovi smrtni postelji. Ko so se bili pogrebniki že po večini razšli, se je prikazala odnekod mlajša, revno oblečena ženska z dečkom, ki mu je bilo nemara kakšnih dvanajst let. Oba sta stopila k sveže zasutemu grobu in pokleknila ob njem. Ženska je položila na gomilo šopek cvetja.

Prav tedaj je stopil k grobu črno oblečen gospod, ki je hotel ravno oditi s pokopališča, ko je zagledal žensko.

Sklonil se je k nji in ji pogledal v obraz.

»Vi ste — ?«

Ženska se je zdrznila, dvignila glavo in jo takoj spet povesila.

»Hči rajnega,« je zašepetala in solzi sta se ji zasvetili v očeh. »Včeraj sem se vrnila iz tujine... poslali so me... po odgonu, in tu sem zvedela o smrti svojega očeta...«

»Ravno prav,« se je razveselil gospod, »jaz sem namreč notar iz mesta. Sporočiti vam moram, da je vaš rajni oče že pred letom dni vse svoje nepremičnine prepisal na — vas in na vašega sina.«

Itta Turkova:

Vdova Seljanka

Izza vojnih dni.

Na postaji voz ob vozu. Suha kljuseta so nervozno prestopala z noge na nogo in se vprašujoče ozirala po svojih gospodarjih, večinoma sivih,

sključenih starih in ženah s trpkimi potezami na licih. Nihče ni govoril. Utrujeni so sloneli na vozovih in v očeh sta jim gorela nestrpnost in trpljenje. Mimo je prišel službujoči uradnik. Vse glave so se dvignile: »Gospod, vse popoldne že čakamo...« »Warten's nur, mi delati ja,« je odgovoril, si prižgal cigareto in jo z umerjenimi koraki mahnil svojo pot.

Iz zadnjih vrst se je utrgala žena, in že je bila ob njem: »Gospod, krompir in mast sem pripeljala, kakor je bilo določeno, ali ne morem čakati dalje. Štiri ure imam do doma, kjer me čaka pet majčkenih otročičev.« Razburjenje ji je pognalo kri v lica in velike, rjave oči so se svetile v solzah, ko je hitela govoriti... Uradnik jo je motril z na pol priprtim pogledom in malo-

marno poslušal. »Imeti Geduld, mi delati ja...« ji je zvenelo po ušesih, ko se je opotekla nazaj proti vozu.

V Kapitelju in sosednih cerkvah je zvonilo angelovo češčenje. Medli, zaglegli, skoraj jokajoči glasovi zvonov so zdramili zopet čakalce iz ždenja. Težke roke so se sklenile k molitvi... »Za umirajoče tam za gorami...« so plakala srca sirot.

Počasi se je pomikal voz za vozom. Naenkrat pa se je vrsta zopet ustavila. Tedaj pa se je dvignila mlada žena v ozadju, prišla odločno konja za uzdo, ga potegnila iz vrste, obrnila voz in se odpeljala v noč. Ostali so zrlji za odhajajočim vozom, mrmrali in kimali z glavami.

Ura brusniške cerkve je zamolklo bila enajst. Skrivnostno so brneli glasovi in odmevali v gozdu, skozi katerega je vodila pot mlado Seljanko. Žena, ki je sključena čepela na vozu, se je zganila in mraz ji je šel po telesu. Pognala je konja, ki je, kakor bi se bil predramil iz sna, začudeno pogledal, skočil iz enakomernega koraka in se hitreje pognal v breg.

Premražena in tresoča se je Seljanka zapeljala na obširno dvorišče in stara Luca je od veselja zarežgetala. Iz hleva se je privlekel stari, kruljavi hlapec: »Kasni ste, kasni, gospodinja. Doma je bilo vekanja nič koliko. E, pa kaj bi vedno mislili na to — mladi ste še, mladi...« je govoril. Gospodinja se ni zmenila za njegove besede, ampak je hitela v hišo. Na pragu se je obrnila: »Janez, potegnite voz pod streho in pokrite blago.« je naročala. Hlapec je obstal z odprtimi usti. »Kaj, ali je prav razumel? Blago naj pokrije — kaj naj to pomeni, in gospodinja tako redkobesedna. Nekaj ni moglo biti v redu — hudimana,« skoraj bi bil zaklel. V daljavi je močno zabobnelo, da je starec prestrašen utihnil, se nerodno prekrižal in se spravil na delo.

»Teta, teta!« je vokal pastirček skozi vas in se zaletel na Seljanovo dvorišče ter upehan obstal pred gospodinjo.

»No, kaj ti je, Blažek?« ga je pobarala Seljanka.

»K vam prihajajo, čisto gotovo k vam, teta, z velikim vozom, in najmanj šest jih je. Dolgi Krtin jo je navil kar po bližnjici...« je hitel govoriti pastirček in lovil sapo. Žena je prebledela.

»Hitro, gospodinja, hitro,« se je oglašil hlapec. »Krompir je že na varnem, — slutil sem, kje imate mast. Toda kam z njo, pretaknili bodo vse do zadnjega kotička in odpeljali vse do zadnje mrvice.«

Predzadnji prazni svinjak je bil odprt. Seljanka se je naglo obrnila, in že sta bili dve pločevinasti kanti masti za na pol odprtimi vrati.

Izza vogla se je pojavil debel možakar. Gospodinja si je dala opraviti pri svinjaki in hlapec se je na videz začuden obrnil proti hlevu in mrmral: »Nisem se motil... Ali ne boste, hu-

dimana, ne boste, malim sirotam potrgali poslednje skleda, petolizci nemčurski!«

»Ho, ho, Seljanka, kako smo pa pridni, kako!« se je oglašil prišlec na dvorišču.

Žena se je dvignila in se obrnila k njemu: »No, kakšno dobroto mi pa spet danes prinaša najboljši prijatelj pokojnega moža?« je vprašala trdo, skoraj porogljivo.

Možakar se je razkoračil: najboljši prijatelj tvojega pokojnega moža — hm, imaš prav, Seljanka — —! Rad sem imel res pokojnega Seljana, ali hm, še rajši imam tebe,« je klepetal. Debeli mesnati prsti so se poigravali s težko srebrno verižico, oči pa so poželjivo objemale polno postavo žene, ki ga je posmehljivo motrila.

»Oha, in to ste mi prišli tako daleč povedat,« ga je zavrnila.

»No, no, seveda, predvsem je važno to — ali, no, da, res, rad te imam, in če hočeš, vse drugo ti bo ostalo prihranjeno,« je govoril na pol glasno in se ji tesno približal ter jo skušal ujeti okoli pasu. Ali žena se je naglo okrenila, ga sunila od sebe, da se je opotekel, in stekla v hišo.

»Čakaj, hudičevka,« je siknil in se hitro obrnil proti vozu in ljudem, ki so bili zapeljali ravno na dvorišče, nato pa se je zadržal s hreščečim glasom, kakor bi se ne bilo nič zgodilo: »Seljanka! Seljankaaa!«

Na pragu se je spet pojavila visoka postava žene. V naročju je stiskala malega dojenčka in okoli nog se ji je opetala četvorica malih konštrunčkov, ki so začudeno in prestrašeno strmeli v neznane obraze in se boječe skrivali v materino krilo.

»Hm, Seljanka,« se je drl tolsti Krtin, »kje pa je krompir in mast, buče uporniške, ki bi moral biti predvčerajšnjim postavljen na postajo, ha?« Žena je iztegnila roko in pokazala na voz: »Čakala sem ves popoldan v pozno noč. Dalje nisem mogla, pot je dolga in deca sama. Vzemite si, dobra mera je, in pojdite.«

»Lepo, lepo!« je kimal Krtin in rožljaj z verižico. »Ali, ljubica moja, tako gladko pa ne pojde, he-he. Kdor ne dela po predpisih, se mu pa vzame vse — razumeš, vse!« In mi ne moremo za to, postave so postave, za vse enake. Le obrnite se, ljudje, he-he, če noče pokazati, bomo pa poiskali, čisto po predpisih, he-he,« je goltal in z izrazom sovraštva motril mlado ženo, ki je zrla neustrašeno in kakor razljučena levinja stiskala k sebi svojo deco.

Ljudje so pretaknili vse kote, ali krompirja in masti ni bilo pri hiši. Krtin je pihal od jeze.

Končno so se lotili še drvarnice, kjer je bilo drv za dve leti naprej, ki jih je še pokojni Seljan preskrbel, kakor bi bil slutil, da bo moral prepustiti svojo družinico tujim ljudem.

»Ha-ha, ne bo nič, še v svinjake pojdite, hudiči!« je kriknila Seljanka, videč, kako mečejo polena iz drvarnice.

Drvarnica je bila prazna, Krtin pa je klet in robantil. Tedaj se je oglašil zvon. Poldan! Ljudje so bili žejni in utrujeni in tudi Krtinu se je zahotelo hladila za svojo jezo. Odšli so v bližnjo gostilno in Krtin se je skoraj butnil v na pol odprta vrata svinjaka in jih ostro premeril. Seljanka je vztrepetala. Zaklel je in šel dalje.

»Seljanka in hlapec sta se že spravila nad drva,« je poročal pri »Koči-jažu« suhljat dedec, ki mu je bil Krtin naročil, naj skrivaj opazuje, česa se bo Seljanka lotila.

»To ti je vražja baba, trdna in delavna kakor živina, a prevejana, da bi ukanila samega hudiča,« so uganili drugi.

»Molčite, sleve,« se je jezno zadržal Krtin. »Rečem vam, najti jo moramo, sicer se nam bo smejala v pest vsa okolica.«

Medtem ko so pili in kovali načrte in je pastirček Blažek budno stal na straži, je položila Seljanka kanti z mastjo v rupo, napravljeno v veliki grmadi drv sredi dvorišča in jo skrbno zametala.

Vrnilo so se. Seljanka jih je sprejela sredi dvorišča z rokami, uprtimi v bok, in v očeh ji je gorel posmeh: »Ali veste kaj, prijateljski, preden pojdete od tod, boste pospravili drva, ki ste jih zmetali na dvorišče, nazaj v drvarnico. — Glasen smeh... Nato pa od svinjaka do svinjaka v poslednjo mišjo luknjo. — — Zaman!

Zadovoljiti so se morali z odmerjenim blagom na vozu in so s kletvicami in robantenjem poparjeni odhajali.

Sredi dvorišča pa je stala Seljanka z grozeče dvignjeno pestjo: »Drva nazaj, grdoba!«

ZGODBA O SODU

rance Ocepki ni hotel nič slišati o tem, da bi se umaknil v kot in izročil posestvo sinu. Vkljub svojim šestim križem je še zmerom gospodaril v hiši in na polju. Šest let je bil njegov sin Andrej že oženjen, pa še vedno ni bil gospodar, bil je samo očetov hlapec,

nič več. Tako je dostikrat dejala tudi Andrejeva žena Ana, ko sta bila zvečer sama v čumnati.

Časih je Andrej omenil očetu, naj mu izroči posestvo, stari se je pa vedno razjezil, divje udaril po mizi in zarentačil: »Mar ne gospodarim dobro? Ali česa manjka v hiši in na polju? Ali sem bolan? Vsaj pet let še ne izpustim vajeti iz rok! Tako dolgo boš že moral potpeti, moj dragi!«

Po takih prepirih je bilo videti, kakor bi bil postal stari še krepkejši. Na detelišču je kosil s tako vnemo, da sta ga Andrej in mlajši hlapec Martin komaj dohajala, čeprav sta napela vse moči. In ko so po dežju vozili gnojnico na travnike, je sod, v katerem so jo prevažali, vedno sam z Andrejem dvignil na voz.

To ni bilo lahko delo, sod je bil velik in težak. Andrej, ki je vzdigoval na drugem koncu, se je pri tem vedno spotil. »Tako,« je vzkliknil oče, ko je s stisnjenimi zobmi dvignil sod na voz, »zdaj si se sam prepričal, da še ne spada med staro šaro. Dotlej bo še dostikrat deževalo! Tisti dan, ko ne bom mogel več sam dvigniti soda, se umaknem v kot!«

Pri teh besedah se je zasmel, kakor bi bil povedal imeniten dovtip. Zvečer je Andrej povedal ta dogodek svoji ženi, Ana je pa drugi dan potožila materi, in Liza je zvečer vprašala svojega moža, ali je res, kar pripovedujeta mlada. Mož je nejevoljen zagodrnjal: »Kar sem rekel, sem rekel! Če hočeta, lahko z Andrejem vsako jutro pred zajtrkom dvignem sod na voz. Dolgo bosta lahko še čakala, da se umaknem.«

Pri tem je tudi ostalo. Stari je sam gospodaril, mladi ni imel lahkega življenja, posebno ker ni bil več tako mlad, saj je imel že ženo in otroke.

Življenje na posestvu je bilo neprijetno. Celo stara Liza je prigovarjala možu, naj se umakne mlademu: »Saj si zaslužil, da se odpočiješ, dovolj dolgo si garal. Če pa hočeš delati, ti itak ne bo nikoli manjkalo dela. Toda malo bolj se pa moraš le čuvati. Močno si shujšal v zadnjem letu, in ponoči vedno stokaš in hropeš, da se človeku kar smiliš. France, daj si no dopovedati, da ne gre več tako kakor doslej, kosti ne dajo!«

Stari kmet pa ni hotel o tem nič vedeti. »Moje kosti so še dobre, kakor bi bile z oljem namazane,« je menil. Toda ponoči ni mogel zaspati.

»Ko si šel po stopnicah, si sopihal kakor star konj,« se je oglasila zraven njega Liza. »Zakaj si ostal danes tako dolgo zunaj? Tisti kos bi lahko tudi jutri do konca pokosil!«

»Ne, s tistim travnikom sem zmerom do večera opravil. Danes sem imel Andrejevo koso, najbrže ni bila dovolj ostrá...«

Kmetica je molčala in se nasmehnila.

»Ali morda misliš, da ne zmorem več vsega travnika?«

»Ali sem kaj rekla?« je odgovorila Liza.

»Ne, nič. A prav zato. No, lahko noč, Liza!«

Tiste dni so morali spet peljati gnojnico na travnik. Jama v hlevu je bila polna. Ana je svojega moža sama spomnila na to. Ko se je stari zjutraj z Andrejem razgovarjal o delu, je mladi mimogrede pripomnil: »Mislim, da bi morali nekaj sodov gnojnice speljati na travnik.«

»Misliš, da je potrebno?« je vprašal stari.

»Saj bo kmalu teklo po hlevu,« je rekel Andrej.

Stari je odšel z Andrejem h gnojni jami, vzdignil pokrov in videl, da je res polna.

»Da, moramo. Še danes!« je rekel oče. »Vprezi konja v voz, saj je vse pripravljeno, ne?«

»Včeraj smo potrebovali voz, pa smo morali odložiti sod.«

»Saj ste imeli še drug voz, ali ne?« je vprašal stari.

»Na drugem vozu je ležalo dvajset polnih vreč, nam se je pa mudilo.«

»Če bi bil jaz tam, bi bile vreče prej na tleh, kakor pa sod z drugega voza.«

»No, da,« je pripomnil Andrej malomarno.

Sod je stal na dvorišču, pripeljala sta prazen voz. Andrej je stopil k enemu koncu soda, stari pa k drugemu. France je pljunil v roke, Andrej ga je pogledal.

»Martin je še v hlevu. Ali naj ga pokličem, da ti ga pomaga vzdigniti?« je vprašal.

Stari se je preteče zasmel. »Ni potreba, dragi moj, kaj takega bom še zmogel!« Kakor bi se jezil na Andrejev domislek, je jezno zavpil: »Vzdigni!«

Stari je visoko vzdignil sod, pri tem so se mu napele žile na čelu in vratu, toda držal je sod, česar o Andreju ni bilo moči reči. Moral je večkrat prijeti in spet spustiti. Obraz mu je zardel in vgriznil se je v ustnice. Šele ko ga je stari nahrulil, je napele vse moči in vendarle vzdignil

Velikonočno presenečenje.

sod. Še nikdar se mu ni zdel tako težak. Bil je vesel, ko ga je mogel odložiti. Najrajši bi bil preklinjal, a očetu ni hotel pokazati svoje jeze. Ko se je ozrl, je opazil pri hlevu svojo ženo. Strmela je nanju, bila je vsa prestrašena.

Komaj je Andrej odpeljal sod z dvorišča, je pritekla za njim Ana in ga poklicala. Ustavil je. Ana je bila vsa objokana in zdajci si je spet obrisala s predpasnikom oči.

»Oh, Andrej,« je zahlipala, »na to nisem pomislila. Včeraj sem v sod nanosila kamenja, najmanj za pol centa. Mislila sem, da oče ne bodo mogli vzdigniti sode, saj veš, kaj so rekli takrat. Hotela sem jih prijeti za besedo, no, pa si ti prijel na napačnem koncu.«

Andrej ni vedel, ali naj se smeje ali jezi. Oboje ga je mikalo. Bal se je, da bi stari česa ne opazil, k sreči je peljal danes sam.

Lahko je bilo spraviti kamenje v sod, toda težko ga je bilo dobiti iz sode. V nedeljo dopoldne, ko se je oče peljal v sosednjo vas k maši, sta Ana in Andrej spravila zadnje kamenje iz sode.

»Tako,« je rekel Andrej, »odnesi kamenje čimprej na cesto, če ga stari opazi na dvorišču, bo takoj vprašal, kako in kaj, pa se bova morala lagati.«

Kmalu nato se je ustavil koleselj na dvorišču. Stara sta nekam slovesno stopila v hišo.

»Bog ve, kaj imata!« je pomislila Ana.

Stari je poklical Andreja v sobo. Pozneje je Andrej poklical tudi Ano.

»Oče so mi pravkar izročili posestvo,« je povedal Andrej ves srečen.

»Midva se bova preselila v stranski sobi,« je rekel oče, kjer so umrli stari oče. Tam je dovolj prostora za naju. Ko sva se z ženo peljala v cerkev, sem se tega domislil. Liza je tako lepo pripovedovala, kako mirno bova živela. Toda popolnoma se ne dam odreniti od dela. Samo sode ne bom več vzdigoval, zadnjič se mi je zdel vražje težak. A opazil nisi nič, kajne?»

Ne, nihče ni bil nič opazil, niti sin niti oče — Ana pa je bila vesela, da je kamenje že zanesla na cesto.

Ali naj pišemo zaljubljena pisma?

Če hočemo pisati zaljubljena pisma, moramo biti najprej zaljubljeni. In dandanašnja zaljubljenost se nekoliko razlikuje od nekdanje zaljubljenosti, ki je bila gostobesedna, hkratu pa tudi sanjava, fantastična in dramatično navdušena. Takrat so se torej bolje pisala zaljubljena pisma, seveda pa je bilo tudi bolj nevarno, če jih je kdo

drug zalotil. Če je izteknil mož zaljubljena pisma svoje ženi — seveda naslovljena na nekoga drugega — je bila iz tega tragedija: če je žena zalotila moževa zaljubljena pisma, naslovljena na drugo, je bil iz tega vsaj prizor. Še dobro se spominjamo, kako je gospa Caillaux v Parizu ustrelila novinarja, ki je v svojem listu natisnil ljubavna pisma njena in njenega moža iz dobe, preden sta se poročila.

Dandanašnja zaljubljena pisma so predvsem krajša, potem pa treznejša in zato tudi manj nevarna. Večkrat se

takšno zaljubljeno pismo skoraj nič ne razlikuje od prijateljskega pisma. Pisano je v brzojavnem slogu, ni govora v njem ne o slavčkovih pesmi, ne o vonju rezede na vrtu, prav zato je tudi literarni dokument brez vrednosti. Vzlic temu je prav, če zaljubljena pisma o pravem času sežgemo. Zakaj nikoli ni izključeno, da bi se zgrozili, če bi dobili tako pismo kdaj pozneje v roko in si mislili, »kakšne neumnosti smo pisali«. Nikakor ne hranimo zaljubljenih pisem dalje, kakor traja zaljubljenost v njih predmet.

NEKAJ O NAŠIH NARODNIH NOŠAH

Intelektualna in duhovna vrednost posameznega naroda se izraža predvsem v njegovih ročnih delih in v njegovi umetnosti. Zgodovina je dostikrat netočna, ker so prvi zgodovinarji pisali svoja dela iz subjektivnega opazovanja in subjektivnih nazorov. Dali so se vplivati od svoje okolice in splošnega mnenja, ki je bilo dostikrat krivično. Zaradi tega ima še danes zgodovina kot znanost mnogo posla s tem, da raziskuje s pomočjo arheologije točnost nekdanjih navedb in točnost opisov raznih momentov iz preteklosti.

Pred nekaj stoletji je bila zgodovina minulih kultur povsem drugačna, medtem ko je novejša znanost s pomočjo starih spomenikov, umetnin in zlasti narodnih ročnih del točneje določila, na kakšnem kulturnem nivoju so bili stari narodi.

Ne moremo se pohvaliti, da bi bil imel naš narod v minulosti važno vlogo v kulturnem oziru,

Toda če pomislimo, da se je ves jugoslovanski narod stoletja boril za svobodo, za svojo neodvisnost, tedaj bomo razumeli, zakaj imamo namestu impozantnih stavb in velikih umetniških del bojevniške, velike nesmrtnosti junake in v zvezi z njimi priljubljene junaške narodne pesmi. Naši narodni pesniki, ki so opevali boje, bi bili lahko postali veliki umetniki in priznani pesniki, če bi sploh vedeli za umetnost in bi jim bilo dano živeti v srečnejših prilikah. A vkljub vsemu je tudi naša preprosta narodna pesem umetnina. Po teh pesmih nas je ostali svet spoznal in nas začel ceniti. V očeh zapadnih narodov nismo več divjaki, »balkanci«, temveč čuvstven narod, poln viteštva, narod, ki se je junaško in z vsemi močmi boril za svojo neodvisnost.

Vsak narod ima svojo narodno nošo. Narodna noša je najbolj izrazit znak narodovega smisla za dekorativnost. Vsak

narod je pod vplivom svoje okolice krasil oblačila z različnimi motivi. Ti dekorativni motivi so navadno zelo preprosto zasnovani, šele kombinacija posameznih motivov je komplicirana. Najvažnejše pri narodnih ornamentih so pa barve. Prave narodne vezene so preproste v barvah in sploh ne poznajo odtenkov posameznih barv. Vsa lepota barv je le v kombinaciji in v razvrstitvi.

Gotovo vas bo zanimalo, da so med vsemi narodnimi nošami na svetu naše in nemške narodne noše najlepše. Nas zanima predvsem naša narodna noša, toda na skromnem prostoru, ki nam je odmerjen, je ni moči na dolgo opisovati. Njena pestrost, mnogoštevilni motivi, njena raznolikost z ozirom na kraj in razmere, zahtevajo izčrpnih opisov in študij. A več od vseh opisov in študij govore slike, ki jih prinašamo:

Na žalost naše slovensko ljudstvo vedno bolj opušča na-

rodno nošo. Celo v Prekmurju in Belokrajini, kjer so do zadnjih let nosili samo doma tkano obleko, kupujejo danes slabe tovarniške izdelke. Ali bi ne bilo mogoče, da bi široki sloji našega naroda izdelovali spet vso potrebno obleko doma? S tem bi obdržali doma kapital, ki ga tujci črpajo iz naše dežele.

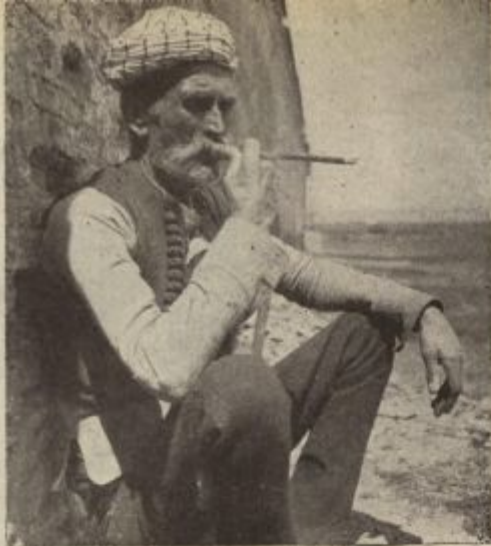
In kako je z našimi modernimi damami? Ali ima za njih res samo tisto vrednost, kar prihaja iz tujine? Kako rade poudarjajo svojo nacionalno zavest, toda kar imamo najlepšega, našo narodno nošo, zanemarijajo. Že mnogokrat smo opazili, da kupujejo bogate tujke vezene dalmatinske bluze, kranjske rute, naše klekljane čipke, bosanske životke in srbske obleke in obiskujejo, oblečene v naše noše, celo najelegantnejše prireditve v Londonu in Parizu. Ne zahtevamo, da se naše žensko oblači v težke vezene obleke, kakor so na primer srbske noše, toda dosti možnosti je, da se ohrani naša narodna noša in da se ubranimo tujega vpliva.

Dekle iz okolice Smilja v lepi, dekorativni noši. Take noše nosijo v okolici Tova. Živo pisana noša še podčrtava živahni temperament naših sestric z juga.

Posebno zdaj, ko se bližamo poletju, naj bi vsaka jugoslovanska žena razmišljala o tem, ali ji ne bi odlegla bluza z narodno vezeno prav toliko kakor kupljena bluza iz crep de china?

Starček iz Boke Kotorske.

*Hrvaške kmetice nosijo še dan-
današnji svoje lepe bele noše.*

Narodna noša iz Južne Srbije.

Kranjčica.

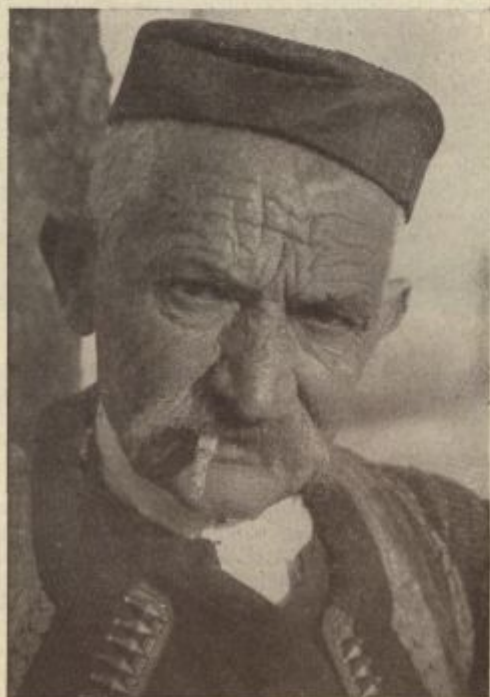

Mala Šestinčanka.

Dekle iz okolice Trogira.

Srbska kmetica.

Čuvaj Muratovega groba na Kosovem polju.

FEDOR GARBA:

PRIPOVEDKA

Herma je bila cirkuško dekle v neki predmestni mameži. Njene akrobacije — če hočem biti iskren — nikakor niso bile preveč nevarne. Enkrat v rožni, drugič v vijoličasti obleki je skakala s hrbtna in spet nazaj na hrbet starega, nadušnega in prav krotkega belca. Ta belec je imel na hrbtu pritrjeno z žametom prevlečeno desko, na kateri je stala, nakar sta ji dva precej neumna klovna pomolila skoraj pod nos železen obroč, preplepljen s papirnimi odstrižki, skozi katerega je potem Herma skočila. To je bilo vse.

Res je, da se to ni godilo niti danes niti pred letom dni, ampak da je od tedaj minilo že najmanj deset let. Jaz sem imel takrat komaj petnajst ali šestnajst let. Tudi ona ni imela več. Samo ob sebi se razume, da sem bil vanjo zaljubljen.

Aristokrati so to umetniško podjetje ignorirali. Tudi »boljši« gospodje kavalirji niso zahajali tja, ker bi sicer Herma ne skakala na žametno desko in z nje za častno plačo kakšnih 20 kron. Skočila bi bila morda više, veliko više. Vedno sem se bal, da ne zaide tja kakšen grof in mi ne odpelje moje Herme v pozlačeni kočiji.

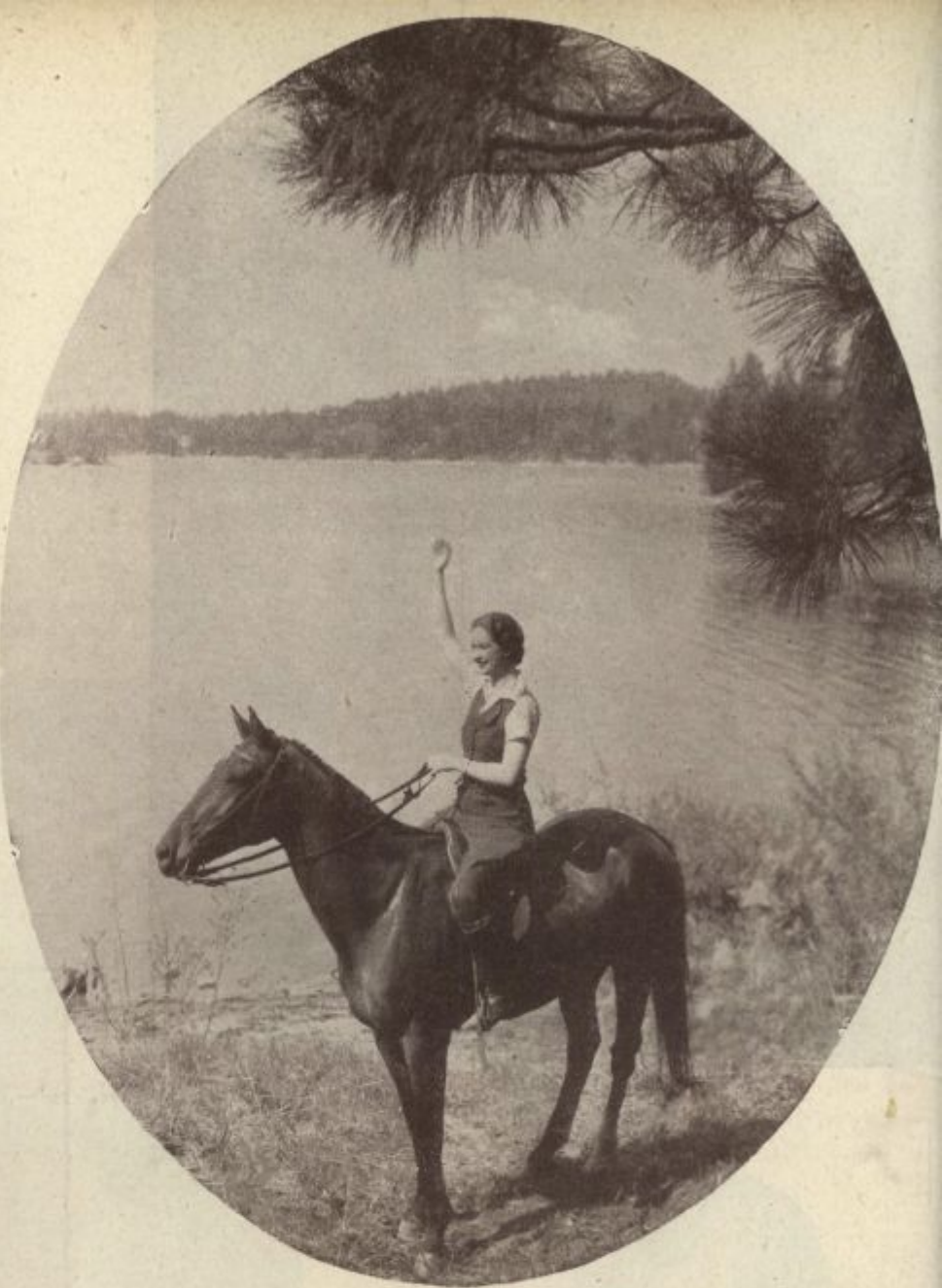
Vsak večer sem sedel v prvi vrsti. V moji domišljiji je belec kar plaval po zraku, klovni so skakali, izkratka to je bilo orjaško delo in ježa naravnost smrtnonevarna. Gineval sem od strahu.

Izmed vseh gledalcev sem bil najponosnejši in najsrečnejši. Ne samo zato, ker sem bil tam vsak dan, tudi ne zato, ker sem bil zaljubljen v rožno, včasih tudi vijoličasto zvezdo, ampak še zaradi nečesa drugega, zaradi nečesa, kar mi je zagotovilo prednost pred vsemi ostalimi obiskovalci cirkusa. Stanoval sem namreč v isti hiši kakor ona. To je bil moj ponos, to je bila moja zmaga.

Ta zavest mi je razvnela srce, kadar je skakala skozi obroč. Po takšnem mojstrskem skoku sem se zmagoslavno ozrl po občinstvu. »Vidite? Ali veste, da stanujem pod isto streho s tem čudovitim otrokom?«

Po zadnjem seskoku, kateremu je sledilo indijansko vpitje kot izraz splošnega zadovoljstva, se je poklonila na vse strani. Najine oči so se srečale, se zasvetile, kakor bi skrivale kakšno skupno tajnost. To žal ni bilo priznanje najine ljubezni, ampak prijetna zavest, da stanujeva v isti hiši. Da, tako! Nisva se namreč poznala samo iz cirkusa, ampak tudi s stopnic, četudi je bil med nama velik prepad. Moje kraljestvo je bilo v mansardi tretjega nadstropja, njeno pa v podzemlju, kjer je bila njena mati hišnica.

Ob dneh velike želje smo se zmeraj sešli pri hišni gospodinj. Takrat me je bolelo srce, zakaj nežno čuteči mladi duši je bilo hudo, ko je videla mater »boževanke, kako stoji pri nečkah. V dneh dela je obedovala Herma z materjo pri hišni gospodinj — da, moja Herma, ki bi

Nevaren poklic.

morala sedeti v palači, je sedela med deklami v kuhinji.

Oh, kakšna sramota in ponižanje! Kako jo mora to boleti, kadar mora jesti ostanke z gospodarjeve mize! Sram me je bilo namesto nje, medtem ko je ona, zvezda iz cirkusa, pospravila to, kar je ostalo, s tekom mladega leva. Ona prav gotovo ni filozofirala. Bila je lačna, pa je jedla. Ob dnevih želje sem se je ogibal. Samo takrat sem jo rad videl, ko je v lahni obleki stala na svojem belcu in zrla po občinstvu, ko je mirno in mehko zvenel njen he-hop.

Toda takrat je bila od vseh, in bil sem preveč plah, da bi se ji bil približal. Tako se je zgodilo, da nisem nikdar z njo govoril, četudi sem bil na smrt zaljubljen vanjo. Ali je sploh slutila, da jo imam rad? Mislim, da ni. Moji pogosti obiski cirkusa se ji bržkone niso zdeli niti čudni, zakaj večji del občinstva so bili »umetnost ljubeči« mladeniči, ki so bili kakor jaz navdušeni občudovalci odlične in nenavadne umetnosti gospodične Herme na divjem ameriškem mustangu.

In potem ljubezen! Ona je vedela, kaj je ljubezen, boljše kakor jaz, ker je imela nekoliko šestnajst- do sedemnajstletnih oboževalcev, ki so ji nosili cvetja in jo neprestano spremljali domov. Nekolikokrat sem šel za njimi. Imela jih je vse polno okoli sebe. Zavidal sem jim njih pogum in močatost. Ko bi bil jaz tako pogumen!

Vse to se mi ni zdelo niti bogve kako nevarno. Herma je bila preprosta in naravna. Dobro ji je delo, če je dru-

*Enkrat narobe:
klovni se občinstvu
smejejo.*

gim ugajala, in se je rada dala spremljati. Pri vratih se je vselej poslovila od svojih spremljevalcev in jim naročila, da morajo drugi večer gotovo spet priti k predstavi, kakor primadona, ki si zagotavlja zbor svojih občudovalcev.

Za mene ni vedela — jaz sem molčal — nikoli ji nisem prinesel rož in nikoli je nisem spremljal. Zadosti mi je bilo, da sem stanoval pod isto streho kakor ona, in zdelo se mi je, da sem zaradi tega njenemu srcu bližji.

Sčasoma sem postajal nemiren. Herma je bila od dne do dne lepša in je imela zmeraj več častilcev. Postal

sem ljubosumen — in to me je privedlo do dejanja. Ker sem bil silno občutljiv, je nisem hotel kar tako ogovoriti, da bi me ne uvrstila med moje tekmece morda na zadnje mesto. Ne, hotel sem se ji približati na lepši, nežnejši in duhovitejši način, zlasti pa tako, da bi o tem nihče nič ne vedel. Boječe sem gojil sveto čustvo, ki je gorelo v moji duši.

Prišla mi je srečna misel: napisati ji pesem in jo s čarobno silo lepih besed navdehniti z istim čustvom, kakršno je gorelo v meni.

Neki dan sem se odločil in ji napisal pesem. Zelo dolgo

in lepo. Še zdaj se je spominjam, imenovala se je »Tircijeva bol«. Zaljubljeni pastir Tircij sem bil jaz, ona pa je bila neusmiljena Dorica. Strah in veselje sta se mi vselila v srce. Ves večer sem se izprehajal pred hišnimi vrati. Naposled je prišla. Stopil sem prednjo, prestrašena je odskočila.

»Gospodična Herma,« sem izpregovoril in ji podal pri tem zložen papir s konci prstov, ki so trepetali od strahu, »prečitajte tole. Prečitajte to in ne smejte se mi!«

Vzela je papir in ga pogledala.

»Ne tukaj, prosim, ko boste doma, toda tako, da vas nihče ne bo videl, tudi vaša mama ne. Je to pesem...«

Ni me razumela. Spravila je papir in molčala. Oba sva molčala. Rad bi ji bil kaj povedal, toda prav takrat mi ni hotelo priti nič pametnega na misel.

Počakala je še malo. Ko je pa videla mojo zadrego, se je nasmehnila in odšla.

»Lahko noč!« je še zaklicala iz podzemlja.

»Lahko noč!« sem odvrnil in stekel po stopnicah navzgor.

Zdelo se mi je, da nisem napravil tega ravno najpametneje, toda vendar sem bil srečen. Zaspal sem z zavestjo, da bom že jutri vedel, ali me ima rada.

Šel sem spet v cirkus, vendar sem se ogibal njenim pogledom. Spet se mi je nasmihala, toda nič drugače kakor prej. Jel sem dvomiti. Zvečer sem jo počakal pri vratih. Glas se mi je tresel kakor šolarčku, ki se ni naučil.

»Gospodična, ali ste prečitali mojo pesem?«

»Sem.«

»Vam je ugajala?«

»Je.«

Odmor — dolg, mučen odmor — nazadnje sem za-
kašljal in izrekel:

»Pa prečitajte še tole!« in ji dal odločno še drugo pesem.

Veselo je pogledala in zašepetala:

»Rada bi videla, da bi mi dali še dosti takšnih stihov.«

Tisti večer sem bil pijan od same blaženosti.

Pisal sem stihe podnevi in ponoči in sem vsak večer izročil Hermi nekoliko takšnih sadov. Samo to se mi je zdelo nekam čudno, da nisem opazil nobenega učinka svoje muze. Herma je bila zmerom enaka in je hotela neprestano novih pesmi.

Bil je ravno deseti dan, odkar sem ji bil izročil svojo prvo pesem. Herma je skočila skozi obroč in strgala pri tem kosček ovoja, ki je odletel prav k mojim nogam. Željno sem segel po njem, da bi ga spravil za spomin. Saj me bo ta kosček papirja vedno spominjal na mojo oboževanko! Takoj sem se odpravil domov, da bi spravil dragoceni spomin. Ne, še prej ga bom vsega pokrtil s poljubi, ga pritisnil na srce, da bo čutila, kako vroče bije zanj, se poigral z milim papirjem in ga ljubkoval, šele potem ga bom spravil v škatlo.

Prižgal sem luč, izvlekel talisman iz žepa — toda kaj je to? Papir je bil popisan. To je od nje, ona mi piše! Piše mi, in ta papir ni odletel morda slučajno, ampak vrgla mi ga je namenoma. S tresočimi se rokami sem odvil stenj pri luči, pogledal bolj od blizu — in kri mi je zastala v žilah. To je bila moja pisava! Rokopis pesmi »Tircijeva bol«.

Sesedel sem se na stol in zdi se mi, da sem jokal. No, tako se je torej godilo z mojimi pesmimi. Jaz sem mislil, da sedi pri mesečini na postelji in se jih uči na pamet, ona je pa z njimi — ovijala obroč.

O vzgoji defektne dece.

Vzgoja je najtežja umetnost. Dober vzgojitelj mora skrbno negovati dobre lastnosti svojega gojenca, slabe pa mora dosledno zatirati. Še pri zdravih, normalnih otrocih je to težak posel, ki zahteva vseh moči, kaj šele če je v družini otrok s kakšno hibo! Potem je vzgoja še mnogo težja, nevarnosti pa še večje. Uboga je mati, ki ima takega otroka. Skrajno previdna mora biti, da ne pokvari otroku značaja.

Med preprostimi ljudstvom je zelo razširjena prazna vera, da so »zaznamovanci«, to so ljudje, ki imajo kakšno telesno hibo (bodisi grbasti, šepavi, hromi, škilasti, mutasti, v obraz nakaženi), tudi нравstveno slabši od zdravih, da so hudobni, hinavski, škodoželjni, maščevalni in ljubosumni. To je na žalost mnogokrat res, toda taki niso bili že po naravi, take jih je napravila vzgoja in pa brezobzirna družba.

Ob skrbni vzgoji postane lahko vsak otrok dober in plemenit. Zgodovina človeštva pozna mnogo primerov, ko so telesno pohabljeni ljudje postali dobrotniki človeštva. Zato naj nobena mati ne obupa, vkljub telesni napaki postane lahko njen otrok prav plemenit in koristen član človeške družbe. Bolelo jo bo srce vsakokrat, ko bo zagledala svojega otroka, toda nikdar ne sme tega pokazati, ne otroku, ne drugim.

Malo filmsko zvezdo Shirley Temple fotografirajo ob vsaki priložnosti, tudi kadar se igra s svojim janičkom.

Hibe so lahko podedovane, prirojene ali pa so posledica bolezní ali nezgode. Toda ko zapazijo starši pri otroku kako napako, naj peljejo otroka k zdravniku-specialistu. Mnogo napak bi se dalo odpraviti ali vsaj zelo omiliti, če bi se začelo z zdravljenjem o pravem času. Starši naj se ne stršijo nobenih potov, nobenih stroškov, četudi bi morali prodati zadnji kos pohištva — otrokovo zdravje je toliko vredno! Če se pa napaka ne da več popraviti, je treba tem skrbneje izpopolniti otrokov značaj.

Duševno je navadno tak otrok prav tako normalno razvit kakor telesno zdrav; prevelike živčne občutljivosti, razdraženost in trma se pojavijo šele pozneje, ko je vplivalo na otroka spoznanje, da ni takšen, kakršni so drugi otroci, ki so zdravi. Pri vzgoji takih otrok naše matere mnogo grešijo. Ker se ji otrok smili, ker ve, da bo moral v življenju še veliko pretrpeti zaradi svoje hibe, ga prva leta razvaja, češ, saj mu bo pozneje, ko odraste, zelo težko, naj ima vsaj zdaj, dokler jaz

Spomlad je tu...

živim, vse, kar hoče. To je pa popolnoma napačno, taka mati otroku samo škodi, ker bo pozneje tem težje občutil razliko med prijetnim življenjem doma in med trdim življenjem v svetu. Tak otrok bo postal pozneje boječ, malodušen, ki si ne bo znal sam pomagati, povsod ga bodo pehali v stran. Mati ne sme nikdar vplivati na otroka tako, da bi se sam sebi smilil, nikdar ne sme zaradi telesnih napak izpregledati napak v značaju; te mora prizanesljivo in dosledno zatirati kakor pri zdravem otroku, drugače postane pozneje nrvstven spatek.

Poznamo pa še drug tip mater, hvala Bogu, da jih je malo, a vendar so. To so matere, ki se sramujejo svojega pohabljenega otroka. Na njem vidijo vse slabo, ga vedno zapostavljajo, se sploh ne brigajo zanj ali ga pa celo zasmehujejo, češ, kaj boš ti grbavec, daj mir in se nikamor ne vsiljuj, saj vidiš, da si vsem nadležen. Tak otrok ne dobi nikdar lepih oblek, ker je mater sram, da bi ga komu pokazala, ne dobi igrač kakor drugi otroci, nihče mu ne privošči dobre besede, kakor bi bil sam kriv svoje nesreče. Taka mati je zločinka, njena krivda je, če postane otrok pozneje hudoben, maščevalen in krut.

Kako naj torej vzgajamo pohabljenega otroka? Prav tako kakor zdravega! Bodimo z njim takšni, kakor bi ne opazili njegove hibe. Ne bodimo preveč prizanesljivi z njim, pa tudi ne prestrogi. Če mora otrok zaradi napake več mirovati, naj mati sede k njemu in se z njim razgovarja. Pre-skrbi naj mu igrač, ki so zanj primerne, to lahko napravi brez večjih stroškov. Prinaša naj mu ročna dela, to-

Prve rože.

da raznovrstna, da se prekmalu ne naveliča. Šivanje, izrezovanje iz papirja in lesa, risanje, modeliranje iz llovce, vse to ga bo zamotilo, da bo pozabil na svojo nesrečo. Kadar mati kolikaj utegne, naj gre z njimi na izprehod, naj ga podpira, če se prekmalu utruji, predvsem pa naj bo potrpežljiva z otrokovo boleznijo.

Težje je, ko začne otrok hoditi v šolo. Tam lahko naleti na hudobne in brezobzirne otroke, ki se bodo norčevali iz njegove hibe. Tega ne sme dopustiti nobena mati, če ni drugače, naj se obrne za pomoč k učitelju. A to le v skrajnem slučaju, prej mora pozvedeti, ali ni morda tudi njen otrok kaj zakrivil. Na vsako otrokovo tožbo naj se pa tudi ne ozira, sicer bo postal otrok tožljiv, ki ga ne bo nihče maral. Vzbudi naj rajši v njem ponos in samozavest kako: da bi otroka milovala in neprestano stala

pri učitelju. Potolaži naj otroka: »Nič ne maraj, četudi te sošolci zasmehujejo, dokaži, da nisi nič slabši od njih. Četudi so tvoje noge slabe, pa imaš zato glavo na pravem koncu, če ne moreš tekrovati s sošolci pri tekanju in telovadbi, jih pa premagaj v računstvu, zemljepisju in risanju!« V otroku se bo tako vzbudila samozavest in se ne bo čutil manjvrednega od drugih. Samo pomilovati ga ne sme, pa tudi drugim ljudem naj ne dovoli, da bi ga pomilovali. Več je vredno, če ga opogumijo. Vzbudi v otroku zavest, da je lepa duša več vredna od lepega telesa!

Zahtevaj tudi od ostalih družinskih članov, da ravnajo z otrokom, kakor da nima nobene napake. Nikdar ne dovoli, da bi pohabljenca zapostavljali, posebno pa pazi, da so bratje in

sestre s takim otrokom obzirni. Zahtevaj, da se igrajo tudi take igre, kjer ne bo bolni otrok zapostavljen, temveč bo lahko tekmoval z njimi. Strogo pa kaznuj vsako zasmehovanje in krutost nasproti pohabljenemu bratu, da ne postane zagrenjen. Predvsem pa ne delaj nobenih razlik med zdravim in bolnim otrokom, ne v dobrem, ne v slabem, ker vse to otroku lahko samo občutno škodi.

Pa tudi matere, ki imajo zdrave otroke, naj gledajo, da bodo v njih vzbudile ljubezen do pohabljenih. Na žalost je že v človeški naravi, da čutimo nekaj odpor proti defektnim ljudem, toda pametna mati bo vzgojila svoje otroke tako, da bodo premagali ta čut, da bodo z vsakim ljubeznivi, ker nihče ni sam kriv svoje nesreče. Zasmehovanje nesrečnežev je najgrša podlost, ki bi se morala vedno strogo kaznovati. A. B.

KAKŠEN JE VAŠ MOŽ ???

Kako naj žene ravnajo z njimi, da bo vladala sloga v zakonu.

ČE JE VAŠ MOŽ ROJEN V ZNAMENJU KOZOROGA, TO JE, MED 23. DECEMBROM IN 20. JANUARJEM, ste lahko prepričani, da ima marsikatero dobro lastnost, ki je sploh ne opazite, ker jo skriva v sebi. Bistrega duha je, vdan prijatelj samote in sanjarjenja ter rad čita zgodovinske knjige. Če ne boste prav

ravnali z njim, bo postal brezobziren in nasilen in se ne bo hotel zavedati dobrot, ki mu jih boste izkazovali.

V ZNAMENJU VODNARJA, TOREJ MED 21. JANUARJEM IN 19. FEBRUARJEM ROJENI MOŽ je navedno lep in težko dostopen. Nanj bi mnogo bolj vplivala dobra šola in prava metoda kakor najljubše ženska. Če pa se žena potruji, da postane možu družabnica v njegovem poklicu in tovarišica v družbi

in ne išče v njem romantičnih odtenkov tihe ljubezni, najde v njem resničnega in do dna duše vdanega tovariša. Lahko se zanese, da ne bo nikdar iskal nepotrebne prepira in zanemarjal svojih dolžnosti do žene in doma.

Pravi »vodnar« je obziren do sebe in do drugih. Pametna žena, ki to upošteva in se mu zna prilagoditi, lahko ustvari prav srečen zakon. Mnogo žena pa je, ki si takega zakona ne morejo misliti in so zato s svojimi možmi prav malo zadovoljne.

ČE JE MOŽ ROJEN V ZNAMENJU RIB, TO JE MED 20. FEBRUARJEM IN 21. MARCEM, je sanjav in omahljiv in ni prav nič častihlepen. Do tega ga morate šele pripraviti. Takle »r.bič« ne zna drugega ko nasedati prevaram in verjeti neverjetnosti, ker ima prav malo pojma o vzajemni odgovornosti vzroka in učinka. Po navadi je tudi prečrpan praznoveren. Ravna

prej podzvestno kakor premišljeno, izdaja po nepotrebnem denar, pogosto brez vsakega pomisleka. Pomagal bi rad povsod, kjer je treba in kjer ni treba, ne da bi si bil na jasnem, če s tem komu resnično izkaže dobroto. O kaki pravi nezvestobi pri njem sploh ni govora, vendar pa je njegov odpor proti posebno vnetim občudovalkam samo priličen. Je dober tovariš svojega doma in se zna, čeprav brez posebne aktivnosti, vsakomur hitro priljubiti, ves svet ga ima rad.

V ZNAMENJU OVNA, TOREJ MED 21. MARCEM IN 20. APRILOM rojeni mož je dober človek, viteški, včasih celo pretirano. Kot zakonski mož je velikodušen, hvaležen in vesel vsake malenkosti, posebno srečen pa je, če je lahko ponosen na svojo ženo. Priljubite se njegovim prijateljem! Bodite točni povsod, hitri pri

oblačenju in se kolikor mogoče živo zanimajte za vse dnevne dogodke in vprašanja; poleg tega se morate brezhibno vesti in znati v vsaki priložnosti. Ne poizkušajte ga spraviti pod svoj vpliv, posebno pa ne tako, da bi to opazil. »Oven« se hoče čutiti samostojnega in pustolovskega. Vodnik hoče biti, zato mu morate, vsaj navidezno, v vsem slediti; ne pripisujte mu pa prevelike stanovitnosti. Pri svojem neutrudljivem ustvarjanju misli vedno samo na eno, in to na kako malenkost, ki jo tudi opravi; pri tem pa pozabi na celo vrsto drugih takih malenkosti, ki so prav tako važne. Eno pa imejte vedno pred očmi: ne prepirajte se z njim. Če vam pa kdaj kaj prav posebno sili na jezik, mu kar lepo povejte — ne kaj ljubeznivih besed. To je sploh dober recept, ki pomaga pri vseh gospodih soprogi. Pri možu te vrste pa zaleže samo to in edino to. Zato pa tudi gotovo zaleže. In še nekaj: kakšni glavobolčki itd. itd. pr. njem nič ne veljajo. Ker se čuti sam zdravega, pričakuje tega tudi od vseh drugih, posebno pa od svoje žene.

ČE JE MOŽ ROJEN V ZNAMENJU BIKA, TO JE MED 21. APRILOM IN 21. MAJEM, morate pri njem na marsikaj paziti. Rad vidi, da se varčuje z njegovim denarjem, ki ga uporablja posebej v praktične namene. V gospodinjstvu skrbite za njegovo udobnost. Mož te vrste ne kaže prerad svoje žene, najrajši bi jo zaprl v harem, poleg katerega bi pa morala biti otroška soba, ker je njegova najvišja želja, da bi imel potomca, ki bo podedoval njegovo ime. Ne občujte preveč z njegovimi prijatelji, ker je zelo ljubosumne narave. Prva skrb naj vam bodo otroci, zakaj če vse drugo odpove, s tem ga boste gotovo vedno priklenili nase. Ne pričakujte od njega preveč poklonov, prijaznosti in dokazov ljubezni — za kaj takega on ni rojen. Na njegovo ncomajno mirnost se tudi ne zanašajte preveč, včasih namreč ni tak, kakršen je v deti. »Bik« je potrpečljiv in se zna brzdati, dokler, no — dokler mu ne pokažete rdeče cunjke.

V ZNAMENJU DVOJČKOV, TOREJ MED 22. MAJEM IN 25. JUNIJEM rojeni mož je dvojček, in konec! Imate skoraj Kastorja in Poluksa, nekako dvojno bitje. Po navadi so ti moški veseli, vedri, zgovorni in imenitni družabniki, ki jim nikdar ne zmanjka dobre volje, vendar pa včasih niso čisto dorasli. Žena takega dvojčka nikakor ni zavidanja vredna. Njegovo flirtanje naj sprejme žena vedno tako, kakor je: samo kot flirt; brez tega ne more živeti, in ženska mu mora dati sama dovolj priložnosti. Zato naj se mu žena da vedno iznova osvajati, saj je prav spreten v takih rečeh. Tu se ne da nič izpremeniti, hočeš nočeš se morate sprijazniti z njegovim kolebanjem, z vsemi njegovimi muhami in z njegovo živahnostjo, ki gre včasih tudi malo na živce. Poizkušajte se čimbolj prilagoditi njegovemu razpoloženju. Kadar se vam začne odtujevati, se mu začnite odtujevati še vi, izkušajte pa priti njegovemu nemiru s pristrčnostjo nasproti, bodite mu žena in vzgojiteljica obenem.

»Dvojček« ostane v nekem pogledu vedno otrok in zahteva prav tako kakor otrok potrpljenja in mnogo razumevanja.

ČE JE MOŽ ROJEN V ZNAMENJU RAKA, TO JE MED 22. JUNIJEM IN 23. JULIJEM, ima nežno kožo in prav tako nežno, da, preobčutljivo dušo. Te vrste moške trpe zaradi namišljenih neuspehov, so precej nervozni, se radi pritožujejo, in tudi v svojih srečnih trenutkih ne zamude nobene izpremembe, nobenega pustolovstva. Vendar pa se navadno skriva za navidezno nemirnostjo in izpremenljivostjo prav žilava volja, ki le nerada popusti. Kadar tak mož svoje čute uravnovesi in utrdi, postane stanoviten in požrtvovalen tako v ljubezni, kakor tudi sicer. Žena naj mu na vse strani ustreza, zlasti pa naj ne nasprotuje njegovemu nagonu po izpremembi in potovanju. Varuje naj se prevelikega odpora proti njegovi volji, ker itak nima upanja, da bi kaj opravila; pomni naj, da se pri njem kvičemu z ljubeznijo kaj doseže, nikdar pa z zvijačo ali s silo.

V ZNAMENJU LEVA, TOREJ MED 24. JULIJEM IN 24. AVГУSTOM ROJENI MOŽ misli, da ima kraljevsko pravico do vladanja. Vedno in povsod se zna postaviti v središče nekakega majhnega dvora, kjer ima odločilno besedo. Če pa mu postane svet, ki ga obdaja, nadležen in uporen, se pretvori njegov gospodolvalni pohlep v pravo tiranijo, ki pride posebno domu do veljave. Zmernost in brzdanie sta pa le redkokdaj dika njegovega značaja. Tak moški pretirava celo v delavnosti. Prav dobro zna uživati življenje in se tudi v ljubezni rad izživi do skrajnosti. Trdno je zaverovan v pravilnost svojega prapričanja in v pomembno vlogo, ki jo

igra na svetu, in ne more razumeti, če se dobi kdo, ki mu oporeka. Če se čuti zapostavljenega ali če se mu zdi, da se mu izkazuje premalo hvaležnosti, je njegov ponos skoraj do smešnosti ranjen in razžaljen. Pogosto pa ima take občutke tudi kar zaradi lepšega. Nima pa navade obsojati ali storiti kaj hudega, to pa zaradi nekaj dragocenih lastnosti, ki jih ima: zaradi nepristranosti in neke plemenitosti duha. Na to dvojce bo njegova žena vedno z uspehom vplivala.

ČE JE VAŠ MOŽ ROJEN V ZNAMENJU DEVICE, TO JE MED 24. AVГУSTOM IN 23. SEPTEMBROM, nimajo — kar je sicer malo čudno — ženske: nanj nobenega vpliva. Njegov razum je mnogo močnejše razvít kakor življenje njegovih čustev, in čeprav ni nikdar zaljubljen v svojo ženo, si vendar zelo vestno prizadeva, da napravi svoji rodbini čim srečnejše življenje. Vsaka žena, če le ni preveč temperamentna, bo z njim zadovoljna. Ne mara izprememb in je rad doma. Rajši živi na deželi in v manjših krajih kakor v velikih mestih in je razmeroma hladen do šibkejšega spola. Ženska, ki ga hoče spraviti iz ravnovesja, se mora precej potruditi in mora ravnati dokaj spretno. Rad se razburja zaradi malenkosti, žena naj se mu pa rajši ukloni. Če mu bo pa takoj od kraja dala spoznatí, kako težko vpliva njegova razburljivost na okolico, se bo gotovo potrudil in se brzdal, ker prepričav prav za prav sovraži in bi storil vse, da ga prepreči.

V ZNAMENJU TEHTNICE, TOREJ MED 24. SEPTEMBROM IN 24. OKTOBROM ROJENI MOŠKI. Za takega moškega je tehtnica odločilna, in to v dobrem pomenu besede. Zelo je navezan na ženo, na otroke in na dom in je z vsakomer ljubezniv. Vesel je in družaben, duhovit in navadno tudi zelo nadarjen. Če pa žena z njim ne ravna prav, postane tudi prav ljubezniv lahko živček, ki čaka samo ugodne priložnosti. Nihče se ne sme vtiškati v njegove reči. Sicer je pa popustljiv in sovraži razprtije. Z njim se da prav lepo pogovoriti, ker nič ne zameri, dokler — tehtnica! — ni mera polna. Če se začuti prevaranega, bo uporabil svoje sile, ki jih je doslej imel za obrambo, za neusmiljen napad, ki postane lahko prav nevaren.

V ZNAMENJU ŠKORPIJONA, TO JE MED 24. OKTOBROM IN 22. NOVEMBROM ROJENI MOŠKI rad veliko in težko dela. To je njegova strast. Ljubi dižele z nezdravim podnebjem, divje pokrajine brez potov in vsakovrstne nevarnosti, ki jih želi premagati z vztrajnostjo in telesno silo. Slabo razvít moški te vrste je blazno ljubosumen, nasilen in razdražljiv, se čuti takoj užaljenega in neprestano kaj očita. Dokler mu ne pride nič na pot, je vse v redu, potem pa — gorje!

V ZNAMENJU STRELCA, TOREJ MED 23. NOVEMBROM IN 22. DECEMBROM ROJENI MOŠKI je idealst. Sanjari ob vsaki priložnosti, vendar pa ima še dovolj smisla za praktično življenje. On zna poiskati izhod tam, kjer bi kdo drug že davno obupal. Rad sklepa prijateljstva in je zelo vdan. Tudi nasproti ženskam. Če dobi pravo družico, ki ga res dobro razume, se zelo lepo razvije in postane najboljši mož. Ni malenkosten in sovraži spletke in neodkritost. Kar ima povedati, pove jasno in naravnost. Hitro se razburi in tudi pomiri in se nikdar ne dela užaljenega. Je odkrit, nesebičen in dober.

(Znamenja je napravil akad. slikar M. Gaspari. Matrice je posodila Vodnikova družba.)

Dalije – ponosne lepotice

Jože Kregar:

Že od junija meseca dalje prično pr' nas dalije krasiti vrtove, kjer cveto neprestano vse do slane in so zlasti jeseni nepogrešljiv čar vsakega okusnega vrta. Bogate v barvi, polne cvetja, različno oblikovane in raznega stasa se v pravi izbiri prilegajo prav vsakemu vrtu. Moda je do nedavna dajala prednost velecvetnim dalijam, a enojne, bogato cvetoče vrste so se po večini umaknile v pozabljenje. Starih, okroglokepastih georgin ne častimo več toliko, kakor včasih, a okrogle, drobčkane, ljubke, enojne večbarvne pomporike jih dobro nadomeščajo in se uveljavljajo zlasti tam, kjer ni zaželen visoka, grmasta oblika okrasnih velecvetnih vrst, ampak nizek, dobro oblikovan grmek, ki odlično nosi živahne, drobne kroglaste cvetove. Tudi kaktovke z zvitiimi, koničasto priostrenimi cvetovi so priljubljene, pot pa si usvajajo tudi kizantemne angleške kaktovke, apartne enojne zvezdaste dalije in zanimive enojne dalije ovratnice, ki imajo venec lepih zunanjih cvetnih listov, navznoter pa še eden ali dva venca krajših drugobarvnih petal.

Medtem ko so vse našte vrste 0,80 m do 1,80 m visoke in učinkujejo zlasti ugodno, če so sajene po 1,50 m vsakebi, saj šele tako lahko nemoteno razvijejo ves svoj čar, pa iščejo odgojitelji dalije, ki bi mogle zadovoljiti tudi kot lončnice in dalije, ki bi bile dovolj prilčne in bogatocvete, da se uporabijo lahko tudi kot obrobek ali za nizko gredico. Temu dobro ustrezajo »Mignon-dalije«, ki so za obrobke prvovrstne. Njih nizka rast ima le malo zelenja, nad njim pa prevladuje živobarvno enojno, a tudi polnjeno cvetje. Najnovejša težnja gojiteljev begonij, pa tudi publike je usmerjena prav k tem nizkim vrstam, a tudi srčkanim pomporikam, medtem ko vlike cvetove velecvetnih okrasnih dalij že zelo izbirajo po tem, ali je barva cveta odlična in ali je cvet dobro stoječ, okusno oblikovan, iznad listja, odporen in že na daljavo učinkovit.

Pri izbiri novih begonij se je težko nasloniti na nasvet kogarkoli, saj so okusi zelo različni in tudi nagibi vrtnarjev pri dajanju nasveta včasih manj idealni. Se najbolje izberemo, če si prejšnje leto na kaki razstavi ali pa še rajši na kakem vrtu ogledamo rast, držo in lepoto dalije, pa si ime cvetice zapomnimo in po njem kupujemo v trgovini ali pri gojitelju. Sele nekajletna izbira da okusen sortiment.

Z vzgojo novih dalij se ukvarja po vsem svetu zelo mnogo gojilcev, da skoraj ni mogoče vsem slediti. Pridobivanje in ustvarjanje novih dalij iz semenja s križanjem je prava igrača in uspeva vsakomur, le da iz obširne setve ne pride dosti sejancev, ki bi v kaki posebni lastnosti prekosili do sedaj pridobljeno. Med vpeljanimi so lepe, n. pr. velecvetne Jane Cowl, Margaret Woodrow Wilson, Kathleen Norris, Elinor ver Warner, Ehrliche Arbeit, Siskyou, Excelsior, Jerseys Beacon itd., krasne so tudi Jerseys Beauty, Jerseys Emperor, Pride of San Francisco, Rapallo, Bordeaux, Solo mio, Carm-

nja itd., odlične kaktovke so: Andrej Hofer, Goldene Sonne, Tannenberg, Frau Oberbürgermeister Bracht, Jelow Queen, Skagerrak itd.

Dalije sadimo konec aprila na prosto, 10 cm globoko, a ne na svež gnoj, ampak na dobro, rahlo in rodovito zemljo, ki ji moramo zlasti v ilovnati zemlji dodati mivke ali pa drobnega peska. Pri visokorastecih vrstah že pred sajenjem zabijemo kolčke, da čvrsto stoje in da jih lahko takoj privežemo. Okoli dalij je treba večkrat, najsi bo deževno ali pa suho poletje, zrahljati zemljo in jih pogosto zaliti s postano vodo, po dežju pa dodati še malo gnojnice.

Ne sadimo pa vsega gomoljšča v eno jamo, ampak ga predelimo, da ima vsak kos 2–3 poganjke. Pri delitvi gomoljšča osušimo ranjena mesta na zraku ali pa poprašimo z ogljivim zdrobom, sicer bi jeli gniti. Da dobimo nov zarod ali da se nam cvet iz starih gomoljev ne izprevrže in izpridi, naredimo iz lepih vrst potaknjence. To napravimo že marca in aprila meseca s pomočjo tople grede ali pa šele meseca maja na prostem. Tedaj vse odvisne 4–6 listne poganjke tik ob gomolju odlomimo ali pa, kar je še bolje, izrežemo na visoko posajenem gomolju razen stebelca tudi še košček gomoljška in vsadimo potaknjence v vlažno mivko. Potaknjence pridno zalivamo in pokrivamo s papirjem, da jih ne mučita sonce in izparvanje. Po nekaj tednih so ukoreninjeni, potem jih pa z rušo vred presadimo v lonce ali pa v dobro zemljo na planem, oprmo ob kolček in čakamo cvetja, ki se javi v razširni množini meseca avgusta, zlasti pa septembra. Potaknjenci napravijo do jeseni v rahli zemlji prav močno gomoljšče, ki ga prezimiš kakor druge stare gomolje dalij v suhi, hladni kleti, kjer pa ne sme zmrzovati.

Iz zgodovine ženskega kostuma

Mnogo zanimivega in poučnega lahko črpamo iz zgodovine ženskega kostuma. Skoraj vedno je bil in bo ženski kostum najboljše zrcalo tiste dobe, v kateri je bil nošen. Kot primer za to nam dovolj jasno govori sedanja moda, iz katere kar puhti današnje nemirno življenje. Posebno značilno za našo modo je hitro menjavanje novosti in hlastanje po čim večjih učinkih, kar opažamo na vseh koncih in krajih. Pogledimo, kako je bilo na to stran v preteklih stoletjih.

Posebne omembe so vredni Grki. Gotovo vam niso neznana njih oblačila, iz katerih diha velika ljubezen za umetnost in za vse, kar je lepo. Njih visoka kultura še danes ta dan ni izgubila vrednosti in pomena. Prav tako so bila tudi njih oblačila neštetokrat posnemana prav do dandanašnjih časov. Ne smemo se torej čuditi, da so se po njih zgledu oblačili Rimljani, saj so jim bili Grki učitelji in kasneje tudi podložniki. V kostumih Rimljanov pa se je pogosto uveljavilo razkošje, ki je zatemnilo lepoto grškega okusa. Prav tako je bilo proti koncu tudi z rimsko kulturo.

Bizantinski kostum je imel velik vpliv na zapadno Evropo in je dobil ime po takratnih vladarskih rodbinah: karolinško-merovinski (sl. 1). Tudi tu se je razpaslo razkošje. Pričeli so uporabljati razna dragocena krzna, in to v taki množini, da je Karol Veliki izdal zakon, ki se je boril proti razkošju. Ker je bila ta doba doba vitezov, je razumljivo, da so ženske plemiških slojev polagale veliko pozornost na obleko in na svojo zunanost ter so temu prilagodile tudi svoje kretnje. Izročetka je bil ta kostum lep in je izražal žensko dostojanstvo. Kasneje (proti 14. stoletju)

pa je izgubljal vedno bolj na svoji lepoti, postajal je smešen, ker je zašel v pretiravanja (sl. 2). Lahko rečemo, da je hkrati s kostumom propadla tudi viteška doba. Smisel za lepoto se je umaknil k preprostu ljudstvu, kjer se je kostum še nadalje ohranil v svoji prvotni preprostosti (sl. 3).

Ženski kostum je bil podvržen celo stoletje modnim norostim, katerim je naredila konec šele renesančna moda. Ta moda je bila ena izmed najlepših in je bila v različnih državah različna. Razlikujemo nemško (sl. 4), špansko (sl. 5), francosko, italijansko in holandsko - nizozemsko renesančno modo. Najbolj sta se uveljavili španska in nemška moda. Značilno za nemški kostum je široko nabrano krilo in zelo široki rokavi. Povsod pa so bili razporki, skozi katere se je videla spodnja obleka, ki je bila zelo dragocena. Pri španskem kostumu je značilno krilo stožčaste oblike (imelo je prvo obročasto spodnje krilo) in životek, ki je spredaj podaljšan v konic. Tudi gube okrog vratu so bile

značilnost španskega kostuma. Drugi renesančni kostumi so stali pod vplivom španskega in francoskega, ki se je razlikoval od španskega le v obliki krila (zvončasta oblika).

V prvi polovici 17. stoletja, in sicer v času 30 letne vojne, se je razvil nov kostum, imenovan po Wallensteinu (sl. 6). Pod vplivom renesančnega in wallensteinskega kostuma se je razvil v drugi polovici 17. stoletja baročni kostum, ki je bil prehod k rokokojskemu kostumu.

Rokokojski kostum (sl. 7) je brezdvomno kostum, v katerem je dosežen višek. Toliko gizdavosti, preračunjenosti in ljubkosti so bile zmožne le prebrisane glave francoskih dvornih dam. Spodnja krila, ki so bila sestavljena iz obročev (imenovala so se le panier, la charnière), so dobila vsakovrstne oblike in neverjetne širine, tako da je kretanje v njih zahtevalo prave izurjenosti. Rokokojska moda je poskrbela pač za vse modne malenkosti. Ni čudno, da je to razkošje vzbudilo v revnih slojih zavist in nezadovoljstvo in priklicalo francosko revolucijo.

Po revoluciji je moda šele z empirskim kostumom dobila trdna tla. Ta kostum je izšel iz umetniških krogov in je stremel za antičnimi (grškimi in rimskimi) zgledi. Na žalost je tudi ta kostum kaj hitro izgubil antično lepoto in se pretvoril okoli leta 1805. v obupno spakedranost (sl. 8 že ni več povsem čisti empir).

Za tem kostumom je kaj kmalu izšla nova moda, katere žarišče je bil Dunaj. Biedermeierski kostum je bil deloma ljubek, deloma pa smešen (sl. 9).

Od empira in biedermeierja prezirana rokokojska krila so se okoli l. 1840. zopet uveljavila v modi, vendar ne v taki širini kakor za časa rokokoja. Tokrat so se imenovala »potujoči zvon« ali »krinolina« (sl. 10). Doba romantike je pozdravila z navdušenjem to modo. Izumljivost žen je tudi tu pripomogla do ljubkih, romantičnemu razpoloženju prilagojenih kostumov.

Okoli l. 1875. je bila krinolina odložena in pojavila se je nova moda »ozke noše« (sl. 11). Ta kostum gotovo ni bil lep, a vendar se je precej dolgo ohranil. Novost te mode je bila tako zvana »coull de Paris«. Za njim je zavladalo »zvončasto krilo« in tako zvani »Schinkenärmel«. Okoli leta 1900. pa so se pojavile razne reforme ženskega kostuma, za katere so se posebno zavzemali zdravniki, umetniki in emancipirane ženske. Prišel se je boj proti steznikom in preobloženim oblekam. Nastalo je modno beganje in negotovost. Šele čez nekaj let po svetovni vojni se je moda zopet do dobra ustalila in zavzela povsem novo, praktično, a vendar učinkovito smer. To bi bil kratek pregled zgodovine ženskega kostuma.

(Nadaljevanje.)

Prav gotovo pa pride dan, ko bo vsega tega konec in ko bom jaz tisti, ki si jih bo izposojal za svoje muhe, in moja najpristrčnejša želja je, da bi mi kdaj v življenju prišel v kremplje kakšen odličen Podgoričan, ki je mene, ubogo paro, nekdanj žalil s svojim neusmiljenim, nesramnim prezirom.

Kaj je z Anamarijo? Ali se bo poročila s Povodnom? Ta bo menda tudi kmalu pričel 'frakariti' po mili Podgorici? In Ti? Ali si zdrava? Prosim Te, piši mi mnogo in natančno o podgoriških novicah in dogodivščinah in ne pozabi vprašati, kaj je s Francem in Hajnom. Rajka Flerina ni treba pozdravljati, pač pa Te prosim, da pozdraviš našo mamo in malo tudi očeta in brate, zlasti pa Anamarijo in moje bivše tovariše! Drugi me naj pa kar pišejo...

Prisrčno Te pozdravlja in Ti poljublja dobre roke
Tvoj nečak Karli.»

Ko je vrgel pismo v nabiralnik, so že zagorele luči v trgovinah in na cesti in doli na Terazijah je zaigrala godba.

Hitel je v svoj brlog, da se preobleče.

V Podgorici je zdaj tudi maj. Mnogo lepši, mnogo pristrčnejši ko tu. Tam na Pohorju se sveti med gozdovjem zelena krpa, če zasije zjutraj solnce nanjo. In zdaj, zvečer, žubori voda ob parku, kjer je temno in prijetno. In tisti neumni park s svojimi petimi klopmi, dvajsetimi drevesi in neobrezanim grmovjem je stotisočkrat prijaznejši kakor razkošni nasadi na Kalemegdanu in tu naokrog.

In vsa osovražena, tolikokrat prekleta Podgorica je raj v primeri s tem velikim, a tako tujim mestom. Domov? D o o m o o v?

Kaj pa še! Naglo se je treba obleči v edino pošteno obleko, potem pa k »Ruski kruni«. Tam ga čakata Maks in Šorš, tam ga čaka morda prav nocoj silo zanimiv in razburljiv doživljaj.

In doživljaj je res počakal tam prav nocoj.

Okrog polnoči se je usulo v prenapolnjeni lokal še nekaj družb, ki so prihajale očitno iz bližnjega gledališča. In slučaj je privedel k mizi, kjer je sedel Karli s svojima dvema tovarišema, oba njuna šefa, Vukasovića, Streckerja in njegovo lepo ženo, ki baje ni bila njegova zakonska oziroma zakonita zakonska žena. Tako je pravil Burger, ko iz samega dolgočasja ni vedel kaj drugega klepetati.

Mimo prvih nerodnosti pozdravljanja in prisedenja je bil to zabaven večer. Šefa sta naročala in plavalasi, rdečelični in debelušni Strecker si je dovolje-

val na rovaš svojih uslužbencev neslane in neokusne šale.

Karli se mu je kljub temu priljudno smehljaj. Smel je sedeti poleg gospe Adele, in ta je bila lepa, zrela žena.

Po tem večeru je minil teden dni.

Takrat so ga poslali h gospe Adeli z nekim denarjem, ker je bila baje sama izrazila željo: »Der Bub soll es bringen.«

In »Bub« je šel.

Ko se je vračal, se je zatekel v majhno slaščičarno v bližini »Slavije«. Srkal je svoj sladoled in gledal na roko, ki je nosila žličko k ustom. Tresla se je. Kaj pa je bilo? Nič. Malo predrzen je bil, to je bilo vse. Rekla mu je ob slovesu, da se bosta najbrže še večkrat videla, in jo je, kakor bi ji hotel poljubiti roko, uščenil z zobmi v mehko dlan. Kaj bo pa zdaj? Poprej ga je bila še vprašala, koliko je star — dvajset let, zwanzig Jahre, bitte! Potem pa se je smejala. Ali je opazila, kako mu je?

Zmedla ga je. Odkod je le bil zbral v sebi toliko poguma, da jo je uščenil v mehko dlan? Kaj bo pa zdaj? Strecker, ta debelušni, plavalasi, rdečelični, bedasti Prusak — ali ga bo vlekel? Ne, tega ne. Rajši se takoj izmaže.

Strecker ni dejal nič, niti drugi dan, niti kdaj pozneje.

V Karliju pa je greblo in kluvalo in poganjalo kri. Žena, žena, žena...

Ona ni nič povedala, nič izdala.

Ona.

Kje je tista beseda, da bi zljil vanjo to svojo človeško revnost? Hrepenenje? Ne, to je osladno. Strast? Kakšna strast? »Sehnsucht« — to se vleče tako lepo polno in se prilega vsej pojavi gospe Adele...

A kje je tista oblika, v katero bi vklenil ta svoj nesrečni razpaljeni jaz in bil človek — ne le tak — »Bub«.

Dvajset let mi je, prosim, lepo prosim...

VI.

V neki kleti pod nezatno majhno hišo v Zorini ulici je visel na zakrivljenem kavlju, ki je bil zabiti v strop, usnjen kovčeg srednje velikosti. Na tleh naokrog so bila razmetana drva, premog in razne smeti, na polici so se hladile tikvice in ob steni so stali odprti zaboji s praznimi steklenicami od piva.

Kovčeg na kavlju pa je bil Karlijeva omara. Sem se je hodil preoblečati, prinašal čisto perilo in odnašal umazano v »vešeraj« tam preko ceste. Obleko je imel lepo zloženo v kovčegu, tudi nekaj žepnih robcev in par raztrganih copat. Stanovanja ni imel nobenega. Kje da je spal? Ah, spati se je dalo marsikje! Pri Maksu ali pri Šoršu, najbolje pa, ako je bilo varno, pri gospe Adeli, pri pjevačici Dari ali pa kjer si bodi. Kakor se pač da kaj ujeti...

Iz odpora in gnusa do gospe Adele se je zatekel k Dari. Moral je imeti nekaj, kar ga je opravičevalo pred samim seboj, nekaj — za srce, »ja, fürs Herz, und das verstehen Sie nicht, gnädige Frau Adelka, Sie verdorbenes Weibsbild«. Kako more biti ženska

tako neokusna in toliko zaljubljena v lastno osebo in tako lena, tako neznansko lena, in — ti njeni neokusni črni lasje, kakor žima so, zoprna žima, fej, če bi mi pal tak las v juho, bi juhe nikdar več ne jedel. Zoprna je. In vendar te nažene k njej lastna sila, kakor z bičem te zapodi tja... da ti je potem še bolj zoprna, da se sam sebi gabiš.

Uf! Le učiti se, učiti — povsod, kjer le moreš, največ pa v pisarni, kadar si sam. Vse to moraš znati, kar zahteva »nastavni program za više klase realnih gimnazij«. A maturo pojdem vendar delat domov, gor v Slovenijo, pa naj me vržejo, če je tako — tretjič bom že izdelal.

In ko se bom vozil domov, od Brežic navzgor bom vriskal in jokal — ah, kaj bi se cmeril, drl se bom na vse grlo — doma, doma, doma... Ali slišite? Imejte vi vaše palače, ulice in kafane, čevabčiče in filane tikvice. Le imejte tudi vaše pesmi, ki so lepe, a naše niso. »Crven fesić maaamo, crven fesić, mamice...« »Aj, kako si mi tužna, ženo...« in »... Imam jednu želju...« Vso pot jih bom pel, takrat, ko se bom vozil... takole za slovo. A ko pridem preko Brežic, bom zaukal prav po slovensko in zapel, česar niti vi, gospa Adelheid, niti vi drugi tu doli razumeti ne morete:

»Je dečva pridna, jaz pa len,
zatorej jo za ženko čem,
da me gor zbudila bo,
ko bo zasvitalo.

Ko sva pšeničko zlagala,
se lepo pogovarjala,
če bo pšenička lepa kaj,
bo veselilo naj!«

Jaz ne bom takšen, kakršni so naši fantje, ki nočejo več govoriti in prepevati po domače, ko pridejo od vojakov domov, ampak se šopirijo z neokusnimi kletvicami in klatijo takšno govorico, da se poštemu človeku kar sveta jeza vname. Ali pa naše kuharice Slovenke, ki so bile pol leta v Zagrebu ali še niže. »Kaj buma danas jeli, gospa?« Nič ne b u m u, pri nas b o m o govorili, kakor nas je mati učila.

Vi imate tu krstne slave, svoj Badnjak in Uskrs in Bogojavljenje in imate moderne ulice in promenade, gledališče in kabarete, in vse to vam je sveto in ponosni ste, da imate vse to. Jaz pa imam tam gori le majhno, smešno mestoce s svojo važno frakarijo, s svojimi malimi ljudmi in svojim kmečkim ljudstvom naokrog, s fanti in dekleti, ki so hodili z menoj vred v šolo k staremu učitelju Našku, ki nas je učil pisati in brati in nas vodil, nagajive smrkoline, v cerkev svete Radegunde, da smo peli pri šolarski maši, mi mali, prazni kričavi otroški glasovi.

Zato pa le učiti se, učiti, vse, kar zahteva nastavni program, vsega se je treba napiliti, da ti nič ne bodo mogli, čeprav ne boš plačal takse za izkušnjo, ker nimaš denarja.

In človek boš vendar, kljub temu, da imaš take komedije s plesalčico Daro, kljub vsej pokvarjenosti gospe Adele, kljub temu, da si tako rekoč le malo boljši od običajnega capina, kljub temu, da visi tvoj kovčeg v neki kleti na zakrivljenem kavlju pod stropom in da je v tem kovčegu vse tvoje posvetno blago.

In ko se je po petih mesecih res vozil domov, je bilo že tako, da ni mogel na vlaku pred tujimi ljudmi prepevati in vriskati. A vesel je bil, neznansko vesel, da se je tako imenitno izmuznil.

*

Vsa razpaljena je ždela pod neusmiljenim solncem nedogledna sremska ravan. Kakor vojniki stražniki so stale četverooglate kolibe na polju, razpostavljene v odmerjenih presledkih, vedno manjše, vedno manjše gori do obzorja. Drugega ni bilo videti nič. Nikogar ni bilo na njivi, nikogar na trati, ki je rumena in požgana, žalostna medlela pod žgocimi žarki. Ko se je vozil tod mimo pozimi, so se tu pasle svinje, čreda črnkastih puišov, ki jih je imel na hitri pogled za ovce.

Tu pa tam je vodila preko proge široka cesta, ki je bila pozimi zelo blatna, ob njej pa so se v ravni vrsti nizale bele, čedne pritlične hiše z dvorišči in vodnjaki, daleč tja v pokrajino, vse enake, vse v zelo istih presledkih na obeh straneh ceste.

V tesnem vagonu je bilo od sile soparno. Vsi so se potili, nekateri so vlekli iz svojih bisag in kovčgov steklenice z okrepčilom, drugi so prežali na limonadarja, ki je sicer rad prodajal po vlaku svojo cmledno pijačo, da si se je bal sprevednika in žandarjev, ki jih je vedno polno na teh vlakih. Mlada dekleta ob oknu, ki so od Beograda naprej veselo žlabudrala, so utrujena tepo strmela nekam v prazno. Beseda se ni hotela več razvezati.

Hvala Bogu — Vinkovci! In obenem — noč! Svež pš je potegnil skozi odprta okna in dekleta so kar sama od sebe zapela. Star dedec poleg njega ga je ogevoril in modroval o sremski bogatiji. Pogovarjali so se tudi vsi drugi, in gospa, ki je imela dva otroka pri sebi, jima je nemško pripovedovala o »zvezdnih tolarjih«.

Potem šele je prišel spanec in legel na obraze, izmučene od vožnje in vročine. Gospa je zastala beseda na ustih, otroka sta že dremala. Deklice so se bile naslonile druga na drugo in težko dihale v polsnu. Dedec poleg njega je hrlil z odprtimi usti in edini zob pod zgornjo ustnico je sovražno, kakor bi hotel kljuniti, štrlel iz praznih ust.

Koliko je še do doma? Izračunil je na prste. Še devetnajst ur! V Zagrebu bo treba čakati, na Zidanem mostu, morda tudi v Celju.

Ah kaj, pa naj bi bilo še dvakrat devetnajst ur, glavno je, da jo je srečno odkuril. Osem šol ima, osem gimnazijskih razredov, in to je že nekaj. Podgorica, pozor! Nikomur ni pisal, še tetki ne! A razen voznega listka in dveh dinarjev nima niti pare več. V Vinkovcih si je bil kupil zadnjo južino. In kovčeg nad njim je skoraj prazen. Par raztrganih spodnjih hlač, še bolj žepni robčki, nekaj ovratnikov in polomljen dežnik. Dežni plašč, stare hlače, suknja in dva telovnika, vse to je ostalo pri starinarju v Beogradu, srajce pa je kar v Donavo zagnal, tako so bile raztreskane. A vse to odtehta njegovih osem šol, in mama se zaradi praznega kovčega in raztrganega perila gotovo ne bo več tako razburjala kakor včasih.

(Dalje prihodnjič.)

VERA GOGALA: STRAH

Hinko je iztaknil vžigalice. Polno škatlo vžigalic, sveta nebesa! Vedno so bile skrite kjerkoli, kot redka dragocenost. Danes pa so ležale na polici, in Hinka so neznančno zasrbeli prsti. Najprej jih je lakomno stlačil v žep in se potuhnjeno izmuznil na dvorišče. Potem ni strpel več. Previdno je podrgnil z vžigalico po škatlici, da je kar zahrustalo pod njo. Pritisnil je močneje in — prsk! je šnilo izpod roke, svetlo in smrdeče, da je oboje izpustil. Plašno je pogledal nazaj k hiši. Nikogar. Nevarna igra ga je vabila. Pobral je škatlico, vtaknil ogorelo vžigalico v žep in smuknil, sklonjen ob ograji, za hišo.

»Lipek!« Hinko se je zvijal za grmom od navdušenja in se delal zanimivega, da sta Lipek in Angela kar planila proti niemu. Brez besed so počepnili vsi trije in se zagledali v nevarno igračko, ki je bila tako strogo prepovedana, a je prav zaradi tega toliko pridobila na vrednosti. Vrstili so se in vžigali. Držali so gorečo vžigalico med prsti, dokler se plamenček ni približal koži in jih ni speklo. Uživali so ob soju plamenov, skrito, ukradeni veselje je odsevalo v njih očeh. Kmalu jim ni več zadostovala samo vžigalica, želeli so več svetlega plamena, več prasketanja in nevarnosti. Lipek je pobral star, od dežja izpran papir in ga sušil nad vžigalico. Papir se je pričel zvijati in črneti v rokah in je končno zagorel kakor majhna bakla. Otrokom so se od radosti svetili obrazi. Kaj bi še zažgali? Gledali so okrog in brskali po tleh za listjem in travo. Čepe so se pomikali naprej, se ozirali proti hiši in tiščali v pesti zgorele ostanke vžigalic. Vsak košček papirja, lepenke, stare preperle cunjice, vse so uničili drobni plamenčki. Če se je preveč zakadilo, so se nagnili vsi trije preko tlečega predmeta in z rokami razpihali dim. V škatlici je bilo že manj drobnih igračic z rdečimi glavicami. Otroci so postali previdnejši in skopi. Niso več frcali z njimi po zraku in jih metali kot zvezdne utrinke. Zahotelo se jim je pravega plamena, ki ne ugasne takoj, ki se zvija v zubljih kakor v peči in prijetno ščegeče in ustvarja otroško fantazijo.

»Angela, daj, iztrgaj si las!« Že je zacvrknilo po zraku in še in še. Zdaj niso mogli ničesar več najti. Hinko je gledal ob sebi in v tovariša. »Podobice imaš! V žepu!« — »Ne dam jih.« — »Daj no, samo še nekaj vžigalic imamo!« Tudi podobice so zgorele. Pretaknili so žepe in niso našli drugega ko krušne drobtine. Poželjivo so gledali okrog. Angela, ki je bila največja, se je vzpela ob zidu do okenca. Izvlekla je skozi mrežasto ozko odprtino šop slame. Fantoma so se raztegnila usta. Zdaj so imeli spet nov vir. Za hišo je spet cvrčalo, prasketalo

in droben dim je uhajal izza zidu. Otroci so silno uživali. Postali so objestni. Ko je zmanjkalo slame in niso mogli skozi mrežo več do nje, so se spravili na naložena drva. Pričeli so s trskami, potem že s polenčki. Zavedali so se, da gredo predaleč s svojo igro, vendar sta jih slast do uničevanja in žar plamena že omamila. Tla so se izsušila. Trava ob polenčku se je vnela in potuhnjeno kakor mačka je predlo ob tleh naprej in iskalo novih poti. Trščice in ostanke slame so izginjali v majhnih zublji. Otroci so se smehljali in netili polena. Vžigalic je zmanjkovalo. Kakor zamaknjeni so čepeli na tleh in se tiho pogovarjali. Škatlica z ostalimi vžigalicami pa je ležala kraj tleče mrvice.

Tedaj je nenadoma ostro in zaporedoma zasikalo pred njimi, žar je šnil v zrak in se zvijal ob nagromadenih polenih. Odskočili so in se plašno spogledali. Potem so se spustili v beg, brez besed, s trdim vratom, v kolenih so čutili slabost. Niti enkrat se niso ozrli, preveč strahu je tičalo v telesu. Le proč od nesrečnega kraja! Nihče ni mislil na gašenje. Nejasno so se spomnili vseh pretenj in groženj, vseh opisanih prizorov iz ust matere. Čutili so le to, da se godi za zidom nekaj strašnega. Na pomoč ni nihče zavpil. Zatekli so se vsi trije v lopo. Tičali so v kotu za mizo kakor trije zaostali izgubljeni piščki in tiho ihteli od strahu. Čepeli so še vedno, ko je v zvoniku klicalo k molitvi, niso se oglasili, ko je klicala mati h kosilu. Čakali so, izmučeni od strahu in groze.

Mati je poklicala v drugič. Lipek se je zganil in od strani pogledal oba sokrivca. V bledih obrazih so jim vročično sijale široko odprte oči kakor v pričakovanju zadnjega, najstrašnejšega. Mati je klicala, šla na vrt, za hišo, čez dvorišče. Otroci so prislunili korakom. Bližala se je onemu kraju. Hinko se je zvijal k tlom in tiščal brado med kolena. Lipek je goreče in krčevito sklenil roke, ko je v zvoniku klicalo k molitvi, niso se oglasili, ko je klicala mati h kosilu. Čakali so, izmučeni od strahu in groze.

Mati pa ni zakričala. Ni stekla v hišo po pomoč. Koraki so zavili proti skrivališču. Že so slišali materine besede: »Kje le tičijo, čudno! Da bi me ne slišali?« Zadel je ob čepečega Lipka. Začudena se je sklonila in ga čisto onemoglega dvignila k sebi. Potem se Hinka in Angela. »Za božji čas, kaj je vendar to?« Iz njih pogledov je čitala le grozo in strah. »Kaj se je zgodilo? Govorite vendar!«

Angela je požrla slino, Lipek se je skril v njen predpasnik, Hinko pa je izdaval: »Zažgali smo.«

Mati je pobledele. Sunkoma je potegnila otroke iz lope. Sumno, oprezujoče je preiskala vse posestvo. Ognja ni bilo. Sonce je prijazno sipalo žarke na zemljo. Za hišo je pel kos.

Strah je minil. Le škatlice ni bilo več, niti ostalih vžigalic.

Kdo lovi?

V velikonočnih počitnicah, če bo vreme toplo in lepo, se boste gotovo igrali na prostem. Vaša najljubša igra je lovljenje. Saj smo se tudi mi radi lovili, ko smo bili še mladi! Nu, povedali vam bomo, kako smo šteli, preden smo se začeli loviti:

»Ini, ani, o,
kapitani to.
Citre vene,

citre vene,
trink, trank, tro!«
Tisti, na katerega je padla zadnja beseda, je moral seveda loviti. Ali pa:

»Un, duj,
trta nuj!
Si, vi
kompani!
Srba raka,
tika, taka,
vija, vaja ven!«
Te dve sta se nam zdeli najbolj

imenitni, ker nismo vedeli, kakšen jezik je to. Saj ni podobno niti latovščini, ki jo gotovo vsi dobro znate! Časih smo pa tudi po slovensko šteli, kakor nas je bila babica naučila:

»Kdo lovi?
Morda ti?
Morda jaz?
Le za špas,
ne za res!
Kdo lovi?
Mislim — ti!«

Rešitev ugank iz štev. 3.

Križanke niste mogli rešiti, ker je tiskarski škrat pozabil na sliko. Zato vam to križanko še enkrat prinašamo.

Rešitev magičnega lika.

E	v	a
v	i	r
a	r	a

Rešitev zlogovne dopolnjevalke.
Pomlad.

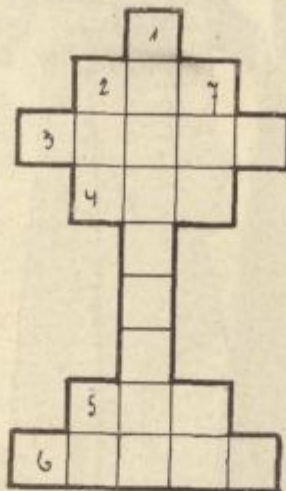
SALJIVA VPRAŠANJA.

1. Katere rože cvetejo pozimi?
2. Zakaj imajo kuharji bele čepice?
3. Kaj leži med hribi in dolinami?
4. Katera je zadnja črka v abecedi?
5. S čim se svet in smrt začneta in končavata?
6. Koliko žemelj lahko na tešče poseješ?
7. Kako lahko s črno tinto zeleno pišeš?
8. V katerem kraljestvu ne poznajo tatov?

KRIŽANKA.

Vodoravno: 2. stari oče; 3. shramba za seno; 4. darilo; 5. vojna naprava; 6. žuželka.

Navpično: 2. stari oče; 1. ženski list; 7. liter tek.

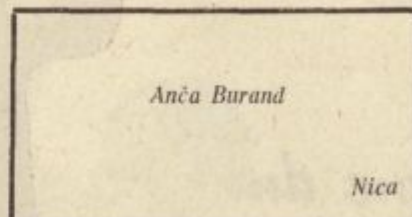

Zlogovnica.

a, a, ja, ja, na, na, na, ma, ma, ca, da, ka, tan, er, ri, ir, ni, ti, len.

Iz zgornjih zlogov zloži osem ženskih krstnih imen. Postavi jih drugo pod drugo tako, da boš brala v začetnicah ime priljubljene sotrudnice »Žene in doma«.

Posetnica.

Kaj je ta gospodična po poklicu?

Uganka.

Kako pride žima v lužo?

ž i m a
— — — —
l u ž a

KOTIČEK TETE MINE

LJUBI OTROCI,

ker vem, da ste tudi vi strašno radovedni, vam povem danes pravljico o radovednem Mihcu:

Mihec je bil zal deček, ki so ga imeli vsi pri srčno radi. Bil je dober in ljubezniv, samo eno napako je imel. Bil je strašno radoveden. Kar koli so delali odrasli, vse je hotel videti, vse je hotel vedeti, povsod je moral imeti svoj nosek zraven. Starši so ga dostikrat opozorili, naj se odvadi te grde napake, a vsi dobri nauki, da celo slabe skušnje ga niso mogle izučiti — dokler se mu ni zgodila nesreča, ki je svoj živ dan ni mogel pozabiti.

Bilo je neko nedeljo popoldne. Starši so vzeli Mihca s seboj na obisk k staremu očetu. Mihčev stari oče je bil barvar. V njegovi tovarni je stalo vse polno velikih sodov in čebrov z raznimi barvami. Tja so pošiljali meščani svoja oblačila v barvanje.

Ko je prišel Mihec s svojimi starši na obisk, jih je stari oče ves vesel odvedel v sprejemnico. Tam so sedli za mizo in se z dobrim tekom lotili bele kave in potice. Med pogovorom je povedal stari oče, da je dobil prejšnji dan nov velik sod, v katerem je pripravil črno barvo. U, da ste videli, kako je postal Mihec radoveden! »Kje je novi sod? Kakšen pa je? Ali je res tako velik? Zakaj ste pa deli črno barvo v novi sod? Kje ste imeli pa prej črno barvo?« Vprašanj je bilo toliko, da jim je stari oče komaj sledil. Mati je prijela Mihca trdo za roko in mu velela: »Zdaj pa molči! Ali te ni sram? Kdo bo tako radoveden!«

Ko so se odrasli že davno menili o drugih rečeh, se je Mihec v neopaznem trenutku splazil iz sobe in jo popihal v tovarno. Tako rad bi bil videl novi sod. V tovarni je bilo vse tiho. Stroji niso brneli kakor po navadi, saj je bila nedelja. Da, tam v kotu je stal novi sod. »Ta je pa res velik,« je pomislil Mihec in radoveden stekel bliže. Rad bi bil videl še črno barvo v sodu, a sod je bil tako visok, da ni mogel videti čez rob. Hitro je vzel stol, ga prislonil k sodu, stopil nanj in se sklonil čez rob. Tisti mah so se odprla vrata, starši in stari oče so prišli iskat Mihca, ta se je zdrznil, in že je padel v barvo! Oče je hitro priskočil in ga potegnil iz soda. Toda groza —!

Če bi videli, kakšen je bil takrat Mihec, bi gotovo mislili, da imate pred seboj pravega Abesinca! Bil je črn kakor pravi zamorec! Hitro so posadili dečka v kad in ga jeli prati in s krtačo drgniti — a črna barva je bila močna in se ni dala niti z milom niti s krtačo odstraniti. Mihec je ostal črn do svoje smrti! Kamorkoli se je pokazal, povsod so ga zasmehovali, in tisti, ki ga niso poznali, so se čudili: »Glejte zamorca!« A stari znanci so menili: »Saj ni zamorec, radovedni Mihec je, ki je kot otrok padel v barvo!«

Od tistih dob ni bil Mihec nikoli več radoveden. A kaj mu je pomagalo — črn je pa le ostal do konca svojih dni.

Prav vesele velikonočne počitnice vam srčno želi vaša

TETA MINA.

*Moderni plašči
za lepe
in
deževne dni*

Spomladanski plašč iz temnega volnenega blaga. Zadnik je sestavljen iz petih delov, medtem ko imata oba prednika po dva dela. Šivi so široko prešiti. Potrebujemo 3.50 m 130 cm širokega blaga.

Sportni plašč iz vozličaste tkanine. Po sredi hrbta teče guba. Žepi so našiti in pokončni. Blaga potrebujemo 3.50 m, ako je široko 130 cm.

Spomladanski plašč iz temnomodrega diagonalno progastega blaga. Ima ležeč ovratnik in štiri žepe. Ozka srednja pola zadnika naredi postavbo bolj vitko. Za ta plašč potrebujemo 2.75 m blaga, če je 140 cm široko.

Spomladanski plašč iz kvadratastega volnenega blaga s pokončnim in s prešivi okrašenim ovratnikom in zavijki. Če je blago široko 140 cm, ga potrebujemo 2.90 m.

Dežni plašč z všitimi rokavi. Kroj tega plašča je primeren za vitko, pa tudi za bolj močno postavbo. Edini okras plašča so na široko prešiti robovi. Žepi so pokončni. Za prsno širino 120 cm potrebujemo 3.50 m blaga, če je široko 140 cm.

Dežni plašč z raglanskimi rokavi. Ta plašč je lahko tričetrtinski ali pa dolg. Zapenja se s tremi gumbi, lahko pa tudi do vratu. Žepi so pokončni. Ako je blago široko 130 cm, ga potrebujemo 3.15 m.

Za oba dežna plašča je najprimernejše impregnirano volneno ali laneno blago ali pa impregnirana svila.

V novi obleki v cvetočo pomlad

Preprosti kostum iz tafta z zvončastim ovratnikom in z belim žoržetastim, v gube polikanim naprsnikom. Prednja robova jopiče sta podložena tudi s taftom. Ovratnik je zvito zarobljen. Krilo je iz dveh delov, iz prednika in zadnika; v pasu je zoženo z všitki. Tafta potrebujemo 4.15 m, 85 cm širokega, žoržeta pa pol metra, 95 cm širokega.

Kostum iz vzorčaste svile z raglanskimi rokavi in z naborom iz belega organdija. Veliki zvončasti zavijki so všiti v prednji š.v rokava. Krilo ima spredaj dva trikotnika, zadaj je pa popolnoma gladko. Svile potrebujemo 3.85 m, organdija pa 25 cm (širina 96 cm).

Pražnja blaza iz enobarvne svile ali pa iz lahkega volnenega blaga. Prednji del se zapenja z velikimi modnimi gumbi. Rokavi so priležni in okrašeni do komolca z majhnimi gumbi. Ovratnik je majhen, reverjl pa razmeroma veliki.

Blaza iz enobarvne svile. Podaljšana je čez pas z majhno volano. Rokavi, ki so krojeni kimono, so nad komolcem razširjeni, spodaj pa položeni v prešite gubice. Blaza se zapenja z modnimi kovinskimi gumbi.

Blaza iz mehke svile. Sega do bokov in je prepasana s pasom iz enakega blaga. Krojena je kimono. Prednji del je razširjen toliko, da se lahko nabere, kar tvori okras in hkrati tudi ovratnik. Rokavi so na rami zelo bogati, ob zapestju pa čisto priležni.

Vaša srčna želja se Vam lahko izpolni ...

Lisice imamo za Vas pripravljene. Najlepše kože, kar jih je sploh mogoče dobiti. Čudovito lepe so. Barve so krasne. Dlaka voljna in mehka. Izbira velika. Lahko si izberete srebrno, Alaska črno, modro ali rjavo, polarno belo, polarno zlato, mongolsko, norveško naravno in barvano in tudi našo domačo, gorsko in poljsko, ter končno skunks lisico.

Izberete si torej lahko, kakršno hočete. Lahko ste prepričani, da boste dobili kvalitetno blago po nizki ceni.

Zimske kožuhe preko poletja skrbno in strokovnjaško shranimo.

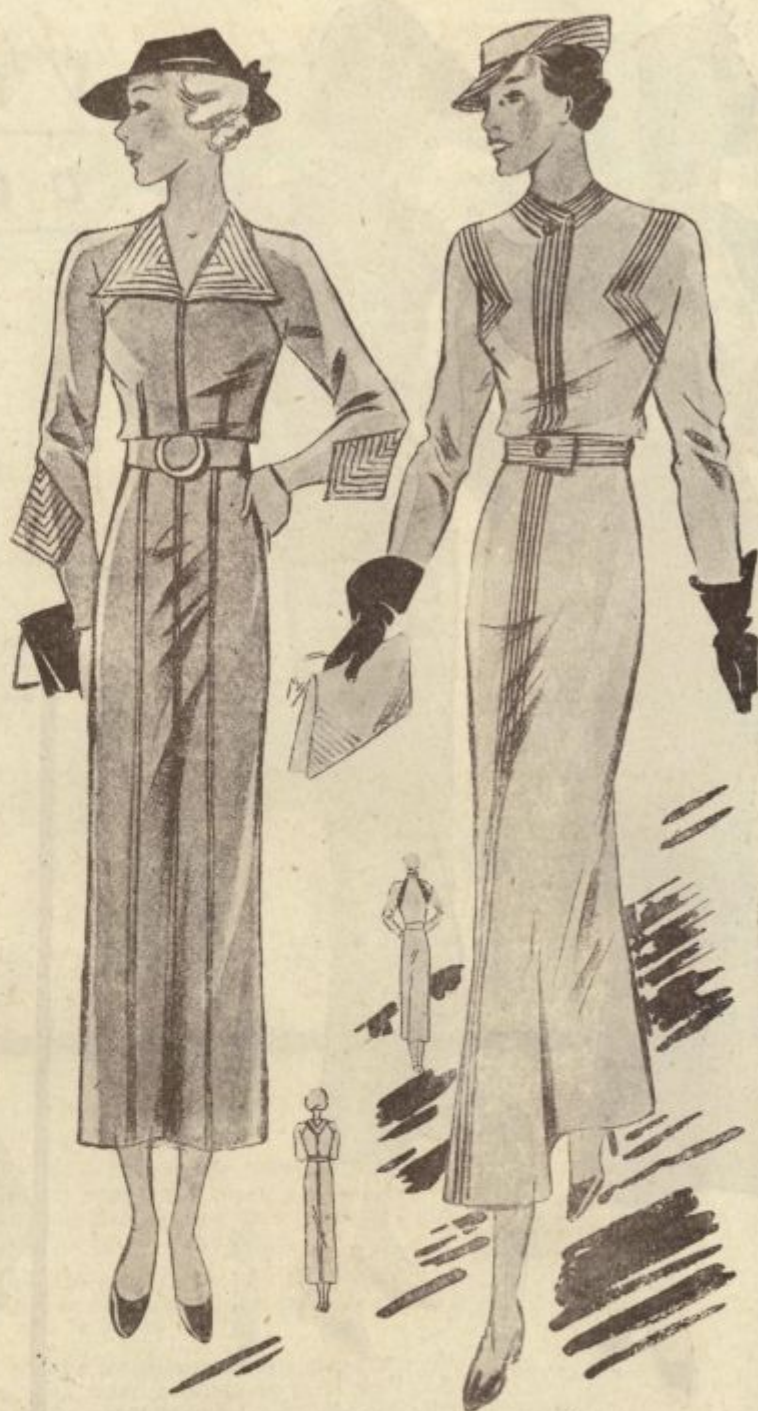

Priporoča se Vam

diplomirana trgovina s krznom

SREČKO LAPAJNE

LJUBLJANA, Gajeva ul. 6. Telefon št. 37-37

Lahko svetlobarvno volneno blago je najprimernejše za takšno obleko. Podolžni šivi na prednjem in zadnjem delu so prešiti z ravno progo iz enakega blaga. Na prednjem delu prenesemo prsni posnetek v pas, in sicer v stranska podolžna šiva. Rokavi so krojeni raglan, od komolca do zapestja so priležni. Vstavke prešijemo z debelo svilo in jih le našijemo na rokav. Prav tako okrasimo tudi ovratnik. Ovratnik in vstavke na rokavih naredimo iz enakega blaga ali pa uporabimo svilen blago svetlejše barve. Pas je iz usnja ali pa iz enakega blaga kakor obleka.

Tudi to obleko si naredimo iz lahkega volnenga blaga. Rokavi so krojeni kimono. Prednji del se do pasu prepenja. Krilo je do bokov gladko, od bokov dalje je nekoliko razširjeno. Obleko okrasimo z ozkimi robčki ali pa jo prešijemo na stroj. Prav tako si okrasimo pas. K tej obleki si lahko naredimo torbico in klobuk iz enakega blaga, kakor je obleka.

Draga mamica, daj si dopovedati...

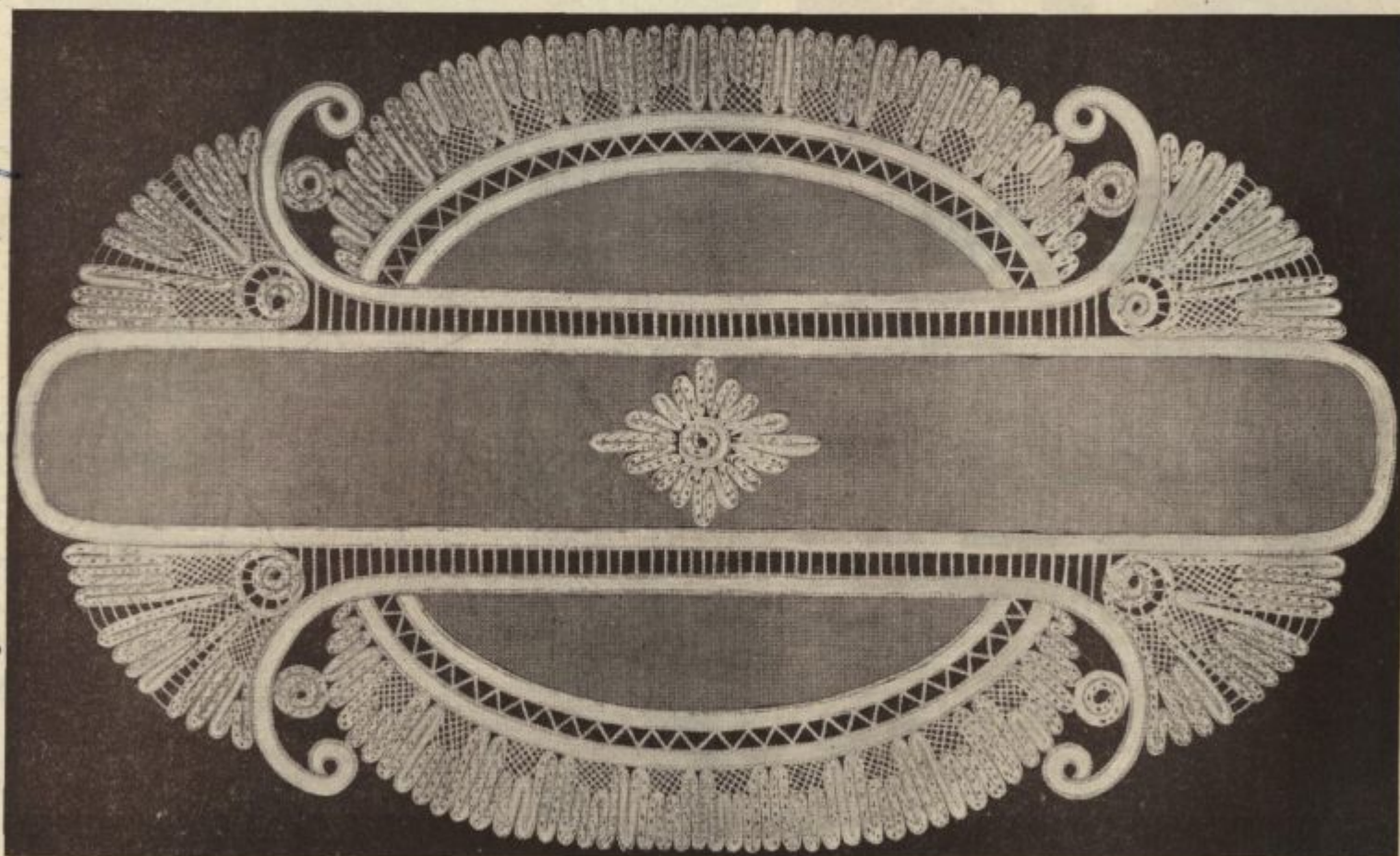
Nikar se več ne muči. Delaj tako kakor delajo druge mamice, ki se tudi takrat, kadar perejo, ukvarjajo s svojimi otroci — vzemi za pranje Schichtov Radion!

Saj je to vendar tako preprosto: raztopi najprej Radion v mrzli vodi in ko raztopina s perilom zavre, kuhaj 15 minut. Nato perilo izperi najprej v topli, potem pa še v mrzli vodi — in perilo bo belo kakor sneg.

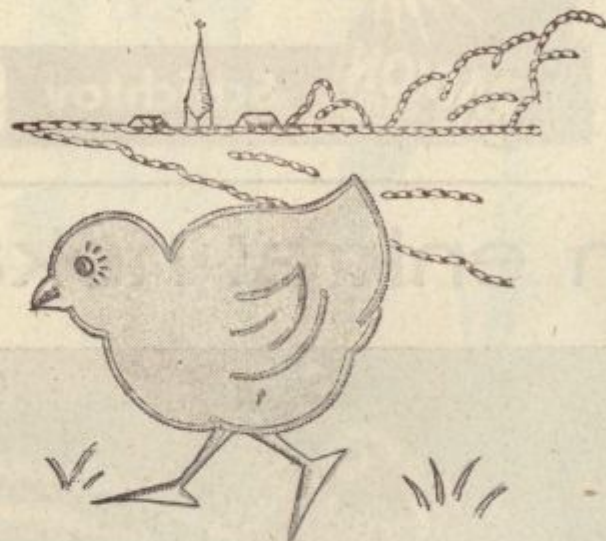
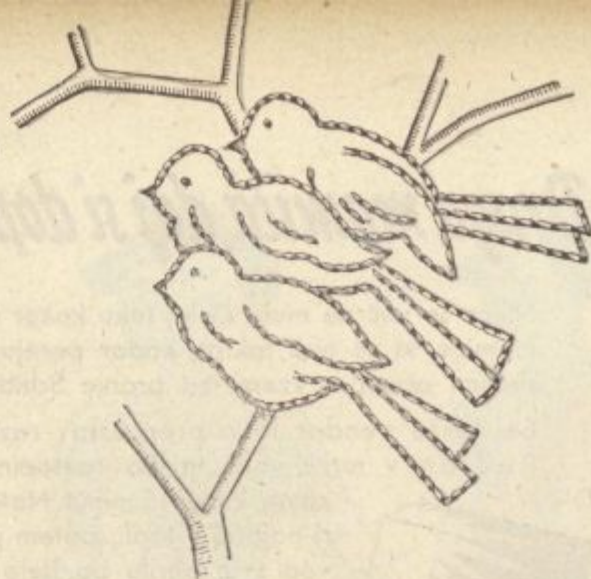
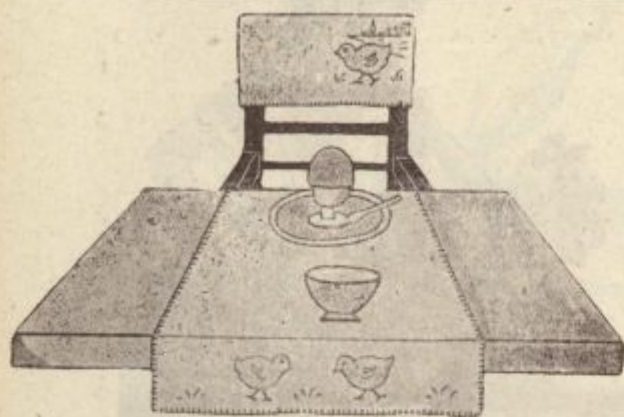
Schichtov RADION pere vse

In enkrat nekaj čisto novega

Okrasni prtič, narejen iz platnénega batista in okrašen s platnenimi ali kvačkanimi trakci. Preden se lotite dela, narišite vzorec na močan papir, najboljši je platneni papir. Na papir prišijte nato z redkimi vbodi platno, potem pa še trakce, in sicer natanko tako, kakor je narisani vzorec. Da boste trakce lahko lepo polagali po naznačenih oblikah, napeljite vanje po obeh straneh močno nit, s katero jih boste lahko zdrgnili, kakor bo zahtevala oblika. Da ostanejo trakci v določenih oblikah, jih sešijte povsod, kjer se dotikajo, večje presledke pa izpolnite z mrežicami, pajki in zankami kakor pri rišeljelu. Prav lep je vzorec, če ga naredite iz širših in ožjih trakov. Za sešivanje trakcev, za mreže, pajke in zanke vzemite platneni sukanec ali pa kvačkanec. Izgotovljeni prtič polikajte, še ko je prišit na papirju, in sicer od leve in od desne strani, nato prerežite vbode, s katerimi so bili prišiti na papir trakci in platno, tako, da prtič lahko snamete. Če želite risbo v naravni velikosti, nam pišite, da Vam jo pošljemo. Cena Din 6,—, ki jih priložite naročilu kar v znamkah.

V znamenju pomladi

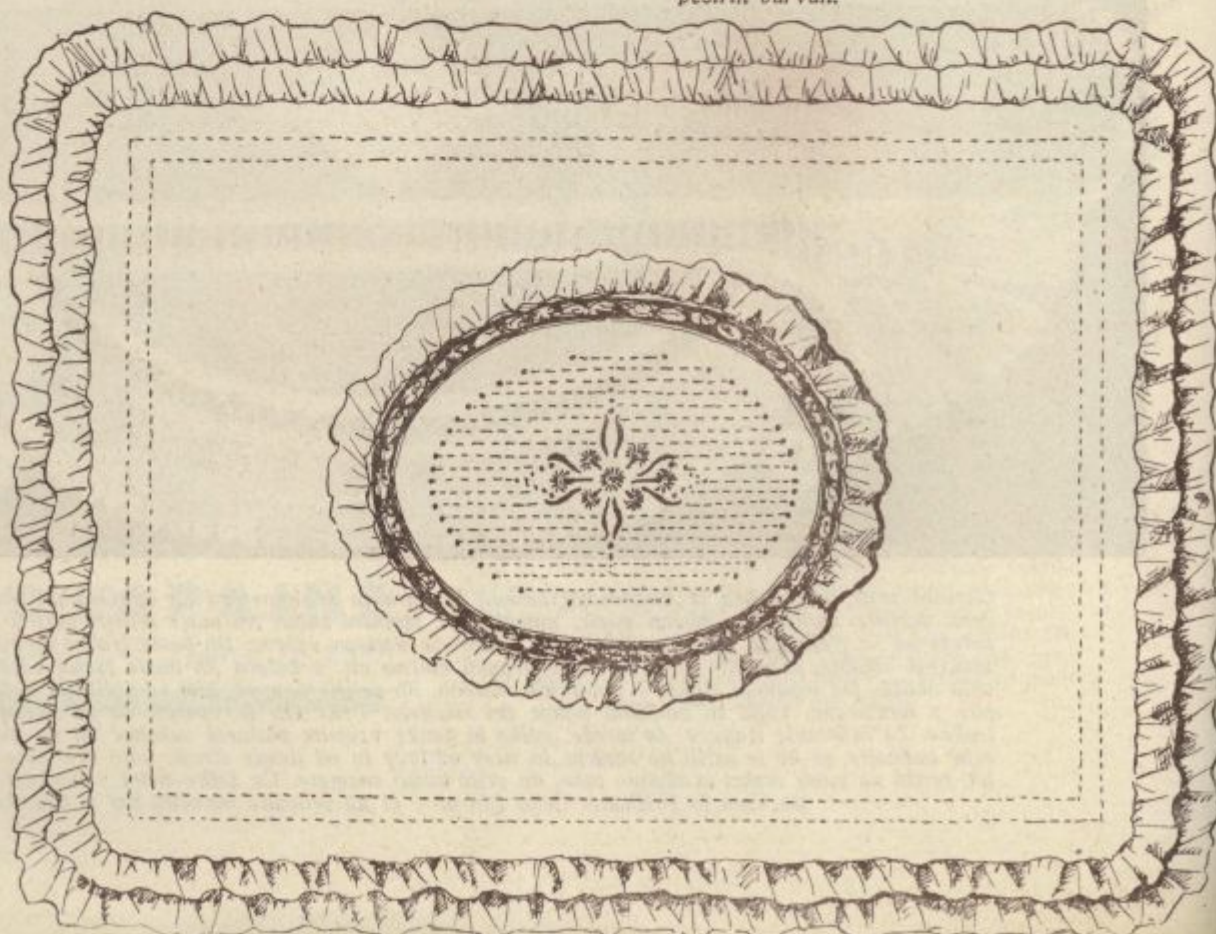

Dva mična motiva za okrasitev otroškega perila, oblek, blazin in raznih večjih in manjših prtov. Izšijete jih lahko v občrtnem ali pa v verižnem vbodu. Posebno učinkovit pa bo motiv, izdelan v aplikaciji. Vzorec izšijete z biserno prejšco ali pa s prejšco muline v eni ali več poljubnih pestrih barvah.

Za

otroški

voziček

Takole pregrinjalo lahko napravite iz markize ali kakšnega drugega blaga. Sredino pregrinjala krasi vezen ali čipkast motiv, ki ga sklepata vložek in volana. Ob robu sta prišiti dve volani. V primerni oddaljenosti lahko napravite še dva okrasna šiva ali pa všijete vložek.

Tudi danes še najvažnejše!

Mislite vedno na to, da je miło podlaga vsake nege kože. Sli- bo miło lahko vse po- kvari. Samo tako miło, katerega ime jamči za kakovost, neguje kožo tako kakor je treba, da postane lepa.

IZBIRAJTE MED SLEDEČIMI

ELIDA MILI

ELIDA FAVORIT
že deset let ljublje-
nec razvajenih žensk.

ELIDA 7 CVETIC
luksusno miło, ki si ga
lahko privoščiti vsakdo.
Posebno močnega vonja.

ELIDA BELI ŠPANSKI
BEZEG miło snežnobele barve
— omamljivega vonja.

ELIDA KREMA MILO
popolnoma novo! Posebno blago
za občutljivo kožo. Posrečena
dopolnitev nove Elida kreme.

IME ELIDA JAMČI ZA KAKOVOST

V kavarni.

Še pred dobrim desetletjem ni smela dobro vzgojena dama zvečer sama v kavarno, a zadnja leta se je marsikaj predrugačilo. Zakaj bi ne smela ženska, ki si sama služi svoj kruh, tudi sama v kavarno, če ji je v njeni sobici preveč pusto in ne čuti potrebe, da bi jo zabaval kak gospod? Dandanes se nihče več ne zgraža, če pride ženska zvečer sama v kavarno, vsaka ima to pravico.

Če greš sama v kavarno, poišči mizo, kjer ti je všeč, če je pa kavarna zelo polna, prosi natakarja, naj ti poišče prostor. Vеди se skromno in ne zbujaj pozornosti! S tem boš pokazala, da si dama. Ne kliči natakarja čez vso dvorano, rajši malo počakaš, bo že prišel tudi v tvoj konec. Če hočeš časopise, ne zahtevaj vseh listov naenkrat — nekatere dame imajo slabo navado, da nakopičijo okoli sebe vse polno listov in revij in nikakor ne dovolijo, da bi jih natakar odnesel še kam drugam. Ne delaj tega, zakaj tudi drugi gostje bi radi brali! Če pa kdo drug čita list, ki bi ga rada pregledala, počakaj in nikar ne sitnari. Samo ob sebi se razume, da

iz časnika ne smeš nič iztrgati ali izrezati, pa tudi pisati ne smeš v liste svojih opomb! To delajo samo neotesanci!

V kavarni ne smeš delati nič takega, kar bi lahko disgustiralo druge goste. Napudraj, našminkaj in počesi se doma ali pa v garderobi, ne pa pri mizi. Mnoge sicer delajo tako — vendar ni tako vedenje niti taktno niti okusno.

Če je kavarna prenapolnjena, pri tvoji mizi je pa še dovolj prostora, zahteva takt, da dovoliš, da prisedejo k tvoji mizi tudi drugi gostje, toda z neznanci se ne spuščaj v pogovor, ker nikdar ne veš, ali se pod moderno obleko morda ne skriva pustolovec. Če je pa v kavarni še dovolj prostora, pa hoče kak vsiljivec prisesti k tvoji mizi, ga brez skrbi lahko odkloniš, ker ima gotovo druge namene.

Kadar greš v kavarno z večjo družbo, nikar preglasno ne debatirajte in se ne smejte, vedi se v kavarni zmerom diskretno. S pijanimi, hrupnimi in slabo vzgojenimi ljudmi pa ne hodi v kavarno, da se ogneš mučnim trenutkom. Saj veš, pogovor pravi: »Povej mi s kom hodiš, in povedal ti bom, kdo si!«

Če ti kaj ni po volji, se pritoži pri natakarju, a ne preglasno in razburjeno, ne kritiziraj vsake malenkosti, tudi s kavarniškim uslužbencem bodi prijazna! Ne vedi se proti njim, kakor da so ljudje nižje vrste. Y. X.

KJE LAHKO — KAKO LAHKO PRIHRANIM

Gospodinja Vera svetuje.

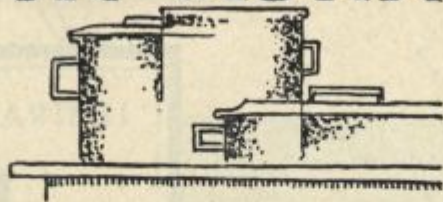
Odkar mi je mož občutno priškrnil gospodinjinski denar, sem poklicala vso domišljijo in ves občutek za praktičnost na pomoč, da sem potuh-tala, kje in kako bi lahko še kaj prihranila. Dve reči sem že pogodila in rada to povem vsem vašim naročnicam.

Možu in gostom skuham dostikrat turško kavo. Poprej sem odcedek zmerom zavrgla. Zdaj ga shranim, dobro posušim in ga uporabljam za našo dnevno kavo. Odcedku dodam žitne kave, in verjemite mi, kava je zdaj mnogo boljša, hkratu pa prihranim na sladkorju in na pravi kavi.

Prejšnja leta sem kupila otrokom vsako zimo nove domače čevlje, copate. Letos sem jih po vzorcu, ki ga je prinesla prva letošnja številka »Žene in doma«, iz starih krp sama sešila. Prihranila sem si na ta način 100 dinarjev.

GOSPODINJSTVO IN KUHA

Posoda in orodje.

(Nadaljevanje.)

V nobenem gospodinjstvu bi ne smel manjkati sekalni stroj za meso in slanino, s katerim lahko razsekljamo tudi kuhano zelenjavo ali pa surovo sadje za mezgo.

Prav tako mora imeti vsaka gospodinja tudi mlinček, na katerem zmelje lahko orehe, mandeljne, lešnike in drobtine in, če menja vložke, tudi marsikaj drugega.

Mimo teh dveh dobite v trgovini še več drugih kuhinjskih strojev, ki so tudi zelo praktični, vendar smo v manjšem gospodinjstvu lahko tudi brez njih. To so: stroj za klobase, stroj za rezance, stroj za snaženje nožev, stiskalnica za sadje, stroj za sladoled in še več drugih. V večjem gospodinjstvu in v gostilniških in hotelskih kuhinjah oziroma v kuhinjah velikih gospodarstev na kmetih prihrani gospodinja marsikatero dragoceno uro in dosti truda kuhinjski motor, ki žene vse te stroje.

Vsi kuhinjski stroji naj bodo shranjeni v posebni omari ali pa vsaj na posebni polici omare. Zadnji čas izdelujejo omare, v katerih so stroji pritrjeni na primernih deskah, da so takoj pri roki.

Razen strojev imamo v kuhinji še celo vrsto orodja, ki je gospodinja v veliko pomoč. Našteli in opisali bomo pa le orodje, ki je zares uporabno in praktično.

Orodje, ki ga gospodinja največ rabi, je kuhinjski nož. Ta naj bo iz takega jekla, ki ne zarjavi in ne oksidira, da ga ni treba nikdar snažiti in da ostanejo roke gospodnje, kadar na primer lupi sadje ali krompir, vedno bele in čiste.

Tudi jedilno orodje, noži, vilice in žlice z ročali vred, naj bodo iz jekla, ki ne zarjavi in ne oksidira. Takega jedilnega orodja ni treba nikdar čistiti in drgniti, ampak se po jedi samo izmije, izplakne, posuši in obriše. Če je to orodje nekoliko dražje od drugega, pa je zato nekaj vreden čas, ki ga prihranimo pri pomivanju. In koliko je vredna tudi dobra volja in mir pri hiši, ko mož ne more pri kosilu nikdar robantiti, da jedilno orodje ni čisto. Po koliko hišah se dan za dnem pričinja prepri pri nožih in vilicah in pokvari včasih vsej družini voljo in tek do kosila.

Nekatere inozemske tvornice so jele iz takšnega jekla izdelovati že tudi kuhinjsko posodje. Takšna posoda ostane zmeraj lepa in ima le to slabo stran, da je za zdaj še predraga.

(Dalje prihodnjič.)

JEDILNI LIST ZA TEDEN DNI.

Ponedeljek.

Opoldne: 1. Goveja juha z maslenimi žličniki. 2. Govedina. Ohrovt. Zmečkan krompir. 3. Kompot.

Zvečer: Špinača z zakrknjenimi jajci.

Torek.

Opoldne: 1. Juha iz suhega graha. 2. Telečja pečenka. Krompirjeva solata. 3. Blazinice z brusnicami. (Po Wiener Küche.)

Zvečer: 1. Liptavski sir. 2. Kava. Močnata jed od opoldne.

Sreda.

Opoldne: 1. Goveja juha z ječmenčkom. 2. Govedina. Čebulna omaka (328). Pražen krompir.

Zvečer: Pljučka v omaki (155). Kruhovi cmoki.

Četrtek.

Opoldne: 1. Možganja juha (4). 2. Zrezki iz sesekljanega mesa. Grah na italijanski način. 3. Mrzla vaniljeva krema (482).

Zvečer: Makaroni s parmezanom. Paradižnikova omaka.

Petek.

Opoldne: 1. Dunajska fižolova juha (25). 2. Polenovka. Dušeno kisló zelje. 3. Koruzna torta.

Zvečer: Ocvrte žabe. Radič s krompirjem.

Sobota.

Opoldne: 1. Juha iz zelene. 2. Krompirjevi rogljički (246). Solata. 3. Brusnice.

Zvečer: 1. Šunkov zvitek. Solata. 2. Velikonočni hlebčki. Kompot.

Nedelja.

Opoldne: 1. Pomladanska juha (45). 2. Pečena jagnjetina. Mešana solata. 3. Potica.

Zvečer: 1. Gnjat. 2. Potica. Čaj. Številke v oklepaju pomenijo številko recepta v naši kuharski knjigi »Kako naj kuham«.

Za debelo tiskana jedila prinašamo recept.

Juha iz suhega graha. 20 dkg suhega graha preberemo, operemo in skuhamo do mehkega z 10 dkg prekajenega mesa in z 1 dkg na drobno zrezane čebule. Ko sta meso in grah mehka, grah pretlačimo, meso pa narežemo na drobne kocke. Posebej napravimo prežganje, ga potem zalijemo z vodo, v kateri smo kuhali grah in meso, pridenemo na kocke zrepano meso, posolimo, popopravimo in juho serviramo z opečenimi žemljami.

Blazinice z brusnicami. 2 dkg kvasa raztopimo v 4 žlicah mlačnega mleka, pridenemo 3 dkg stolčnega sladkorja, žlico ruma, 25 dkg moke, 8 dkg raztopljenega masla, ščepec soli in nazadnje še toliko mleka, da dobimo malo bolj gosto testo, ki ga potem dobro pregnetemo. Ko je testo na toplem nekoliko vzhajalo, ga pregnetemo še enkrat in razvaljamo na deski (nekako 3 mm na debelo). Razvaljano testo narežemo z nožem ali pa s kolescem na 10 cm velike kvadrate. Na sredo vsakega kvadrata denemo kupček gosto vkuhanih brusnic, robove kvadrata pa namažemo z raztepenim jajcem. Nato zapognemo desni zgornji vogal vsakega kvadrata čez

levega spodnjega (tako da nastane trikotnik) in pritisnemo robove s prsti, da se sprimejo. Blazinice pokladamo sproti na prt, ki smo ga potresli z moko, da malo vzhajajo, nakar jih je po rumeno ocvremo na razbeljeni masti. V kozici mora biti precej masti, če hočemo, da se bodo blazinice lepo cvrle. Ko so blazinice z obeh strani ocvrte, jih potresemo s sladkorjem.

Grah na italijanski način. Grah skuhamo, da je mehak, in odlijemo vodo. Potem zarumenimo na razbeljenem olju sesekljan čebule in peteršilja, pridenemo ocejeni grah, posolimo in popopravimo ter vse skupaj previdno mešamo. Namesto olja vzamemo lahko tudi opresno maslo ali pa slanino. Posebej razžvrkljamo v gosti kisli smetani enega ali več rumenjakov, kolikor je pač graha, polijemo to smetano čez grah, potresemo dobro z nastrganim parmezanom in denemo na vrh koščke opresnega masla. Grah pečemo potem pol ure v vroči pečici in ga serviramo k mesu.

Polenovka. Polenovko dobro potolčemo in namakamo 1—2 dni. Če kupimo že namočeno polenovko, je potrebujemo 30 dkg. Polenovko potem operemo in kuhamo, dokler ni popolnoma mehka. Medtem olupimo 1 kg krompirja, ga narežemo na tenke rezine ter naložimo v kozico izmenoma po eno plast krompirja in po eno plast polenovke. Vsako plast potresemo sproti z drobtinami in s česnom, polijemo z vrelin oljem ter osolimo in opopravimo. Napolnjeno kozico denemo v pečico in pečemo vse tako dolgo, dokler ni krompir mehak. Polenovko serviramo z dušenim kislim zeljem.

Koruzna torta. 5 rumenjakov in 20 dkg stolčnega sladkorja mešamo tako dolgo, da se speni. Nato dodamo žlico ruma in nastrganih limonovih olupkov ter primešamo narahlo in polagoma 15 dkg koruzne moke in sneg od 5 beljakov. To zmes stresemo potem v namazano in z drobtinami potreseno obliko za torte in jo počasi pečemo v pečici. Ko se pečena torta ohladi, jo prerežemo počez na dve polovici, namažemo spodnjo polovico z 10 dkg kakršne koli mezge (najboljša je marelična) in pokrijemo nato z zgornjo polovico. Torto potresemo po vrhu s sladkorjem.

Šunkov zvitek. Iz 25 dkg mehke moke, žlice olja, ščepca soli, enega jajca in mlačne vode naredimo srednjegosto testo, ki ga tako dolgo gnetemo na deski, da se ne prijemlje in da je popolnoma gladko. Iz tega testa napravimo potem hlebček, ki ga pomažemo z oljem in pokrijemo s toplo kozico. Ko počiva natanko 20 minut, ga denemo na prt, ki smo ga dobro potresli z moko, ga najprej nekoliko razvaljamo, pomažemo po vrhu z oljem in ga z rokami prav na tenko razvlečemo. Razvlečeno testo nato krog in krog obrežemo in obložimo z nadevom.

Nadev: 2 jajci, ¼ l kisle ali pa sladke smetane, 2 zvrhani žlici belih drobtin (za katere zmeljemo oziroma nastrgamo samo sredo žemelj), malo soli in nastrganega muškata oreška dobro razžvrkljamo in namažemo to zmes enakomerno na testo.

Na ta nadev potresemo 30 dkg kuhane, ne preveč na drobno sesekljan gnjati in pest sesekljanega peteršilja. Namesto gnjati lahko vzamemo tudi kakršnokoli drugo prekajeno meso ali pa klobaso. Zdej testo zvijemo in ga narežemo na kose, ki naj bodo tako dolgi kakor pekača, in sicer režemo tako, da pritisnemo na zvitek

Tu Vam je

— nova Elida Ideal-krema. Ona je „ideal“ izbirljivih žen. . . jim pomaga, da so zmeraj lepe, vedno negovane, kakor je treba. Zakaj to je novo na njej:

**izboljšana kakovost
požlahtnjen vonj
povečana tuba
popoln učinek.**

Ona se vleze takoj v kožo — odpravi, ker ima v sebi „hamamelis virginica“ majhne poškodbe na polti, nečistoto in velike kožne znojnice. Ona je idealna podlaga za puder — varuje pred prahom, vetrom in slabim vremenom — napravi polt medlo in enakomerno lepo.

NOVA

ELIDA

IDEAL

KREMA

najprej z ročajem kuhalnice, ki smo ga bili potaknili v moko, nato ga pa prerežemo do kraja z nožem. Narezane kose zložimo potem drugega tik drugega v pekačo, ki smo jo poprej dobro pomazali z opresnim maslom in potresli z belimi drobtinami. Tudi zvitek sam pokapamo z vročim raztopljenim opresnim maslom, potem pa denemo pekačo v razgreto pečico. Čez kakih 25 minut, ko je zvitek že nekoliko porumenel, ga polijemo z $\frac{1}{4}$ l vrelega mleka in ga pečemo dalje še 15 do 20 minut. Zvitek serviramo potem z zeleno solato.

Velikonočni hlebčki. 10 rumenjakov in 16 dkg sladkorja dobro zmešamo. Nato prideneemo 60 dkg moke, 10 dkg raztopljenega opresnega masla, 4 dkg vzhajane kvasa, $\frac{1}{2}$ l mleka, $\frac{1}{10}$ l vina, soli in nastrganega limonovega olupka. To testo potem precej časa gnetemo, nakar ga denemo na toplo, da vzhaja. Ko je testa še enkrat toliko kakor poprej, napravimo iz njega okrogle hlebčke in jih denemo na debel narezani papir, da vnovič vzhajajo. Nazadnje naredimo na vsakem hlebčku tri zareze v obliki trikrake zvezde, namažemo hlebčke z raztepenim jajcem in pečemo v zmerno vroči pečici 1—1½ ure.

Bolne ledvice.

Ljudi, ki so na ledvicah bolni, rada glava boli, hkrati pa se čutijo

zmerom trudni in brezmočni. V pasu čutijo boleče zbadanje. Nekaterim tudi otečejo noge in veke.

Če začnemo takoj z zdravljenjem, kakor hitro je zdravniška preiskava ugotovila beljakovino v seču, se te bolezn hitro odkrižamo. Če pa odlasamo z zdravniško preiskavo ali pa če se ne držimo strogo zdravnikovih navodil, je taka bolezen lahko usodna.

Pri bolnih ledvicah je važno, da uživamo samo neslano in lahko hrano. Nobenih alkoholnih pijač, nobenih začimb! Bolnik naj uživa dosti tekočin, da se ledvice preplaknejo: lipov čaj, lahek ruski čaj, mleko. Obenem naj hodi bolnik redno k zdravniškim preiskavam. Zvečer si lahko napravi tople mokre ovitke okoli pasu. Paziti mora, da ima zmerom tople in suhe noge in da je spodnji život dovolj zavarovan proti mrazu. Vsekako pa je važno, da izročimo bolnika v zdravniško oskrbo, zakaj brez zdravniških navodil ni moči z uspehom zdraviti bolezn ledvic!

Menstruacija in higiena.

Stare ženske na kmetih trdijo še dandanašnji, da se ženska med mesečno čiščo ne sme umivati po spodnjem životu. To mnenje je popolnoma napačno! Vkljub menstruaciji in prav zaradi nje, naj se ženska še posebno neguje. Pravilno je, da se vsaj po dvakrat na dan umije po spodnjem životu, in sicer zjutraj ko vstane, in zvečer, preden leže. Za umivanje naj uporablja toplo, vendar ne prevročo vodo. Vodi lahko doda nekaj kapljic tega ali onega desinfekcijskega sredstva: sanoforma, hipermangana ali kaj podobnega.

Tiste ženske, ki morajo zaradi poklica ves dan sedeti — šivilje, uradnice itd. — naj se tudi opoldne umijejo! S tem se bodo osvežile, počutile se bodo dosti bolje, obenem se pa ognejo nevarnosti slabega duha.

Gumaste hlačke pri menstruaciji niso priporočljive, ker ne propuščajo zraka in povzročijo neprijetno potenje. Dobra mehka obveza zadostuje. Seveda pa je treba obvezo takoj premeniti, kakor hitro je premočena.

Važno je, da ima ženska med čiščo zmerom tople in suhe noge. V dežju naj ne hodi z doma brez galoš. Mrzle in mokre noge lahko povzročijo mučna in dolgotrajna vnetja. Posebno naj se varuje, da ne sede na mrzlo in vlažno klop, ki prav tako lahko povzroči dolgotrajne bolezni.

Dokler ima ženska menstruacijo, se ne sme kopati v mrzli vodi na prostem!

Če jo mučijo hudi krči, naj pazi na redno iztrebljanje in naj zauživa samo lahka jedila. Če utegne, naj leže za nekaj ur in naj si pregreje spodnji život. Dobri so obkladki s kamilično prevrelico. Proti hudemu glavobolu naj zaužije aspirin, piramidon ali kak podoben prašek. Dostikrat pomagajo tudi mrzli obkladki na čelo.

Zlasti je pa važno, da ženska v teh kritičnih dnevih kolikor mogoče počiva. Vsak pretiran napor je lahko usoden! Opusti naj dolgo hojo, izlete in podobno. Ženske, ki živijo na kmetih, v teh dneh ne smejo hoditi izpirat perila na potok, ker se lahko nevarno prehladijo.

Lepota oblik

povzdignjena s svetlobo in odbleskom se združuje z ne-
kitom cvetočega cvetja v iz-
razito lepoto.

Prav tako poživljajo sijajni
lasje z odbleskom svojih valovitih kodrov frizuro in obraz.

Za plavolaske posebna vrsta **Schwarzkopf-Extra-Blond**, po kateri postanejo potemneli lasje spet svetli. Vrečica Din 5.—.

Dajte svojim lasem tak sijaj z redno nego s **Schwarzkopf-Haargla zem**, ki je priložen vsaki vrečici **Schwarzkopf-Extra-Shampooa**

SCHWARZKOPF-SHAMPOON-EXTRA

V ečica Din 4.50 v lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Dva nova poklica za ženske.

Čas sam ustvarja nove poklice. Za svetovne vojne se je izkazalo, da je ženska sposobna za vse poklice. Povsod je nadomestila moškega in opravljala svojo službo prav tako vestno in dobro kakor moški. Po vojni je ostalo ženski omejeno področje, kjer se lahko udejstvuje. Dosti poklicev je ostalo pridržanih samo moškim.

Ko smo dobili radio in so vse evropske države ustanovile svoje oddajne postaje, smo slišali z vseh postaj samo moške glasove. Zadnja leta pa imajo skoraj vse večje države v svojih oddajnih postajah ženske napovedovalke, ker imajo ženske prijetnejši glas in ker bolj razločno govorijo kakor moški. Tudi naša ljubljanska oddajna postaja ima žensko napovedovalko. Anglija, ki je v vseh takih vprašanjih bolj konservativna, se je zdaj tudi odločila, da namesti v svojih oddajnih postajah ženske napovedovalke.

V inozemstvu imajo v vseh večjih mestih žensko policijo. Njej je v prvi vrsti poverjena skrb za mladino, ki se klati brez nadzorstva po prometnih ulicah. Da so za tak poklic ženske bolj sposobne od moških, je popolnoma razumljivo. Otrok se bo nagnsko laže sporazumel z žensko kakor z moškim; ženska je tudi bolj obzirna in bolj potrpežljiva. Zanimiva je statistika, ki jo je izdala nemška ženska stražnica. Polovica otrok, ki berači po vele mestnih ulicah ali pa prodaja cvetlice, koledarje, razglednice, vžigalice in podobno robo, dela to iz resničnega pomanjkanja in na

željo svojih roditeljev. Ostala polovica mladih beračkov se je pa lotila tega poklica iz želje po prigodah, iz nagona po pustolovščinah, iz veselja do stvari same kot take ali pa iz želje, da bi prišli na ta način do denarja za kako stvar, ki jim jo starši nočejo kupiti. Naloga stražnice je, da takim mladim beračkom izpraša vest in se prepriča o resničnosti njihovih navedb. V tem poklicu stori ženska lahko dosti dobrega. Ona laže priskrbi resnično potrebnim pomoč in podporo ter za časa obvaruje mlade razposajence zlih posledic pocestnega življenja.

Ali bi ne hotela tudi ljubljanska občina uvesti tako nadzorstvo nad deco, ki se vsak dan v večjem številu pojavlja na ulicah?

Pomlajevalno zdravljenje.

Ženske, ki hočejo biti dobro negovane, naj se podvržejo vsako pomlad pomlajevalnemu zdravljenju, ki naj traja približno šest tednov.

Navodila za tako pomlajevalno zdravljenje so kaj preprosta, uspeh pa je vselej zagotovljen.

Šest tednov hodi vsak večer ob pol 9. uri spat, zjutraj pa vstaja ob pol 7. uri, tako da imaš vsak dan po deset ur spanja. Takoj ko vstaneš, odpri okno na stežaj in telovadi deset minut. Med telovadbo dihaš globoko in enakomerno. Ne delaj težkih in utrudljivih vaj, ampak je dovoli, če desetkrat z vzravnanim hrbtom počepneš in desetkrat zakrožiš z rokami, potem pa s hrbtom ležeš na tla in desetkrat počasi dvigneš noge v navpično lego itd. Vseh šest tednov pij za zajtrk mleko, zvečer pa, preden greš spat, spet skodelico mleka. Ne uživaj nobenega mesa. Hrana naj bo lahka in neslana. Jej dosti sadja in zelenjave. Vsak dan pojdi na dolg izprehod. Hodi najmanj dve uri, slabše vreme naj te ne moti. Vsak dan se kopaj v mlačni vodi in se dobro otri z rjuho iz hodničnega platna. Vseh šest tednov ne uporabljaj ne šminke, ne pudra, da se koža vsaj enkrat v letu odpočije.

Uspeh, ki ga boste dosegle s pomlajevalno kuro, bo presenetljiv. Koža se vam bo napela, gube bodo izginile, ostre poteze okoli ust bodo postale milejše, mozolje in ogrce boste izgubili, živčna napetost bo popustila, vaše razpoloženje bo vedro in sploh se boste čutili vsaj za deset let mlajše. Telo vam bo postalo gibčno in odorno.

Poizkusite svojo srečo in nam pišite, kako se vam je kura obnesla.

Vzrok osivenja.

Po novih raziskovanjih smatrajo, da je vzrok osivenja oksidacija črno-rjavih ali rumeno-rdečih pigmentovih zrn, ki jih lahko vidimo skozi drobnogled. Zakaj moški prej in močnejše posive kakor ženske, doslej še niso dognali.

Odgovori na šaljiva vprašanja. (Glej stran 155)

1. Ledene rože.
2. Da si pokrijejo glavo.
3. Besedica »in«.
4. Črka »c«.
5. S črko »s« in s črko »t«.
6. Samo eno, zakaj potlej že nisi več tešč.
7. Če napišeš besedo »zeleno«.
8. V nebeškem kraljestvu.

Maksimum v
negi lepote
se doseže z uporabo

**Krem, pudrov in mil
ALBATRIN**

Po pošti razpošilja:

lekarna Derenčin, Koprivnica

Sveži zrak in solnce.

Pri nas na kmetih je še dosti mater, ki mislijo, da zrak škodi otrokom. A to mnenje je popolnoma napačno. Dojenček mora imeti dosti svežega zraka. Vsaka rastlina potrebuje solnca in svežega zraka. Koliko bolj šele nežna človeška rastlina. Vendar ne smemo otroka nikoli izpostaviti prepilu. Prepih povzroča časih težke bolezni, vnetje srednjega ušesa, angino in težke prehlade. Torej pazite, dojenček ne sme biti nikoli na prepilu! Slabo vetrovno vreme naj vas ne moti, da bi ne šli z dojenčkom na izprehod. Treba je dojenčka samo dobro zaviti, voziček zastreti s streho in dobro paziti, da ima dojenček zavarovano glavico in ušesa. Ob mrzlih dnevih, ko ne prestando dežuje, postavimo otroški voziček ali pa otrokovo posteljico k odprtemu oknu. Seveda moramo dojenčka dobro obleči in zavarovati proti mrazu.

Kadar peljete dojenčka na izprehod, pazite, da mu ne sije solnce neposredno v oči. Oči naj ima zmerom, v senci.

Dojenčkova oblačila ne smejo biti nikoli pretesna. Predebela oblačila in pomanjkanje svežega zraka povzročajo slab krvni obtok in slabo prebavo.

Rajši v smrt.

Časih je bilo tako, da so kar starši izbrali primernega ženina za hčerko, in dekleta se je — hočeš nočeš — moralo poročiti z njim. Tiste dni so bila tudi dekleta tako vzgojena, da se jim je zdelo vse prav, kar so jim starši svetovali, in — čeprav se čudno sliši — nekateri teh zakonov so bili prav srečni.

Zadnja desetletja se nam zdi tako početje staršev vse obsodbe vredno! Dekle ima pravico, da si sama izbere življenjskega tovariša, saj bo sama morala živeti z njim, ne pa njena roditelja! In hvala Bogu, da se je dandanes ženska mladina že toliko emancipirala, da si da v teh rečeh sicer rada svetovati od roditeljev, ki imajo gotovo več življenjskihkušenj, vendar si pa ne da na to stran ukazovati. A tudi v dandanašnjih časih se še zgodi, da starši prisilijo dekleta v zakon. Tako smo zadnje dni brali v listih kratko notico:

»M. U. iz P. je bil trikrat oženjen in vse žene so mu pomrle. Po smrti tretje žene se je četrtič poročil z mlado M. Dekle ga ni marala, a starši so jo prisilili, da se je poročila z njim. Štiri dni po poroki je mlada žena skočila v Sk-jezero. Drugi dan so jo mrtvo potegnili na breg.«

Mlada M. je mrtva. Življenje teče dalje, kakor da se ni nič zgodilo. In vendar je bilo mlado, nadobudno življenje žrtvovano, da ugoditi želji svojih roditeljev. Človek se nehoti spomni na Tarasa Buljbo, ki je rekel svojemu sinu, preden ga je ustrelil: »Jaz sem te rodil in jaz te ubijem!«

Ali pa imajo starši to pravico?

Da,
še
nekaj!

Da mi ne boste jedli kaj ostrega, težko prebavljivega ali celo kaj takega, kar razburja živce in srce. Saj veste, za zajtrk in malico je najboljša

KNEIPPOVA SLADNA KAVA z malo večjim dodatkom PRAVEGA FRANCKA.

Ravno Franck pospešuje izmenjavo telesnih snovi, zaradi česar je za prebavo mladi materi posebnopotreben.

„Odgovori na anketo“

Spoštovana gospa urednica!

Z zanimanjem sem prebrala odgovore, ki ste jih dobili na razpisano anketo. Vse gospe in gospodične, ki so se oglasile, tarnajo o hudih časih in o denarni stiski. Dovolite mi, da Vam napišem svoje mnenje, čeprav se ne tiče neposredno razpisane ankete.

Po mojih mislih niso časi tako slabi in tako hudi, kakor pravijo ljudje in kakor pišejo listi. Nasprotno! Zdi se mi, da se ljudje še nikoli niso toliko zabavali in si nikoli še niso toliko privoščili kakor v zadnjem desetletju. Povem naj Vam samo nekaj primerov.

Naše matere in naše babice so nosile nogavice, ki so si jih bile same spletle. Kupljenih nogavic nisi našel v njih omarah, ker so bile predrage in ker so se prehitro strgale. Dandanes pa nosi vsaka uradnica, vsaka žena obrtnika, vsaka služkinja in vsaka kmetica kupljene nogavice. Na deželi živim in ob nedeljah vidim naša kmečka dekleta v svilenih nogavicah, in take, ki so še pred desetimi leti nosile rute, nosijo dandanes čepice ali pa celo klobuke.

Pred vojno smo imeli v Ljubljani samo en kino in nekaj kavarn. In še te kavarne in ta edini kino so bili dostikrat prazni. Danes ta dan imamo v Ljubljani šest kinov in nič koliko kavarn — vsaj kavarna »Nebotičnik« in kavarna »Emona« sta pridobitvi

zadnjih let — in vendar so vse te kavarne in vsi ti kini dan za dnem, večer za večerom polni!

Časih so nosile kožuhovinaste plašče samo stare in prav imovite gospe. Prav tako je bilo tudi z dragocenim nakitom. Dandanes ima v mestih skoraj vsaka deseta mlada gospa kožuhovinast plašč in skoraj vsako dekleta zlat prstan in zlato verižico in zlato zapestno uro...

Zdaj Vas pa vprašam, spoštovana gospa urednica, ali morejo biti vsi ti navedeni primeri dokazi slabih časov in dokazi stiske za denar?

Po mojih mislih je dandanes denarja več, kakor ga je bilo kdajkoli! In ljudje so dandanes bolj zabave željni kakor kdajkoli poprej!

Pa brez zamere, prosim! Lepo Vas pozdravlja Vaša stara naročnica

M. V.

Cenjena gospa urednica!

Tudi pri nas so se razmere zelo poslabšale. Zdaj nam celo grozijo, da bo tovarna ustavila obrat, in potem sama ne vem, kaj bo z nami! Najbrže bomo morali hišico prodati in se preseliti v mesto. Morda bo mož tam našel primerno službo. Morda se pa še kaj obrne!... Za zdaj sem se vsem omejila: pri hrani, pri obleki in pri razvedrilu. Ko se bo naša usoda za trdno odločila, vam bom spet pisala. Dotlej sprejmite vdane pozdrave od svoje zveste naročnice

M. P. iz Šoštanj.

„Chlorodontove oglase naj čitam?

Zakaj pa? Saj nisem več majhen otrok, ki bi mu bilo treba vtepati čiščenje zob. Ali pa mar mislite, da kdaj pozabim očistiti si zjutraj najprej zobe?

Aha, smo že skupaj, dragi prijatelj! Če bi čitali naše oglase, bi vedeli, da je zobna nega s Chlorodontom pred spanjem važnejša kot zjutraj. Sicer se začno ponoči ostanki hrane kisati in povzročajo zobno gnitje (karijes). Zato: „zvečer kot zadnje Chlorodont - potem šele v posteljo!“

Jugoslov. proizvod. Tube po Din. 8.- in Din. 13.-

Draga gospa urednica!

Ko mi je mož povedal, da so nam znižali plačo, sem se najprej omejila na štednjo v gospodinjstvu. Odpovedala sem službo mlademu dekletu, ki mi je pomagalo v gospodinjstvu, in zdaj opravljam vsa hišna dela sama.

Na zimo sem sama skvačkala volneni jopici za moža in hčerko, ki bi ju bila drugače kupila. Pri tem delu mi je pomagala Vaša knjiga, in čeprav

sem se prvič lotila tega posla, se mi je vendar posrečilo. Na take in podobne načine mi je uspelo, da s skrčenim gospodinjstvom denarjem lahko izhajam. Če bi nam pa še enkrat znižali plače, potem res ne vem, kaj bi morala še storiti.

Z zanimanjem prebiram odgovore, ki jih pošiljajo Vaše naročnice. Lepo Vas pozdravlja

A. L., žena šolskega upravitelja.

Katera kokošja pasma nese jajca z belo lupino, katera z rjavkasto lupino.

Jajca s čisto belo lupino nesejo štajerske kokoši, italijanke, leghornke, minorke itd., jajca z rjavkasto oziroma z rjavkastorumenno lupino pa wyandottke, rhode-islandke, orpingtonke, plymouthke, cochinske, brahmanke in druge.

Ali potrebuje kokoš težke pasme več krme kakor kokoš lahke pasme?

S poizkusi so dognali, da je ravno obratno, kokoš lahke pasme požre namreč v primeri s svojo težo več krme kakor kokoš težke pasme, zakaj manjša žival ima v primeri s prostornino večjo površino telesa in izgubi zato več telesne toplote, ki jo mora nadomestiti. Sicer je pa na to vprašanje težko natanko odgovoriti, ker porabijo celo kokoši ene in iste pasme različno količino krme. To je največ odvisno od tega, kako pridno neso. Kokoši vseh pasem, ki pridno neso, požro na splošno veliko več krme kakor kokoši, ki so slabe jajčarice.

Ali lahko z uspehom redimo kokoši, ne da bi jim dajali s krmo beljakovin?

To nikakor ni mogoče, vsaj uspeha se potem ne smemo nadejati. Kokoš neogibno potrebuje mesa, zakaj beljakovine, ki so v žitu, ji še ne zadoštujejo. Kakor so ugotovili, potrebuje kokoš, ki nese, na dan po 13—15 g beljakovin, po 4—7 g tošč in po 50 g skroba. Toda kakor kokoš, ki dobi s hrano premalo beljakovin, slabo nese, tako ji pa tudi preveč beljakovin škoduje.

Mimo pravkar nastalih snovi pa potrebuje kokoš še apna, fosforja, magnezije, kalija, natrona, klora, železa, kremenčeve kisline, mangana, žvepla, silicija in fluorja. Večino teh rudnin dobi kokoš v navadni krmi, zlasti v zeleni, ki je posebno pomembna zaradi železa. Natron in klor vsebuje zlasti kuhinjska sol. Dobro je tudi, če pomešamo kokošim sempatja med krmo nekoliko redilnih soli, ki imajo vse pomembnejše rudnine v sebi.

21

Vlažno - hladno - tedaj NIVEA

Seveda, če z Nivea-kremo redno negujete kožo, bo postala raskava in razpokana koža spet mehka in nežna. Ali bolje je, da to preprečite kakor zdravite! Zavarujte zato kožo o pravem času s tem, da jo natrete po dvakrat na dan z Nivea-kremo. Nivea napravi kožo odporno in ohrani njeno lepo polt.

Nivea je nenadomestljiva, ker je Nivea edina krema, ki ima v sebi eucerit, in v tem tiči njeno edinstveno delovanje.

Veliki svetovni uspeh Planinka-čaja, ki ga uporablja na tisoče bolnikov tudi v inozemstvu, je zahvaliti njegovemu zdravilnemu svojstvu. Zdravilna zelišča, iz katerih je Planinka-čaj sestavljen, se po večini nabirajo v jugoslovanskih planinah, in to v tistem času, ko se nahajajo učinkovite zdravilne sestavine v rastlinah v največji meri.

Pri katerih boleznih se je pokazal Planinka-čaj Mr. Bahovec zdravilnim?

Pri obolenju želodca, boleznih jeter in žolča, obolevanju in lenivosti črevesja, hemoroidih (zlati žili), debelosti, ledvičnih boleznih, revmatizmu, gihtu in išiasu, pri glavobolu in migreni, pri ženskih boleznih in težavah za časa menstruacije, pri težavah v prehodnih letih, pri poapnenju žil (arteriosklerozi) in pri kožnih boleznih.

Da se doseže redno delovanje prebave, da se izločijo in odstranijo strupi iz telesa, se priporoča tudi zdravim osebam, da se na spomlad podvržejo 6—12 tedenskemu zdravljenju s Planinka-čajem. Boljše in odpornejše zdravje, sveži izgled, moč in volja za življenje se dosežejo s pomočjo Planinka-kure.

Zahtevajte v apotekah izrecno Planinka-čaj Bahovec za Din 20.—, Reg. S. 529/36

Kako mu je ime?

- Fantek, kako ti je ime?
- Kakor očki.
- In kako je ime očki?
- Kakor meni!
- No, in kako te kličejo k obedu?
- Mene ni treba nikomur klicati! Jaz sem pri mizi zmerom prvi!

Sreča.

Pepe: »Ti imaš pa srečo, Janez!«

Janez: »Zakaj?«

Pepe: »No, ti si imel ošpice zdaj med šolskim letom, jaz pa že v počitnicah!«

Pravilen odgovor.

- »Janko, ali znaš plavati?«
- »Seveda znam.«
- »Pa kje si se naučil?«
- »No, v vodi vendar.«

Tudi res.

Pri prirodoopisu: »Serafnik, s čim nam koristijo gosi?«
— »Z mesom in mastjo.« — »Dobro, in s čim še?« Serafnik molči. Učitelj: »No, kaj pa imate v postelji?« — »Prosim, stenice.«

ŽULJI

Ce so Vaše noge občutljive, če Vas žulji bodejo, grizejo in pečejo dodajte vodi Saltrat Rodell, lokler ne dobi vide mleka. Ko pomočite noge v to mlečno kopelj, se bo izločil kisik, ki je nosilec zdravilnih soli, prodrl bo v znojnice, zdra-več in umirjačo kožo in kožno tkivo. Žulji Vas ne bodo več grizli in pekli. Krvni obtok bo popolnoma obnovljen in občutili se boste prijetno in zadovoljno. Žulji se bodo omeščali v veliki meri, da jih bo mogoče popolnoma odstraniti s korenino vred. Odrgnjena mesta se bodo zacelila, otekline pa bodo splahnele. Lahko boste nosili čevlje za celo številko manjše kakor poprej.

Saltrat Rodell se prodaja povsod v strokovnih prodajalnah z našim jamstvom. Njegova cena je zela zmerna.

BREZPLACNO. Na podlagi posebnega dogovora s izdelovalci lahko sedaj vsak čitatelj tega lista dobi brezplačno zadostno količino Saltrat Rodella. Pišite še danes. Ne pošiljajte denarja. Naslov: M. Neumann, service 15/B Zagreb, Boškovičeva ul. 44.

Hinavščina.

- »Kaj je hinavščina, Ivan?«
- »Prosim... če gre učenec v šolo z veselim obrazom...«

Kaj je megla?

Štiriletni Marici je mama razlagala: Kadar dežuje, Bogec joka, in kadar sonce sveti, se Bogec smeje. Danes pa je bila megla in Marica je rekla vsa vesela: »Mama, danes pa — Bogec kadi!«

EAU DE COLOGNE

Soir de Paris

Nič Vas ne razvedri in ne poživi tako, kakor če se natarete z dobro kolonjsko vodo. Eau de Cologne Bourjois »Soir de Paris« ima v sebi razen klasičnih prvin najboljših kolonj, ki posebno poživljajo in zvišavajo odporno moč — tudi glavne sestavine parfuma »Soir de Paris«. Od njega ima izborni nežni vonj, ki se vsled telesne toplote tako lepo razvija. Ona deluje kakor pravi parfum, in vendar ne stane več od dobre kolonjske vode brez posebnega vonja.

1 liter	Din 300.—	½ litra	Din 175.—
¼ litra	» 100.—	⅓ litra	» 58.—
⅛ litra	» 34.—	⅙ litra	» 20.—

plus takse!

BOURJOIS
PARFUMEUR - PARIS

Rastline v sobah.

Pred petdesetimi leti so bile v stanovanju vse cvetice moderne. Sodobni človek je pa drugačnega mnenja. Kakor se je menjala moda pohištva, tako se je tudi menjala moda cvetlic in sobnih rastlin.

K novodobnemu pohištvu sodijo: kakteje, fikusi, asparagusi, filodendron.

Ker se je fikus tudi pri naših gospodinjah zelo priljubil in udomačil, vam povemo nekaj nasvetov za pravilno nego.

Fikus ne potrebuje velikega lončka, ker so korenine majhne. Zemlja naj bo dobro presejana in pognojena. Fikus mora stati na svetlem prostoru, vendar ne sme biti nikoli izpostavljen neposrednemu solncu! Najbolje je, če ga postavimo na stojalo pred okno. Zalivamo ga vsak drugi dan, vendar ne preveč. Liste zbrisemo po enkrat na teden s suho platneno krpo, po enkrat na mesec pa z vlažno gobo.

POMLAD V VRTU.

Z vračanjem solnca v zeleno pomlad, z doletom pojočih ptic in zibajočih se metuljčkov zaživi vrt v novem življenju. Vitka, vesela Verna prihaja.

Prve pomladne gozdne in vrtno cvetice aprila skoroda že odcveto. Bele marelice, rožnate breskve in mandeljni so tudi pohiteli, okrasno grmičje je nabreklo, tulipani, narcisi kažejo lepe cvetne kelihke, duh vijolic je zadišal, popje šmarnic vstaja...

Na zelenjadnem vrtu sejemo na prosto povrtnino, kar je ni bilo mogoče meseca marca, glavnato solato,

kolerabice in druge kapusnice zasejemo zdaj za drugi nasad. Da bodo solata, kolerabica in mesečna redkviča vedno pri roki, jih sejemo vsake tri tedne, vse do avgusta. Konec aprila sejemo poznejši grah, peso, radič, nizki fižol, zgodnjo poletno redkev, rdeče zelje, pozno zelje za kisanje, podzemeljsko kolerabo, karfižlo in ohrovt. Repo, redkev in kapusnice zelo radi objedajo črni bolhači. Preganjamo jih z 2—3 odstotnim tobačnim izvlečkom, kateremu dodamo mazavega mila. Visoki fižol sadimo prve dni maja. Nasad v topli gredi utrjujemo nekaj dni pred saditvijo na prosto s tem, da nekaj dni močno zračimo. Neutrjene sadike se presajene zelo mučijo v svojih nenadnih novih prilikah. Zlasti zelena, kapusnice, paradižniki, paprika, jajčevci, a tudi šabodni nageljčki morajo biti v gredi po 1—2 krat presajeni, sicer imajo manjvredno koreninje in zdvijano ali starikavo rast. Zalivaj pomladi na prostem zjutraj, toplo gredo pa s pogreto vodo opoldne.

Okrasno grmičje razredči, kadar odcvete. Vrtnece, ki jih napada plesen, rja in drugi škodljivci, poskrbimo že prve dni aprila s triodstotno žvepleno-apneno brozgo, ki jo poceni dobimo v trgovini in doma razredčimo ter drobno popršimo poganjke in veje.

Sredi aprila je čas za sajenje dalij.

Posajamo jih 10 cm pod površino zemlje, celotno gomoljišče razcepimo, da ostanejo le 2 do 4 odganjki na gomoljevem vratu. Poletne cvetice najuspešneje gojimo, če jih sejemo v toplo ali hladno gredo, da jih od tu presadimo na prosto. Na stalno mesto pa sejemo make, pritlično portulako, dišečo resedo in kapucinčke. Posebno lep učinek dajejo poljni kapucinčki »lesk zlata« in »lesk škrlata«, ki delajo tudi trte, in novejši »zlata kepa«, ki ne dela trt. Obrobke posadimo z marjeticami, mačehami in s potočnicami, salvijs in begonije pa posadimo šele maja, ko ni več slane.

Lončnice, kar jih ni bilo presajenih avgusta, presadimo ta mesec, obrežemo stransko koreninje, zalivamo pa po malem, da se zemlja ne okisa. Vodo iz podstavkov, ki se nabere pri zalivanju, vestno odstranimo. Že rabljene, stare lonce pred uporabo čvrstvo odrgnemo in umijemo, nove pa namakajmo vsaj dva dni v vodi. Na južnih oknih in balkonih uspevajo cvetice dosti bolje v lesenem zabojčku kakor v loncu. Dobro je, da pri občutljivih lončnicah, zlasti še pri gomoljnih begonijah, če stoje na betonu, poskrbijo za izolacijo s tem, da lončki ne stoje na golem betonu ali na železnem ogrodju, ampak jim podloži desko, da bo nočna toplota bolj izenačena s podnevnjo. To je njihovim občutljivim koreninam zelo všeč.

PRHLJAJ SRBEČICO IZPADANJE LOMLJENJE

las uspešno odvira

BIOLOŠKA KURA

za lase renomirane hiše Schröder - Schenke. Odlično regenerira lase tudi v težkih primerih. Garnitura s 4 preparati Din 100,—.

Varujte o pravem času lase in jih negujte vsak dan z znamenitim izdelki Schröder - Schenke:

za suhe lase BALSAM I. Din 30,—
za mastne lase BALSAM II. Din 35,—
za plave lase GOLDREGEN Din 40,—
... ki hkrati varuje plave lase, da ne potemne.

Dobiva se v parf. »OMNIA«, odd. D/8, Zagreb, Gundulićeva ulica 8/I. Razpošiljamo tudi po pošti proti plačilu poštne.

Zahtevajte brezplačni ilustrirani katalog!

"Preveč šminkanja škoduje koži"

-pravi strokovnjak

Kaj treba storiti

Na zveni se tako neverjetno, znano je vendarle dokazala, da zapušča dolga letna stalna šminkanje znake postarjanja na licu. Uničujoče namreč vpliva na naravno dekliško lepoto polti. Če pa koži vrnete vitalne elemente mladosti ki se imenuje Biocel, bo kmalu spet postala jasna, sveža in lepa. Ta dragoceni Biocel se pridobiva od mladih živali po specialnem načinu dr. Stejskala, profesorja dunajskega vseučilišča. Biocel je sedaj v krem Tokalon rožnate barve. Če se uporabljata preko noči redi in pomlajuje kožno

škodo te: »apenja ohlapne mišice lica, dokler spite. Zjutraj pa vzemite kremo Tokalon bele barve (ni mastna), k beli, rdeči in razsteza kožo. Na ta način postane vsako lice, pa bilo že tako pokvarjeno od »prepogostega šminkanja«, spet privlačno in lepo.

PRI ŽIVČNIH BOLEČINAH PREHLAJENJU IN KRIPI

VZEMITE **NIBOL** TABLETE **Mr. BAHOVEC**

V lekarnah 20 tabl. Din 20.— ali pa 40 tabl. Din 34.—

Proizvajalec:

APOTEKA M. BAHOVEC LJUBLJANA

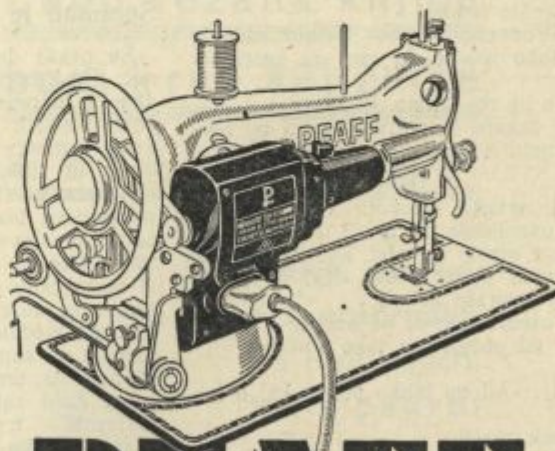
videl, da tu ne bom mogel nič opraviti, in zato sem jo rajši kar pustil.

Po dolgih letih.

»Ko sva se vozila na poročnem potovanju po tej dolini, se mi ni zdela tako tesna.«

»Mogoče, žena, toda takrat tudi še nisi bila tako debela.«

902 b

PFAFF šivalni stroj

je hrepenenje vsake žene. S PFAFF-ovim šivalnim strojem lahko veliko oblek in perila sami napravite. Tudi lepe veznine Vam napravi PFAFF-ov šivalni stroj.

Brezobvezno Vam predvajamo vse stroje v naših trgovinah.

IGN. VOK

Ljubljana, Tavčarjeva ul.

Podružnice:

Kranj, Novo mesto, Celje, Maribor

Kako naj pregledujemo modne revije.

Vsaka ženska rada pregleduje modne liste. Toliko lepših oblek je v njih in vse dame, ki so v njih naslikane, so videti vitke in elegantne. A gotovo je že vsaka izmed njih vsaj kdaj doživela bridko razočaranje, ko ji je prinesla šivilja novo obleko na dom. Pomerila jo je in — o groza! saj je obleka vsa skažena! Niti malo ni podobna tisti, ki ste si jo izbrali v modnem listu. Če pa natančno pogledate modni list, boste videli, da je vaša obleka prav tako napravljena — samo vaša postava je bistveno drugačna od postave v modnem listu.

Zato je važno, kako pregledujete modne revije. Slike si oglejte s treznimi očmi! Namesto dolgih, vitkih postav si predstavljajte svojo postavo v taki in taki obleki! Ne mislite, da vam bo fazona obleke napravila ozek pas, vitke boke, široka pleča, če jih v resnici nimate.

Če boste s treznimi očmi in s hladnim razumom pregledovali modne revije, ne boste nikoli doživeli takih razočaranj pri svojih šiviljah.

YXZ.

Tekmeči.

Dva prijatelja se srečata.

»No, ali se še nisi oženil?« vpraša prvi.

»Ne, zakaj pa vprašuješ?«

»Čudno, mislim sem, da si imel s Kobilarjevo Rezko resne namene.«

»Seveda! Toda, veš, tisti večer, ko sem jo hotel vprašati, ali hoče biti moja, mi je kar sama povedala, da ima strašno rada nekega Stritarja, pa še nekega Jurčiča, najbolj pa ljubi muzikanta Wagnerja. Takoj sem

Kako dolgo ostane ženska mladostna?

Bili so časi, ko so smatrali za konec ženske mladosti tisto dobo, v kateri moški šele začne živeti. Dandanes pa je prevladalo spoznanje, da je prezgodnje staranje pri ženskah čisto nenaraven pojav, ki izvira od tod, da večina žensk po 60 dni na leto ni na svojem mestu. Ta doba težav, negotovosti, nepriključnosti in duševne depresije ne ostane brez vpliva na vnanost, zato poskrbite s pomočjo

«Camelia» reformnega vložka, da ne izgubite niti enega dne svojih najlepših let! «Camelia» Vam pomaga pozabiti vse, kar Vam je prej prizadevalo slabo voljo in skrbi! Debeli sloji najfinejše puhaste «Camelia» vate iz staničnine jamčijo za največjo sposobnost vpijanja in za diskretno uničenje. A «Camelia» pas jamči za varno nošnjo in prosto gibanje.

Camelia

Idealni reformni vložki in pasovi za dame

Domači izdelek

Vložki:		
popular	10 korov	Din 24.—
special	5	12.—
Pasovi:		
iz snanke		20.—
svileni ozki		20.—
svileni široki		26.—
svileni frote		26.—

Dobiva se v vseh trgovinah s higienskim potrebčinami. Drugače, na vprašanje, Vam sporoči najbližnjega dobavitelja Rave d. d., Zagreb

Pazite na modri originalni zavoj!

Samo rep.

Hermica zagleda prvič slepiča, ki se zvija med travo.

Pa zakliče:

»Mamica, tu je rep, ki miga brez psa!«

Dober pes.

»Ali bi lahko videl psa čuvarja, ki ste ga v časniku ponujali?«

»Zelo mi je žal. Včeraj ponoči so mi ga ukradli.«

Dobra zemlja.

Znan raziskovalec je srečal v pragozdu starega farmarja, ki je sedel na storu in žvečil gumi.

»No, kako se vam godi?« ga je prijazno vprašal raziskovalec.

»Dobro,« je odvrnil farmar. »Hotel sem posekati nekaj dreves, pa je prišel vihar in mi je prihranilo delo.«

»Srečo ste imeli...«

»Da. Pozneje je med nevihto zažgala strela suho dračje, ki sem ga hotel sežgati.«

»To je pa res čudno. In zdaj?«

»Zdal čakam še potres, da mi bo obrnil krompir iz zemlje.«

V vlaku.

Učitelj izkuša otrokom vcepiti ljubezen in usmiljenje do živali. Neki dan se odpravi z otroki na izlet. Kar zasliši, kako se mali Mihec joka. »Kaj se je pa zgodilo?« vpraša učitelj.

»Oh, usedel sem se na oso, in... in... zdaj se mi uboga osa tako smili!«

Učitelj: »Ali mi lahko poveš kaj o kesanju?«

Janezek molči.

Učitelj: »Nu, na primer, če si doma kaj razbil, kaj te zgrabi potem?«

Janezek: »Strah pred palico!«

Mihca boli vrat in joka. Sestrica ga tolaži in pravi:

»Nič ne maraj, Mihec. Misli si, kako bi te šele bolelo, ako bi bil žirafa!«

Janezek pride iz šole domov in joče.

»Zakaj jočeš?« ga vpraša mama.

»Ker mi je Drečje povedal, da dobi od svoje mamice zmerom piškote, kadar joka!«

Občinska seja.

— Položaj je brezupen, gospodje. Samo primer: Ali se še spominjate sej pred petimi leti?

Možje kimajo.

— In danes? Gospodje, dva kozarca in liter vode.

Predrznost.

— Kako si upate z mojo hčerjo govoriti o poroki, vi nesramneži!

— Oprostite, gospod šef, saj nisem resno mislil.

*

— Janezek, kako je nastal človek?

— Pri prirodoopisu iz opice, pri verouku pa iz blata.

*

— Že tri noči ne morem spati. Nujno moram neke dobiti 10.000 dinarjev.

— Ah, nesrečnež! Zakaj mi nisi prišel tega že prej povedat?

— Kaj? Res? Ali imaš 10.000 dinarjev?

— To ne, pač pa imam sijajno uspalno sredstvo!

Spomlad je že tu...

Še nekaj dni, pa bo zopet Velika noč. Poskrbeti bo treba za spomladanske in poletne obleke. V izložbah boste opazili čudovito lepe vzorce vsakovrstnega modnega ženskega blaga in sliko z napisom »Nike« in »Everready«. To je zaščiteno ime prvovrstnega blaga, ki ga izdeluje ena največjih slovenskih tekstilnih tovarn. Ime »Nike« in »Everready« Vam jamči za izvrstno kvaliteto, ki daleč presega vse tuje proizvode. Seveda je tovarna gledala na to, da nudi našim damam ne samo dobro blago, temveč je določila temu blagu tudi najnižjo ceno. Zato zahtevajte v vseh manufakturnih trgovinah samo blago znamke »Nike« in »Everready«.

10 minut vsako jutro lahko dalje spi tisti, kdor uživa za zajtrk Ovomaltine. Z zajtrkom si zagotovimo potrebno telesno energijo za pol dne. Zanimivo je, da se pri nas na zajtrk, na ta tako važni dnevni obrok, ne polaga niti del tiste važnosti kakor v Angliji. Ko bi užil vsak telesni ali duševni delavec za zajtrk 2 do 3 žličke Ovomaltine na mleku, bi se kaj hitro prepričal, da mu gre potem delo veliko hitreje in prijetneje izpod rok.

ŽENSKÉ BOLEZNI.

Pod ženskimi boleznimi se razumejo vse motnje v funkciji ženskih spolnih organov. Semkaj spadajo vnetja vsled nalezljivih spolnih bolezni kakor tudi vsled prehlajenja in anatomskih izprememb, nadalje nepravilna namestitve gotovih organov, zraščanje organov in stvarjanje novih delov. Razen tega prištevamo semkaj še različne nervozne težave, motnje v obnavljanju tkiva in v obtoku krvi, kakor tudi težave vsled slabokrvnosti in splošne telesne slabosti. Vsled bližnje lege spolnih in prebavnih organov se zelo neugodno občutijo motnje v prebavi, zlasti zaprtje, vsled povečanega pritiska na ženske spolne organe. Vsaka ženska mora zato paziti na lahko in redno čiščenje brez pritiska.

Varovati se je težko prebavljivih jedil kakor tudi takih, ki dražijo čreva. Nadalje se je treba mnogo gibati, zvečer pa redno piti skodelico Planinka-čaja, ki vsled svoje vsebine na grenkih snoveh, na natriju in eteričnih oljih pospešuje pravilno sestavo črevesnih sokov.

Gospa, 28 let stara, je trpela na trdovratni zapeki, črevesnih plinih in telesni napetosti. Mnogo let je uporabljala odvajalna sredstva, ki so vedno slabše učinkovala. Planinka-čaj je že v nekoliko dneh izboljševal lahko prebavo in redno čiščenje.

Reg. S. 529/36.

Ob petkih in svetkih lahko pripravljate »Jajnine«. Primerne so k vsaki omaki. Pripraviti se dajo s se-sekljanimi ostanki pečenke, klobase, s solato, fižolom ali kot vloga v postno in mesno juho. Jajnine požlahtnijo vsako jed.

NE REČEMO PREVEČ,

če trdimo, da samo s pridatkom že davno priznanega »Pravega Francka« lahko priredimo res dobro, močno kavo zlatorjave barve; seveda moramo vzeti pravo količino, torej nikakor ne premalo. »Pravi Franck« je zaradi svoje nedosegljive kakovosti in izdatnosti pri nakupu in uporabi najcenejši in najboljši pridelek.

Najsi bo sladna ječmenova, sladna ržena, zrnata ali pa mešana kava, pridajte ji že iz zdravstvenih razlogov vselej pravo količino »Pravega Francka«.

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinskih knjig: za vse leto Din 105.—, za pol leta Din 54.—, za četrt leta Din 27.—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5.—; za Italijo Lir 37.—. Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, gospodinska knjiga Din 30.—. Deset knjig broširanih leposlovnih knjig Din 100.—. Vezava 60.—. Deset broširanih rodbinskih knjig Din 67.—. Vezava Din 60.—.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Urejuje Rija Podkrajškova v Ljubljani. Odgovorna urednica Tončka Lipoglavškova v Mariboru.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 10/I. Tel. 24-87.

Rokopisi se ne vračajo.

Predstavniki Josip Orljak.

Še lepši

boste, če si nabavite pri nas blago za narodno nošo ali za elegantno promenadno oblekco — iz novo dospele zaloge —

Posetite nas, prepričajte se!

Manufaktura
NOVAK
Ljubljana

Kongresni trg
pri nunski cerkvi

HERSAN ČAJ

DELUJE dobro pri želodčnih, jetrnih in ledvičnih boleznih.

POMAGA pri arteriosklerozi in hemoroidih.

LAJŠA muke in bolečine pri revmatizmu in putiki (gihtu).

BLAŽI bolečine pri mesečnem perilu in klimakteriju.

ODPRAVLJA

motnje pri ljudeh, ki se rede, in jih dela vitke.

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

Vzorec Vam na zahtevo brezplačno pošlje

Radlosan Zagreb
Dukljaninova 1

Reg. s. št. 19.834 / 1933.

Lepo vezana knjiga
bodi kras knjižnice
v Vašem domu!

Take vezave,
od preprostih
do najfinejših,
Vam oskrbi

Knjigoveznica

Jugoslovanske tiskarne

r. z. z o. z.

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 6/II

Leti pomlad

69:

129:

45:

79:

Rata